

Ændeskift

om Danmarks Hædersdag,

den 2den April 1801.

Bibliotheca Wegeneriana.

En. Berontzen & C^hte. Indt.

Mindefkrift

om

Danmarks Hædersdag,

den 2den April 1801.

Udgivet

af

L. J. Flamand.

Med en Afbildning af Slagmedaillen og en Plan over Slaget.

Kjøbenhavn.

Troft paa Udgiverens Forlag,

i det Berlingske Bogtrykkeri.

1848.

Danmarks Kronprinds,

Frederik Carl Christian,

So-Statens varme Velynder

underdanigst

tilgnet

af

Udgiveren.

Forord.

Ved Udgivelsen af mit Mindeblad om Danmarks Hædersdag den 2den April 1801 troede jeg, at det muligens vilde interessere Flere af Subskribenterne paa dette Lithografie, at erholde korte Biografier eller Nekrologer af de paa Bladet værende Chefer, der commanderede i Slaget. Vel besad man allerede i Archiv for Søvesenet nogle Biografier af disse; men da dette Skrift, der meest er skrevet for Sø-Etaten, neppe uden for den læses af saa Mange, som det fortjener, og man af størstedelen af de øvrige Chefer ikke besad nogen Nekrolog, fandt jeg en saadan Samling i eet Bind ikke overflødig.

Efter at Bladet var udkommet, var det ikke alene et almindeligt Ønske at maatte erholde Underretning om de skjælle, gjæve Mænd, der saa tappert og mandigt værnede om Fædrelandet, og gjorde Skjertorsdag 1801 til en Hædersdag for Danmark, men ogsaa at jeg vilde udgive en Skildring af Slaget.

Imod at opfylde dette sidste Ønske var der flere vigtige Grunde. At levere en Fremstilling af Slaget, efter at Allen havde skrevet en saa hyperlig og Fædrelandskjærlighed aadende Skildring af dette hadertlige Slag i Folkekalenderen for 1842 syntes at være en overflødig Sag. Eiden den Tid vare der heller ikke udkomne nye Oplysninger af stor Betydning dette Slag angaaende. Imidlertid fandt jeg, at Bladet, da en stor Deel af mine Subskribenter, efter deres egen Ytring ikke have læst nogen anden Beskrivelse af Slaget end de ufuldstændige, der findes i vore Danmarks Historier, vilde vinde derved, og naar jeg tillige benyttede de Berigtigelser, som Commandeur Zahrtmann har leveret til Allens Beskrivelse i Nyt Archiv for Søvesenet 1ste Bind i en Artikel: betitlet „Gjenhvd fra 1801,“ i Særdeleshed om Sjællands skjælle Forsvarer: Capitain Garboe, samt om Lindholms Parlementair-Forhandlinger med Nelson, naar jeg benyttede enkelte Dagbøger og Noticer, som vare leverede mig af de Af-

dodes Familier, samt paa flere Steder noget udførligere end Allen omtalte enkelte Begivenheder, vilde den, maaskee ellers for øverflødig ansete Fremstilling af Slaget paa Kjøbenhavns Æb, læses med nogen Interesse, endog af dem, der tidligere havde læst Allens Skildring. Da Slagets Historie her var det vigtigere, gav jeg kun med faa, og som jeg troer, bestemte Træk, en meget kort Fremstilling af den seneste Neutralitetshistorie og de faa Begivenheder, der fandt Sted forinden Englands Angreb paa Danmark.

J det jeg herved gjør opmærksom paa, at jeg vel med Hensyn til Gangen i Slagets Historie for største Delen har fulgt Allens, som den der var meest passende til at fremstille Læseren Begivenhederne, efter som de skede frem, maa jeg dog tilføie, at jeg ikke har affkrevet denne, men raadført mig med den og for størstedelen benyttet de trykte forhaanden værende ældre Materialier, som Allen har opgivet i sin Skildring. Desforuden har jeg ikke alene taget Hensyn til nogle af de Bink, som Magister Schjern i Fædrelandet for 1842 har givet den, der efter Allen vilde levere en Skildring af Slaget, men ogsaa, hvilket maaskee af Nogle vil anses som en Feil, Skildret Nelsons hele Færd og Deeltagelse i dette Slag, hans Ytringer til Parler om at angribe den danske Flaade, med en maaskee for stor Vidtløftighed.

Men at det netop var Nelson, den største Søhelt, som Jahrtmann i N. A. f. S., og det med Rette, kalder ham, der har levet, med hvem de danske Søkrigere kæmpede, og seaa hvem de, naar Kampen var vedbleven, uden al Tvivl vilde have rebet Seierens Krands, og gjort dette Slag, det blodigste af 104 Føgtninger, hvori Nelson havde deeltaget, til det eneste han havde tabt, — at det netop var Nelson, hvem de Danske tvang til at tilbyde en Baabensstilstand, synes at gjøre det uskeligt for Læseren ogsaa at see denne hæderlige Fjende i sin hele Virksomhed for at tilintetgjøre Flaaden og Kjøbenhavn.

Biografierne og Nekrologerne ere, med Undtagelse af Michael Billes, Nisbriichs og Nothes, der ere aftrykte efter „Nyt Archiv for Søvæsenet,“ tildeels mig meddeelte, som Müllers, Fastings og Thuras, tildeels af mig udarbejdede efter trykte Skrifter og mig meddeelte usfuldstændige Materialier og biografiske Noticer i Ordenscapitulet som Arenfeldts, Branths, Fischers, Garboes, Lassens og Willemoes's, eller efter trykte Skrifter alene som Brauns, Egedes, Hauchs, Holstens, Koefoeds, Middelboes og Schrødersees.

Udgiveren.

Indhold.

	Pag.
1. Slaget paa Kjøbenhavns Æb den 2den April 1801. (Af Udgiveren).....	1.
2. Biografier, Nekrologer og biografiske Noticer om størstedelen af de Chefer, som commanderede den ubevægelige Deel af Defensionslinien i Sø-Slaget den 2den April 1801	39.
Olseret Fischer. (Af Udgiveren og efter hans egenhændige Optegnelser i Ordens-Capitulet.).....	41.
Arenfeldt. (Af Udgiveren og efter hans Optegnelser i Ordens-Capitulet.).....	47.
Bille, Michael. (Efter Archiv for Søvæsenet.).....	52.
Branth. (Af Udgiveren og efter en af ham efterladt Dagbog.).....	61.
Braun. (Af Udgiveren.).....	68.
Egede. (Af Udgiveren.).....	70.
Fasting. (Efter en af den Afdodes Son, Captain Fasting i Norge indsendt Nekrolog.).....	73.
Garboe. (Af Udgiveren og efter nogle skriftlige Noticer af den Afdodes Familie.).....	77.
Gauch. (Af Udgiveren.).....	81.
Holsten. (Af Udgiveren.).....	82.
Koefoed. (Af Udgiveren.).....	85.
Lassen. (Af Udgiveren og efter hans egne Optegnelser i Ordens-Capitulet.).....	87.
Middelboe. (Af Udgiveren.).....	91.
Müller. (Meddeelt.).....	93.
Nisbriich. (Efter hans Biografie i Archiv for Søvæsenet.).....	103.
Nothe. (Rigeledes.).....	150.
Schrødersee. (Af Udgiveren.).....	206.
Thurah. (Meddeelt.).....	208.
Willemoes. (Af Udgiveren og efter nogle skriftlige Noticer af den Afdodes Familie.).....	210.
3. Kortfattet Beretning om Sollicitenant, senere Viceadmiral i den norske Marine, Joachim Nicolai Müllers Deeltagelse i Slaget paa Kjøbenhavns Æb, den 2den April 1801. (Uddraget af hans egenhændige Optegnelser kort efter bemeldte Slag.).....	217.

Slaget paa Kjobenhavns Rhed

den 2den April 1801.

af

Hdgiveren.

STATSBIBLIOTEKET

AARHUS.

Den franske Revolution havde i Slutningen af forrige Aarhundrede brødt storstedelen af Europas Lande i Vaaben mod den franske Republik, der ansaaes som de øvrige europæiske Rigers almindelige Fjende. Forsjøves søgte imidlertid disse Magter at inddrage Danmark i denne blodige Kamp; denne lille Stat holdt ved Udenrigsministeren Andreas Peter Bernstorfs vise Forholdsregler fast ved en klog Neutralitet, og Følgen heraf var, at Danmarks Handel naaede i denne Tidsperiode en hidtil ikke kjendt Hoide. Danmarks Handelsfartøier vare næsten de eneste af Europas Handelsstater, som saaes i alle Verdensdele, med Undtagelse af Englands, hvilke imidlertid maatte beskyttes af kostbare Convoier. Saaledes henrandt næsten Aarhundredet, uden nogen Forandring i dette Danmarks fredelige Forhold, da England, der formeente at see sit Herredømme over Havet krænktes, fordi Danmark i den sidste Tid, efter A. P. Bernstorfs Dod, fulgte et andet System og havde ladet sine Handelsfibe convoiere, for at beskytte dem imod Overlast, i Aaret 1800 angreb og opbragte den danske Fregat Freia, som negtede det Ret til at vistere de Rossardifibe, den convoierede. Kort efter frigaves Freia, da Danmark, der ønskede en mindelig Afgjørelse af Striden, for ikke at ind-

vikle sig i en Krig med England, forpligtede sig til ikke at lade sine Handelsflåde convoiere, førend Tvistens Spørgsmaal, hvorvidt det var tilladt en krigsførende Magt, at undersøge fredelige Koffardflåde under Convoi, var bleven nøiere drøftet. Imidlertid var der indtraadt et fjendtligt Forhold mellem Rusland og England, og den 20de December 1800 sluttede Kaiser Paul en Forening til en væbnet Neutralitet med Sverrig og Preussen. Danmark, som opfordredes til at tiltræde denne, vægrede sig vel herved, men da Rusland, forbitret herover, befalede den danske Minister at forlade Petersborg, og sin egen Minister i Kjøbenhavn, at begive sig til Hamborg, saae Danmark, der frygtede mere for en Krig med Rusland end med England, sig nødsaget til, ligeledes at tiltræde Forbundet den 16de Januar 1801, dog under saadanne Betingelser, at det ikke var stridende mod den Traktat, det havde sluttet med England.

Dette sidste mægtige Land, underrettet om den Forbindelse, Danmark nødsagedes at indgaa, begyndte allerede den 14de Januar 1801 en fjendtlig Fremgangsmaade, ved at lægge Embargo, saavel paa alle danske, som svenske og russiske Skibe, der laa i de engelske Havne, samt ved at give Ordre, til at besætte de danske vestindiske Der. Endnu i Februar og Marts fandt Underhandlinger Sted imellem Danmark og England, men uden noget heldigt Resultat, og England søgte nu ved andre Midler at sætte sin Villie igjennem og tilvinge sig et uindskrænket Herredømme over Havet.

Den 12te Marts afslede en engelsk Flaade, ialt 52 Seilflåde, bestaaende af 21 Linieskibe, samt 31 Fregatter, Brigger, Kuttere, Brandere og Bombardeerflåde, fra Jarmuth. Den 15de adspredtes den af en heftig Storm, og et Linieskib paa 74 Kanoner: Invensible, strandede paa en Banke, Hammonbank, hvorved 400 Mand omkom. Imod Englændernes Forventning havde det brittiske Admiralitet udnævnt den gamle, forsigtige Admiral Hyde Parker til Overstkommanderende isædetsfor Nelson, den berømte Seierherre ved Abukir, der, som Næstkommanderende, stod under Parker. Da det brittiske Cabinet endnu nærde Forhaabning ved Underhandlinger at kunne bevæge Danmark til at fratræde den væbnede Neutralitet, medfulgte en overordentlig Gesandt, Banskittart, som forlod den engelske Flaade ved Skagen, og besteg en Fregat, der førte ham til Helsingør, hvorfra han tog til Kjøbenhavn. Her overgav han Englands daværende Charge d'Affaires, Drummond, det brittiske Cabinets Ultimatum, i hvilket forlangtes, at Danmark skulde fratræde den væbnede Neutralitet, aabne sine Havne for Englænderne, og ikke mere convoiere sine Handelsflåde. Den danske Minister, Christian Bernstorff, vilde ikke indlade sig i nogen Underhandling eller erkjende Banskittart og Drummond som Gesandter, undtagen Embargoen paa de danske Skibe blev ophævet. Begge Gesandter forlode derfor Byen med uforrettet Sag.

Banskittarts Skilbring af de betydelige Forsvarsmidler, som den danske Regjering agtede at sætte imod den engelske Flaade, gav Nelson Anledning til at ytre i en Skrivelse til Parker: „at han var overbevist om, at man ikke burde spille noget Dieblif, for man angreb de Danske. Hver

Dag, ja hver Time bleve disse stærkere, og aldrig vilde England være Danmark mere voren end for Diebliffet. Af hans (Parkeres) Beslutning var det afhængigt, om deres Fædreland vilde blive nedfat i Europas Dine eller det skulde have sit Hoved høiere end nogenstunde før; thi Englands fremtidige Skjæbne og Storhed beroede alene paa den Flaade, som Parker og han commanderede.“ — Han tilføiede: „naar Vinden var god, og Parker besluttede at angribe den nordlige Forsvarslinie og Trekroner, maatte han være beredt paa at flere Skibe bleve ødelagde, thi dette var at angribe Tyren ved Hornene. Den svenske og den russiske Flaade vilde derved heller ikke hindres i at forene sig med den danske, og det var derfor nødvendigt at tage sin Tilflugt til energiske Forholdsregler, nemlig at angribe Kjøbenhavn.“ Han foreslog nu to Fremgangsmaader, af hvilke den første var, at seile forbi Kronborg, udsættende sig for dets Kugler, derpaa følge Farvandet langs med Middelfrunden, og seilende op ad Kongebybet, angribe den danske Linie af svømmende Batterier og Skibe, eftersom det fandtes hensigtsmæssigt. Derved vilde en Forening forhindres med den svenske eller russiske Flaade, og Leilighed frembyde sig til at bombardere Kjøbenhavn. Det andet Forslag bestod i, at seile igjennem store Velt, udsætte sig for den Fare, at gaa forbi de frygtelige Batterier paa Amager, og saaledes forhindre den danske Flaades Forening med dens Allieredes. En Deel af den engelske Flaade burde derpaa begive sig til Sverrig og Rusland. Han paastod, at han vilde med 12 Linieskibe paatage sig at ødelægge disse Magters Flaader; Resten skulde angribe og bombardere Kjøbenhavn.

Medens Modvind og Stormveir hindrede den engelske Flaade fra at gaa igjennem Sundet, gjorde den forsigtige Parker et Forsøg paa, at gaa igjennem store Velt; men da flere lette Fartøier stødte paa Grund, vendte Flaaden tilbage til sin forrige Ankerplads. Samme Dag vekslede Admiralen nogle Noter med Commandanten paa Kronborgfæstning, Oberst Strickler. Parker ønskede nemlig at vide, da Danmark havde bortsendt den engelske Gesandt, og derved ytret et fjendtligt Sind mod England, om Commandanten havde Ordre at fyre paa den brittiske Flaade, naar den gik igjennem Sundet, da han vilde ansee Løsningen af det første Skud for en Krigserklæring. — Og da Commandanten svarede derpaa, at den engelske Gesandt havde selv forlangt sit Pas, og at han ikke havde Tilladelse at lade en fjendtlig Flaade, hvis Hensigter vare ham ubekjendte, nærme sig den Fæstning, han commanderede, underrettede Parker ham om, at han betragtede hans Svar som en Krigserklæring, og derfor maatte, ifølge sine Instruxer, bruge en fjendtlig Fremgangsmaade imod ham.

Den 29de Mars blev der givet Ordre, at holde Skibene klare til Slag. Den 30te om Morgenen Kl 7 seilede den engelske Flaade for en god nordvestlig Kuling ned i Sundet. Den største Deel af Bombardeer-skibene tog sin Stilling foran Kronborg, for at dække Flaaden og i større Nærhed at beskyde denne Fæstning. En mindre Afdeling holdt sig til den svenske Kyst, for at agere mod den. Begunstiget af Vinden seilede Escadren dristigt frem i Midten af Sundet; Nelson førte Avantgarden, Parker Corps de Bataille, og Admiral Graves Arrieregarden. Linieskibene udgjorde en eneste Linie. Da det første Skib,

Monarch, kom i lige Linie med Kronborg, begyndte Fæstningens mangfoldige Kanoner og Mortierer at udspy en Mængde gloende Kugler og Bomber, uden at disse formaede at tilføie den engelske Flaade Noget, skjøndt de faldt i dens Nærhed. Snart bemærkede Englænderne imidlertid, at der intet Skud faldt fra Helsingborg, og at der paa den svenske Kyst ingen Anstalter var gjort for at forhindre Flaadens Gjennemgang.*) Denne Omstændighed blev derfor benyttet af Englænderne, som nærmede sig den svenske Kyst og saaledes kom ud af Fæstningens Skudvide. Bombardeerffibene havde under den engelske Flaades Gjennemgang kastet adskillige Bomber mod Kronborg og Helsingør, hvilke dog ikke forarsagede nogen betydelig Skade. Paa Kronborg blev saaledes kun to Mand dræbte og to saarede, og i Helsingør et eneste Huus beskadiget af Bomberne, og dette tilhørte ved et besynderligt Tilfælde netop den engelske Consul. Ved Middagstid kastede den fjendtlige

*) Denne uforfvarlige Udsæd af en Forbundsflotte skulde alene have sin Grund deri, at den danske Kronprinds, i en Sammenkomst, som kort isorveien fandt Sted imellem ham og den svenske Konge, ikke vilde indgaa paa de Betingelser, som denne fastsatte for sin Medvirkning til Sundets Forsvar, nemlig: at de Fæstningsværker, som oprettedes, skulde blive staaende efter Krigen, ligesom at Danmark skulde dele Sundtolden med Sverrig.

I Thiers' „Consulatets og Kaiserdommets Historie,“ 2det Bind, niende Bog, hvor Slaget omtales, paastaer derimod denne Forfatter, at Sverrig i Aaret 1801 handlede fuldkommen redeligt, at det onskede, at den fælles Sag maatte seire, og at det vilde have bidraget dertil, hvis det havde staaet i dets Magt. Han forsikrer tillige at han har forskaffet sig Vidnesbyrd fra de mest paalidelige og hoitstaaende Mænd, og at Archiverne i Frankrig, Danmark og Sverrig indeholde Beviser herfor, imidlertid fremlægger han ikke disse Beviser.

Flaade Anker udenfor Torbæk imellem Hveen og Kjøbenhavn omtrent een Meil fra Hovedstaden.

I Kjøbenhavn var imidlertid alt i fuld Virksomhed. Allerede i December Maaned havde man af alle Kræfter begyndt at udruste Flaaden, hvoraf 16 Linieskibe, en Deel Fregatter og mindre Skibe skulde sættes i seilbar Stand. Det var imidlertid ikke alene en Umulighed at faae Flaaden fuldstændig udrustet til Englændernes forventede Ankomst, men det fornødne Mandskab, hvormed Skibene skulde bemandedes, kunde ikke tilveiebringes paa en saa kort Tid. Storskebelen af Danmarks unge Søsfolk vare nemlig formedelst den livlige Handel, som fandt Sted i dette Tidsrum, i fjerne Have og Verdensdele, og skjøndt de hjemkaldtes, kunde de ikke indfinde sig til den Tid. Man maatte derfor tage andre Forholdsregler, for at kunne modstaa Fjendens Angreb, og saaledes udlagdes paa Rheden allerede i Begyndelsen af Marts Maaned en Deel Krigsfartøier, største Delen gamle, formedelst Uld af Tjenesten i Flaaden understøttede Orlogsskibe, der benævnes Bloksskibe, vare uden Master og Seil, Skandse og Bak borthugget, saa de kun havde et øverste og et nederste Batteri.

Farvandet imellem Kjøbenhavn og den lille Ø Saltsholmen, hvilket kaldes Drogden, deles ved en bred Grund, Middelgrunden, i tvende seilbare Løb, hvoraf det ene, der ligger nærmest Kjøbenhavn, hedder Kongedybet, det andet, som ligger paa den modsatte Side af Middelgrunden: Hollænderdybet; vesten for disse to Løb, paa den nordlige Ende af Grunden Nævshalen, er Batteriet Trekroner anlagt. Fra dette Batteri, i Kongedybet, langs Nævshalen, havde man anvist den sydlige

Deel af den danske Forsvarslinie sin Plads, da man troede derved at sikre Staden, Flaaden og Arsenalerne imod Fjendens Kugler og Bomber. Af denne Linies største Krigsfartøier laa Blokkfløjen Provostenen sydligst, nærmest det Bagrien, derefter Jylland, Dannebrog, Sjælland, Holsteen og Indfødsretten, som var det nordligste. Imellem disse større Skibe, hvoraf Sjælland førte 74 Kanoner, de øvrige imellem 64 og 50, var der lagt fire Fregatter fra 26 til 6 Kanoner, Charlotte Amalie, Kronborg, Hjælperen og Elven; 6 Pramme, 5 paa 20 Kanoner, og een paa 18, nemlig Rendsborg, Nyborg, Sværdfisken, Høien, Aggershuus og Søhesten; samt et Flydebatteri paa 24 Kanoner. Iffun Fregatten Hjælperen og Elven, Prammene Rendsborg, Nyborg og Aggershuus, førte Seil. Blokkfløjen havde ingen Master, men iffun saamegen Reising som Flag, Bimpel og Signaler gjorde nødvendig. De vare omtrent 30 til 40 Aar gamle, raadne af Ælde*), og allerede i længere Tid udfødte af Flaaden. Sjælland, iffun 14 Aar gammel, og Holsteen, 29 Aar, vare endnu brugelige Orlogsskibe; de havde Master og Taffelage, men ingen Seil, for hvilke de heller ingen Brug havde, da de laa ligesom Blokkfløjen ubevægelige for fire Ankere. Den nordlige Deel af Forsvarslinien, der spærrede Indløbet til den indre Næb og Havn, og slet ikke kom til at tage Deel i Kampen, med Undtagelse af de to store Blokkfløje Mars og Elephanten, som verlede enkelte Skud med Parkers Afdeling, bestod, foruden de tvende nyligt nævnte Blokkfløje, af to Linieskibe, een Fregat og to

*) Dækket paa Bagrien, beretter en Officier paa dette Skib, var saa raadent, at Kanonerne under Exercitsen gif igjennem det.

Brigger. Dækket paa den ene Fløi af Trekroners Batteri paa 66 Kanoner, og paa den anden af Kastellet, var denne Linie af en langt betydeligere Styrke end den sydlige. De bevægelige Skibe af denne Linie tilligemed 11 Kanonbaade stode under Befaling af Commandeur = Capitain Steen Wille, Helten fra Tripolis; den ubevægelige Forsvarslinie, hvortil alle Blokkfløjene, Seilskibene senden for Trekroner, samt dette Batteri hørte, anførtes derimod af Commandeur Olufert Fischer.

Saa snart Tordenen af Kanonerne paa Kronborg Fæstning underrettede Kjøbenhavn om, at den engelske Flaade gif igjennem Sundet, og at altsaa Fjendtlighederne vare begyndte, beredte enhver vaabendygtig Mand sig til at værne om det elskede Fædreland. Da Generalmarschen lød, ilede Borgere og Militaire til deres Samlingspladser, og derfra til de dem anviste Poster paa Amager, Christianshavn, Nyholm og Langelinie. Forbitrelse mod den overmodige Fjende fyldte ethvert dansk Bryst, og de begejstrede Sange, som Nationens bedste Digtere paa samme Tid udbredte blandt Folket, bidroge til at hæve Modet og Kjerligheden til Fædrelandet. Alle Stænder søgte ogsaa i Gjærningen at vise, at de ikke vare vanslægtede fra deres gjæve Forfædre. Studenterne fulgte saaledes det skjonne Exempel, som deres Brødre i Frederik den Tredies farefulde Tid havde givet dem, og traadte sammen i et eget Corps paa omtrent 1000 Mand, under Navn af Kronprindsens Livcorps, for ogsaa at deeltage i Fædrelandets Forsvar. Under Navn af Kronprindsens Livjægere, dannede der sig et andet Corps, hvilket udbad sig at maatte benyttes paa de farligste

Steder. Blandt Landbeboerne trindt omkring i Riget herseede en lignende Stemning som i Hovedstaden. Frivillige Corps oprettedes paa flere Steder; Vonderkarlene erklærede paa et Sted ved Sessjonen, at man ikke behøvede at kaste Lod, da de Alle ønskede at stride for Fædrelandet, og ved det i denne Anledning oprettede Landbeværn, fra hvilket Enhver fritoges, som var over det 44de Aar, meldte der sig flere langt over den Alder, og forlangte at indskrives til Tjenesten. For at forskaffe det fornødne Mandskab til Blokkadene, stede der en Opfordring, efter hvilken der meldte sig frivillig Folk i tusindevis, for at tage Tjeneste ombord; det manglende Antal tilveiebragtes ved Presning. Vel vare disse Folk ikkun for størstedelen Vonderkarle, Haandværkere og Arbeidsmand, der vare aldeles ukjendte saavel med Søtjenesten, som med Brugen af Kanoner; men nogle Dages uafbrudt Dvelse, forbunden med anstrengt Flid og Iver, var tilstrækkeligt til at lære dem at haandtere dette Vaaben*) med Kraft og Dygtighed, hvorpaa Englændernes Skibe siden fik Prove.

Den engelske Flaade blev de tvende følgende Dage, den 3te Marts og den 1ste April liggende i den Stilling, den havde indtaget. Den Overstcommanderende, tilligemed Nelson og endeel Skibschefer benyttede denne Tid til at recognoscere den danske Forsvarslinie. Hollænderdybet var et yderligt vanskeligt Farvand, da alle de Bøier, som ellers

*) Fra Anføernes Side var der ved adskillige Midler, s. Ex. ved Mærker paa Stillemaftnerne o. s. v. sørget så meget muligt for at erstatte Mangelen paa Dvelse hos Mandstabet.

betegnede de farligste Grunde, vare borttagne, hvorfor det ogsaa blev loddet og undersøgt Nat og Dag under Nelsons egne Dine. I et Krigsraad, der blev holdt, var de Flestes Mening for et Angreb paa den nordlige Deel af den danske Linie; men den næste Dag, da Vinden blev sydlig, og derved lettede et Angreb fra denne Side, gif Nelsons Mening, at angribe den sydlige Forsvarslinie, igjennem. Han tilbød sig at gjøre dette Angreb, og forlangte blot ti Linieskibe samt endeel Fregatter og mindre Skibe. Parker tilstod ham 2de Linieskibe mere end han begjerte; og Nelson seilede nu den 1ste April med sin Afdeling, der, foruden de 12 Linieskibe, hvoraf de 7 største hvert førte 74 Kanoner, bestod af 7 Fregatter, 19 Brandere og mindre Skibe, ialt 38 Seilere, med en gunstig Vind, igjennem Hollænderdybet. For at vise denne Escadre Veien igjennem dette vanskelige Farvand, var der paa Kanten af Middelfgrunden og Saltholmsgrunden lagt hist og her smaa Fartøier. Da Tusmørket frembrød, kastede den hele Division Anker sønden for Middelfgrunden, neppe en halv Miil fra de sydligste danske Blokkadene. Fra et Batteri paa Amager blev der om Aftenen kastet nogle Bomber imod den engelske Flaade, og Englænderne tilstode selv, at Flaaden vilde have været udsat for den største Fare, hvis Bombekastningen var vedværet, thi de engelske Skibe laa tæt paa hinanden i et snævert og farligt Farvand, omgivet af Grunde. Fra nogle af de sydligste danske Skibe bemærkede man tydeligt at flere Bomber faldt tæt ved og imellem den engelske Flaade. Uheldigvis ansaae Chefen for Artilleriet, Oberst Mecklenburg, det for unyttigt, at

fortsætte Bombekastningen, og gav Ordre til at ophøre dermed.*)

Medens den fjendtlige Flaade nød Natten over en uforstyrret Ro, og dens Mandskab udhvilede sig til Slaget den paafølgende Dag, undte dens Anfører, Nelson, sig ingen Hvile denne Nat. Han ordnede tillige med to andre Officerer Planen til Slaget næste Dag, og da han folte sig meget afkræftet ved de foregaaende Dages Anstrengelse, lod han sig bevæge til at lægge sig i sin Hængesøie, der var udbredt paa Cahytsgulvet, og hvorfra han vedblev at dictere Ordre til sin Secretair. En af hans Capitainer, Hardy, gjorde sig imidlertid under Nattens Skjul i en lille Baad kjenndt med Farvandets Dybde i Nærheden af de danske Skibe, og yovede sig meget dristigt ganske nær Provestenen, hvor han undersøgte Grunden ved Hjælp af en Stang, for at ikke Lyden af det nedfaldende Blylod, naar han loddebe, skulde forraade ham. Klokkeren 1 om Natten vare Ordrene udfastede, men Nelson modtog bestandig Rapporter om Bindens Retning, og til Slutning at den var meget god. Capitain Freemantle og Oberst Stewart fik Ordre med Landtropperne og 500 Matroser at indtage Trekroners Batteri med Storm, saasnaart man havde bragt dette Batteries Kanoner til at tie; og Capitain Riou erhøldt 7 Fregatter, Schalupper og Brandere under sin

*) Der er yttret, at man forsømte, som det synes, den gode Leilighed, til at anvende Brandere, der mulig vilde have tilføiet den fjendtlige Flaade betydelig Skade. Sikkerst bør den Omstændighed komme i Betragtning, at Branderne kunde, hvis Engländerne formaade at afholde dem fra at støbe paa deres Skibe, og Binden var syblig, drive ind paa den danske Flaade, der laa nordligen for Engländernes.

Commando, for at agere imod Trekroner, eftersom Omstændighederne fordrede det; ligeledes blev ethvert Skib anvist sin Stilling. Til at føre Skibene igjennem det yanskelige Farvand benyttede Nelson flere Lodse og Styrmand, som tidligere havde faret med Handelskibe igjennem Sundet, men ved deres Ubekjendtskab med Farvandets Beskaffenhed, hvorved flere Skibe kom paa Grund, angreb det siden efter Nelson, at han ikke havde sat sin Lid alene til Capitain Hardys Beretning om Farvandets Tilstand.

Eftertorsdagmorgen den 2den April forstyrredes Guds-tjenesten i alle Stadens Kirker ved det første Kanonstød, der faldt paa Kjobenhavns Nhed. Folket styrtede ud af Kirkerne og alle Huse, og strømmede i store Klynger, imedens en tyk Krubtdamp væltede sig ind over Byen, igjennem Gaderne, til Toldeboden, Amager, og hvilketsohmest Sted, hvor de kunde være Dienvidne til den Kamp, som deres Fædre, Brødre, Sonner eller Slægtninger kæmpede for Fædrelandet. Klokkeren 9³/₄ havde Nelson givet Signal til hele den engelske Flaade at lette Anker og indtage den Stilling, der var anvist ethvert Skib. Edgar aabnede Toget, og efter det fulgte Agamemnon, hvilket Skib tilligemed nogle mindre Fartøier havde det Uheld at støbe paa Middelgrunden, hvorved det ikke kom til at tage Deel i Slaget. Edgar indtog, efter at have modtaget det glatte Lag af Provestenen og Bagrien under et tordnende Hurra af Mandskabet paa disse Skibe, sin anviste Plads imellem Jylland og Kronborg. Efter Edgar fulgte Polyphemus, der var anvist Plads ved den nordlige stærkeste Floi af den danske Linie, men, formedest Farvandets Vanskelighed, kun naaede Begyndelsen af den sydlige, hvor den tilligemed Isis

lagde sig omtrent uden for Wagrien og Prøvestenen. De tvende efterfølgende Linieskibe, *Bellona* og *Russel*, nærmede sig for meget den østlige Side af Kongebybet og kom derved begge til at staa paa Grund; men dog i en saadan Stilling, at de kunne staa med hele Laaringen paa de ligeoverfor liggende danske Skibe. Efter disse tvende Skibe fulgte Admiralskibet *Elephanten*, hvorpaa *Nelson* selv befandt sig. Da han ikke anede, at disse tvende Skibe vare strandede, gjorde han Signal til dem, at de skulde lægge sig nærmere de Danske; men da de ikke adløde Signalet, bemærkede han deres Stilling, og ved selv at tage Commandoen reddede formodentlig *Elephanten* og flere af de engelske Skibe fra at løbe paa Grund. Ethvert fjendtligt Skib løb, saasnart det havde naaet den det anviste Plads, Ankeret falde fra Agterenden paa omtrent en halv Rabbellængde (50 Favne) fra de danske Skibe, mod hvilke de vendte Bredsiden.

Fem Minutter over Klokken ti begyndte Slaget.*) Engländerne benyttede sig af de danske Skibes Ubevægelighed, ved forenede at angribe Toirebiedelen af denne Linie, for siden efter, naar de ved Overmagten havde ødelagt de sydlige Skibe, at angribe de nordligere liggende. Næsten ethvert af de danske Skibe havde to og flere fjendtlige imod sig, hvilke ikke forlode dem forend de havde ødelagt dem eller vare blevne afløst af et frist Skib. Desuden gav *Nious* Escadre paa 7 Fregatter og Brandere under Opseilingen til dens Post ved den nordlige Ende af den danske Linie det glatte Lag paa de sydlige danske Skibe; ligesom ogsaa flere Brigger og mindre Fartøier deels holdt langs

*) Capitain Michael Bille paa Prøvestenens underste Batteri, var den, som med egen Haand gav det første Skud i dette Slag.

Linien og gave deres Ild, deels løb, hvor Leilighed fandtes dertil, ind imellem de danske Skibe, og bestjød dem skraaes for og agter ind. Men Engländerne havde ikke alene Overmagten i Mængden af deres Skibe, de vare ogsaa forsynede med en langt større Mængde af Skyts af større Caliber end de Danske. Deres Skibe vare tillige ikke alene bestandig blevne forsynede med frist Mandskab fra Parkers Escadre, men vare ogsaa bemandede med *Sofolk*, der vare øvede i Kamp og havde deltaget i mangt blodigt Slag. Desuagtet kæmpede de Danske med et mageløst Heltmod, og viste, at de endnu besadde den gamle Kraft og Tapperhed, der i henrundne Aarhundreder havde tvunget *Bretland* til at underkaste sig det danske Herredømme.

Prøvestenen kæmpede med to store engelske Linieskibe, *Russel* paa 74 Kanoner, og *Polyphemus* paa 64, og maatte tillige et Dvartierstid udholde Ilden af *Contreadmiral Graves's* Skib *Defiance*. Ligeledes bestode en Fregat, *Desirée* paa 40, og en Brig paa 18 Kanoner det under hele Kampen forind, uden at det formaaede at besvare disse tvende sidste Modstandere med eet Skud formedelst dets faste Stilling. I næsten 5 Timer sloges *Capitain Lassen* med et mageløst Mod med denne uhyre Overmagt, 58 Kanoner imod 196. Inden en ikke lang Tid bleve ogsaa Kanonerne paa det øverste Batteri aldeles ødelagte, men det underste Batteri, som commanderedes af *Capitain Michael Bille*, fortsatte Kampen endnu i flere Timer. Tre Gange gik der Ild i Skibet og tre Gange blev Bimpelen nedskudt; men Ilden sluktedes og Bimpelen hejstes paa ny. Man kan derfor ikke andet end være enig med *Commandeur Fischer*, naar han ytrer i sin Rapport; at *Prøvestenen*, med al hans

hoie Idee om dansk Tapperhed, var ham ubegribelig. Nærmest Provestenen paa Blokkfløjen Bagrien kæmpede Riisbrieg og saa mod Overmagten. To Linieskibe, Bellona og Isis, det første paa 74, det andet paa 50 Kanoner, beskød det fra Siden, og flere mindre Skibe for og agter ind.

Klokken 11 traf Cavallerieprammen Rendsborg sig tilbage og ind paa Revshalen. Capitainlieutenant Egede, der førte Skibet, havde misforstaaet et Signal af Steen Bille, hvorved Kanonbaadene under Capitain Waltersdorfs Commando, som ubrugelige i denne Kamp, beordredes ud af Ilden, men bemærkende sin Feil, dreiede han strax ved Hjælp af et Barpanker Skibet saaledes, at det vendte Bredsiden mod Fjenden, og fortsatte Kampen til Klokken 3 $\frac{1}{2}$, da Slaget blev nedskudt, og der kun var 49 Karbuser tilbage. Klokken 11 $\frac{1}{2}$ kom Dannebrog i Brand. Dette Skib blev beskudt af det engelske Admiralskib Elephanten og af Glutton, hvilket sidste skød med Brandsager. Commandeur Fischer, der her havde heist sin Stander, flyttede den nu til Holsteen, for derfra at lede Slaget. Chefen, Capitain Braun, vedblev derimod at fortsætte Kampen paa det brændende Dannebrog indtil en fjendelig Kugle borttog hans høire Haand, hvorpaa Capitain Lemming overtog Commandoen. En Deel af Mandskabet var beffæstiget med at slukke, medens de øvrige skød paa Fjenden. En kort Tid syntes man ogsaa at blive Herre over Ilden, men snart udbrod den paa ny saa heftigt, at den ikke mere kunde standses. Flere af Besætningen paa underste Batteri nødsagedes til at springe ud af Stykportene i Vandet, og tilsluttede danske og engelske Baade reddede det øvrige Mand-

skab saavel saarede som usaaede. Skibet drev nu ned forbi Trekroners Batteri, og kort efter at Englænderne havde taget det i Besiddelse, omtrent Klokken 5, sprang det i Luften nogle hundrede Favne fra Batteriet.

En Time efter Slagets Begyndelse var Kampen almindelig fra Provestenen til Charlotte Amalia, og trak sig nu op til Holsteen og Indfødsretten, det nordligste af de Blokkfløje, der angrebes af Englænderne. Capitain Riouxs Escadre paa 5 Fregatter og 2 Brandere med et Antal af 190 Kanoner, lagde sig nordost for Trekroner og beskød Indfødsretten langskibs, uden at dette Skib formaaede at besvare denne Ild undtagen med nogle faa Kanoner. Strax i Begyndelsen faldt Skibets Chef, Capitain Thura, og kort efter den næstcommanderende: Lieutenant Cortsen. Da der meldtes Kronprindsen, som opholdt sig under hele Slaget paa Nyholm, at Capitain Thura var faldet, henvendte han sig til de omkring ham staaende Officierer med det Spørgsmaal, "hvo der af dem vilde indtage den faldne Chefs Post. Capitain Schrødersee, Kronprindsens Generaladjutant, der allerede for længere Tid siden var udtraadt af Tjenesten formedelst Svagelighed, tilbød, forend nogen anden kunde tage Ordet, sin Tjeneste. Han lod sig sætte ud til Indfødsretten, hvilket Skib han neppe havde betraadt, og hældende sig over Rælingen tilraabte Folkene i Vaaden, at de skulde skynde sig at komme ombord, forend en Kugle rev ham midt over. Efter en Times Forløb var Skibet ved Fjendens umaadelige Overmagt aldeles et Brag.

Klokken 1 kappede den lille Fregat Elven, der var

Repetiteur*), sine Ankere, og trak sig heldig ud af Slaget, skjøndt dens Taffelage var næsten overflødt.

Paa denne Tid begyndte Parker at nære Frygt for et heldigt Udfald af Slaget, da han bemærkede, at Ilden fra den danske Linie efter tre Timers Kamp endnu var usvækket; og da det var ham umuligt, at komme Nelson til Hjælp, gav han, for at redde, hvad der var muligt af denne haabløse Kamp, Signal til at ophæve Slaget og trække sig tilbage. Nelson gik netop i Kampens største Hebe frem og tilbage paa Dækket. En Kugle foer igjennem Stormasten og kastede Splinter rundt omkring. Nelson sagde smilende til de Officierer, der omringede ham: „Det er en heed Kamp, og hvert Dieblik kan blive det Sidste for os Alle; men jeg forsikrer, at jeg ikke for Alt i Verden vilde være noget andet Sted.“ I det Samme meldte en Officier, at Parker havde givet Signal til at afbryde Slaget. Nelson vedblev at gaa frem og tilbage paa Dækket, og syntes ikke at høre Meldingen. Da Officieren gjentog den, svarede han: „jeg veed det nok,“ og bevægede Stumpen af sin affludte Arm paa en Maade, der altid tilkjendegav en heftig indre Bevægelse. „Jeg skulde opgive Slaget,“ gjentog han et Par Gange, „jeg vil være fordomt, hvis jeg gjør det! — De veed,“ sagde han til en af de andre Officierer, „at jeg kun har eet Die, jeg har derfor Lov til undertiden at være blind.“ — Han holdt derpaa en Riffert for det blinde Die og sagde i en bitter spøgende Tone: „jeg seer virkelig ikke Signalet!“ — Et

*) Et Skib, der tjener den Høiscommanderende til at repetere de Signaler, han giver under Slaget, for de længere forliggende Skibe.

Dieblik efter udbrod han: „Fordømt være dette Signal! Lad mit vaie til den heftigste Kamp! Paa anden Maade besvarer jeg ikke slige Signaler! Nagl mit til Masten.“ — Da intet af de øvrige engelske Skibe bemærkede eller vilde bemærke Parkers Signal, vedvarede Slaget. — Riou's lille Escadre, der, efter at have ødelagt Indfødsretten, havde trukket sig nordligere op og nærmere Trekroner, reddedes derimod ved dette Signal fra Undergang. Ildet tilrebt af Batteriets Kanoner, adløb den strax Signalet. Fregatten Amazon havde længe kæmpet indhyllt i Røg, da Riou bød sine Folk at holde inde med at fyre, for at Røgen kunde trække bort, og han saaledes kunde see hvorledes Sagerne stode. Saasnart man fra Batteriet saae Fregatten tydeligt, blev der taget rigtig Sigte af den, og Kanonerne rettede imod den med en frygtelig Virkning. — „Hvad vil Nelson tænke om os!“ raabte Riou smertelig, i det han imod sin Villie maatte trække sig tilbage. Han var bleven saaret i Hovedet af en Splint, og sad, opmuntrende sine Folk paa en Kanon, da hans Skriver, i det samme Skibet vendte Bagstavnen mod Trekroners Batteri, blev dræbt ved hans Side; en anden Kugle bortrev flere af Folkene, der vare beskæftigede med Seilene. „Belan da, Børn!“ raabte Riou, „lader os Alle dø sammen!“ — I det han ndraale disse Ord rev en Kugle ham midt over. Denne Officier var saa hoit anseet, at hans Tab, næst Nelsons, ansaaes for det største, den engelske Marine kunde lide.

Klokken 1 $\frac{1}{2}$ var Cavallerieprammen Nyborg, der fortes af Capitainlieutenant Nothe, som havde kæmpet med Rusfel, 3 Fregatter og Brigger, saa forskudt, at den var synsefærdig, og nødsagedes derfor til at kappe sine

Touge og holde ind til Rheden. Underveis mødte den Cavallerieprammen Aggershuus, ført af Lieutenant Fasting, der hæftigt bestudt af Elephanten og Glatton, var endnu værre tilredt end den selv. Uagtet sin egen jammerlige Forsfatning, svigtede Nyborg ikke sin Kammerat, men tog Aggershuus paa Slæbetouget og bragte den ind paa Rheden, hvorfra den drev ind paa Grunden Stubben, og sank paa lavt Vand nordost for Kalkbrænderiet. Nothe bragte derimod Nyborg ind til Toldeboden, hvor det sank tæt ved Bommen, dog saaledes, at Dækket laa lige med Vandets Overflade. De her i Mængde forsamlede Tilskuere bleve Dienvidne til, hvorledes et Orlogsskib bør see ud, naar danske Somænd drage det ud af Striden. Bøugsprydet og den ene Mast bortskudt, de øvrige Master splintrede og falsdefærdige, Takkelagen og Tougværk hængende i Fryndser og Pjalter, Rællingen splintret af utallige Kugler, af dets tyve Kanoner en eneste i brugbar Stand, døde Kroppe og affkudte Lemmer abspredte over Dækket. Nyborg og Aggershuus havde ligget imellem Jylland og Bagrien; ved deres Vortgang bleve disse derfor bestudte langskibs af et Par engelske Smaaaffibe, der lagde sig ind mellem dem, uden selv at udsættes for nogen Fare, da deres Jld ikke kunde besvares i denne Retning. Det samme var Tilfældet med flere af de øvrige danske Skibe, hvis Sidemænd havde trukket sig ud af Kampen eller vare ødelagde. — Den syttenaarige Lieutenant Willemoes førte et Flaadebatteri paa 24 Kanoner, med hvilket han lagde sig tæt ind under Admiral Nelsons eget Skib, Elephanten, som han bibragte flere Grundskud, og vedblev han saaledes med sin vestrættede Jld under de engelske Marineres heftige Besværisk

til omtrent Kl. 2 $\frac{1}{2}$, da mere end en Trediedeel af Mandstabet var dræbt eller saaret. Nu kappede han sine Ankeroug, og lod Flydebatteriet, holdende Sjenden i en tilbørlig Afstand ved bestandig Fyren, drive med Strømmen nord efter, hvor det blev bestudt af Parkers opseilende Flaade, indtil han endelig fik det reddet ind til Trefroner. Nelson, som selv var Dienvidne til den unge Krigers Dygtighed og Kjæthed, blev opfyldt af Beundring, og fattede hoiere Tanker om hans tilkommende Løbebane.

Imellem Kl. 2 og 3 blev Sjælland, ført af Capitain Harboe, nødsaget til at kappe sine Ankeroug, i det Haab, at drive uden om Trefroner ned mod Grunden Stubben, under Beskyttelse af Forsvarskiniens endnu uangrebne nordre Fløi. Skibet var i den ynkeligste Tilstand, det havde erholdt 27 Grundskud, dets hele Bagbordside og Bøugen var aldeles stød ind, Masterne vare falsdefærdige og 166 af Mandstabet døde eller saarede. Det drev imidlertid ned for Trefroner, hvorfor det nødsagedes til at lade et Anker falde for ikke at genere Batteriets Jld, men vedblev desuagtet at fyre paa Sjenden med de saa endnu brugelige Kanoner, det havde tilbage. Da Sjendens Jld imidlertid endnu vedvarede med Hestighed, og Skibet ei længere kunde forsvares, blev Flaaget strøget netop da Slaget ophørte, og Krud og Kugler kastet overbord. Kort efter indfandt sig et engelsk Fartøi med en Officier, for at bemægtige sig Sjælland, men da man afviste ham med den Bæf, at Simplen ikke var strøget, forsoiede han sig bort.

Omtrent paa samme Tid havde Holsten en lidt saa meget, at et stort Antal af dets Kanoner var i ubrugbar Stand.

Commandeur Fischer saae sig derfor nødsaget til, ogsaa at forlade dette Skib og begive sig til Trekroners Batteri, hvorfra han nu commanderede den nordre Floi, der bestod af Blokskibene Mars og Elephanten, og som nu begyndte at verle enkelte Skud med Parkers Division, der havde krydset sig op imod dem. Ilden fra de sydlige Skibe af den danske Linie astog fjendelig efterhaanden, da alle de kæmpende Skibe vare i en saadan Tilstand, at kun enkelte Kanoner vare brugbare, ligesom ogsaa en stor Deel af Mandskabet, paa flere endog Halsdelen og et endnu større Antal vare døde eller saarede. Blokskibet Jylland under Capitain Brandt, der var i synkefærdig Tilstand og kun havde 4 brugbare Kanoner tilbage, strog nu sit Flag, og kappede sine Ankertoug for at lade sig drive ind paa Revshalen. Det havde kæmpet tappert med Ardent under hele Slaget, samt med Russel og nogle Fregatter. Det første Skib havde det vibragt næsten 80 Skud i Skroget, hvoraf 16 vare Grundskud, samt flemt tilredet dets Master og Seil. Provestenen, der i næsten 5 Timer havde udholdt Ilden af 4 til 5 fjendtlige Skibe, ophorte nu med at kæmpe, da det kun havde to brugbare Kanoner tilbage. Dets tapre Anfører Lassen forlod omsider Braget med en Deel af Mandskabet, og lod den gæve Michael Ville blive tilbage, for at bære Omsorg for de Saarede, fornagte Kanonerne og styrte Krudtet over Bord. Den brave Ruisbrigh nødsagedes ogsaa nu, da ifkun 3 Kanoner vare tilbage i brugbar Stand, til at forlade sit Skib, hvis ene Side var indskudt, ligesom Halsdelen af Mandskabet var dræbt eller saaret, og de Øvrige i en saa udmattet Tilstand, at de ikke formaaede mere at kæmpe. Han medtog saa meget Mandskab,

som hans mindre Fartøier kunde rumme, og overlod Fjenden det sammenskudte Skrog, efter iforveien at have gjort Kanonerne og Krudtet ubrugbar for denne. Et af de sidste Skibe af den sydlige Linie der ophørte med at kæmpe, var den lille Stykpram Hayen paa 20 Kanoner. Maltet den blev besludt af Blatton og tildeels af nogle andre Skibe, havde den ikke lidt betydeligt, da den ved sit lavtliggende Dæk ikke var saa stærkt udsat for Fjendens Kugler, som de øvrige. Kort før Slaget ophørte strog den sit Flag. Af de nordlige Skibe var Sjælland det sidste, der fyrede paa Fjenden. Cheferne paa de ødelagte Skibe søgte nu saa meget muligt at redde deres saarede og friste Mandskab, ved at lade det sætte i Land, fornagte Kanonerne og styrte Krudtet over Bord. Flere Officierer bleve tilbage hos det Mandskab, der ikke kunde, af Mangel paa Vaade, bringes i Land. De deelte siden Fangenskab med Skibenes Besætning.

En stor Deel af de fjendtlige Skibe vare ogsaa paa denne Tid, efter en saa haardnakket Kamp, i en meget betænkkelig Tilstand. Ganges var raget ombord paa Monarch. Begge disse Skibe drev tilligemed Defiance ned under Batteriet Trekroner, som beskød dem langskibs med en frygtelig Virkning. De fjendtlige Bombeskibe, der allerede tidligere havde med kun liden Nytte kastet Bomber ind imod Nyholm og Flaaden, kastede vel nogle Bomber imod de nordlige danske Linieskibe og Trekroners Batteri, men disse tilføiedes ikke nogen anden Skade, end den, at 2 Mand faldt paa Linieskibet Danmark og 2 paa Batteriet Trekroner. Det engelske Admiralskib stod kun med enkelte Kanoner, og et Par andre Skibe strog, efter Commandeur

Fiskers Rapport deres Flag, men heisede det igjen, da friske Skibe kom dem til Hjælp. Nelson paastod senere med Bestemthed, at det ikke var Tilfældet, og muligt er det ogsaa at Flagene bleve nedskudte. Defiance kom paa Grund, og blev ilde tilredt af Batteriet. Alle disse mislige Omstændigheder bevægede Nelson til at fatte en Beslutning, som han snart iværksatte.

Han gik ned i sin Cahyt, og skrev følgende Brev:

„Lord Nelson har Ordre at sfaane Danmark, naar det ikke længere gjør Modstand, men hvis Ilden vedvarer fra dansk Side, seer han sig nødsaget til at opbrænde alle de flydende Batterier, han har taget, uden at han formaaer at reddes de brave Danske, som have forsvaret disse.“

„Til Engländernes Brødre de Danske.“

„Nelson & Bronte.“*)

Nelsons Adjutant, Captain Chesiger, blev nu sendt i Land til Kronprindsen med dette Brev under Parlamentairflag. — Efter Parlamentairens Affendelse holdt Nelson Krigsraad, om det var raadeligt at angribe den nordlige ubeskyttede Deel af den danske Forsvarslinie med de Skibe, der havde lidt mindst. Enhver var imidlertid af den Mening, at man ikke kunde gjøre noget bedre, end at benytte den gunstige Vind, man netop havde, til at fjerne sig ud af det farlige Farvand, hvori man befandt sig.

*) Nelsons Biograph, Southey, fortæller ved denne Leilighed et Exempel paa Nelsons Koldblodighed og Tænkomsbed. Da Brevet skulde forsegles, vilde man række ham en Oblat, men han lod bringe et Lys, tog Lak, og paasatte Brevet et ualmindeligt stort Segl med de Ord: „Ved en saadan Leilighed bør man ikke synes at have Hastværk.“

Parlamentairen naaede imidlertid uhindret Land, og forbigik saaledes mod al Krigsbrug at henvende sig til den Overst-commanderende. Kronprindsens Generaladjutant Lindholm blev sendt tilbage til Nelson under Parlamentairflag, hvorpaa Slaget ophørte omtrent Klokken 4. Paa Lindholms Spørgsmaal: om Nelsons Mening med det affendte Brev og Marsagen til Parlamentairens Sendelse, svarede denne: at Menneffelighed alene havde bevæget ham hertil. Lindholm vendte strax tilbage til Kronprindsen med et Brev fra Nelson, og fik nu Befaling at fare ombord til Admiral Parke, for at indgaa en Vaabensstilstand og indlede videre Underhandlinger.

Nelson benyttede de vigtige Diebliske, han saaledes havde vundet, til at drage sine Skibe ud af den mere end kritiske Stilling, hvori de befandt sig, og fere dem forbi det farlige Trekroners Batteri. Det viste sig nu snart, af hvilken truende Fare Nelson havde udredet sig. Monarch, der havde erholdt 26 Grundskud, og hvis Master vare saa gjennemborede af Rugler, at det mindste Bindstød vilde have kastet dem omkuld, stodte strax paa Grund, men slap igjen løs ved Glattons Hjælp. Tvende andre Linieskibe Defiance og Nelsons eget Skib Elephanten, løb derimod paa Grund nogle tusinde Alen fra Trekroner, og sadde her ubevægelige i flere Timer, uagtet Mandskabets Bestræbelser for at faae dem løs. Samme Skæbne havde ogsaa Fregatten Desirée, der under Slaget havde beskudt Prøvestenen, og nu, da den vilde komme Bellona til Hjælp, blev sidende fast paa Middelsgrunden. Var Vaabensstilstanden ikke bleven indgaaet vilde Halvdelen af Nelsons Linieskibe, der enten stod paa Grund eller ikke formaaede

at fortsætte Kampen, være blevne aldeles odelagde, da de fleste laae indenfor Trekroners Skudvide.

Stilhed herskede nu der, hvor Slagets Torden for nogle Diebliffe siden havde lydt. Blodbadet var op- hørt, og hvilde Fredsflag vaiede fra Toppen af de sønder- skudte Skibes Master. Himlen bedækkedes med tykke Skyer, og Dannebrog belyste med sine Flammer Kampens Skue- plads, indtil det sprang i Luften med et frygteligt Brag. Af det friske Mandskab paa de danske Skibe samt af de Saarede, der ikke alene opfyldte Skibenes nederste Rum, men laa omkring paa Dækket, var der reddet saa mange, som der lod sig redde og bringe i Land. Englænderne vare fysiselsatte med at bringe deres Skibe af Grund og be- mægtige sig Bragene af de danske, hvormed hele Natten tilbragtes. Sjælland blev næste Morgen tagen i Besiddelse af Fjenden, der besteg det paa den ene Side paa samme Tid som Mandskabet forlod det paa den anden. De Danske vare meget forbitrede over Tabet af dette Skib, men da det havde strøget Flaget, og laa udenfor Trekroners Skud- vide, var det Englændernes retmæssige Pris. *)

Antallet af de døde og saarede Danske angives for- skjelligt fra 1200 til 1300. Af disse udgjorde de Dræbtes Antal mellem 400 til 500, hvoriblandt 11 Officierer. Nelson angav Antallet af sine faldne og saarede Officierer til 68, og det hele Antal af Døde og Saarede til 943.

*) Det syntes derimod besynderligt, at man ikke søgte at udryde det af Fjendens Hænder ved at lade det varpes om Natten uden for Trekroner ved Hjælp af Kanonbaadene eller andre Baade, da man ikke turde opbrænde det, fordi det laa for nær Batteriet.

Det er ingen Tvivl underkastet at de Engellses Tab har været langt større, da der alene paa Monarch var dræbt eller saaret 210 Mand. *)

Kun Fjendens store Overmagt havde formaaet at tilintetgjøre og odelægge den hele sydlige Linie. De Engellses Antal af Kanoner, Morterer og Carronader ud- gjorde i det Mindste 1300 til 1400, hvorimod de Danske blot havde kunnet sætte 662 Kanoner, blandt hvilke endda ere beregnede Kanonbaadenes 22 Kanoner, uagtet disse blot benyttedes i Slagets Begyndelse, indtil de fik Ordre at trække sig tilbage. Trekroners og Nyholms Kanoner, der først i Slutningen af Slaget aabnede deres Ild paa Fjenden, ere ikke beregnede i dette Antal. Al Fordeel havde i denne Kamp været paa Fjendens Side. Han besad et Mandskab, der under en otteaarig Krig havde erhvervet sig al den Dvælse og Færdighed, som er nød- vendig for en Solkriger. Han besad fuldrustede, stærke Dragskibe, der gjorde det muligt for ham, at angribe vor ubevægelige Forsvarslinie partivis, for naar han havde odelagt een Deel, med forenede Kræfter at kaste sig over

*) Efter den af Commandeur-Capitain Zahrtmann i Nyt Archiv for Søvesenet, 1ste Bind Pag. 196, leverede officielle Liste, som tilfillede Nelson, var Antallet af de døde og saarede Danske ifkun 1035; lægger man hertil endog de i Listen anførte 205, som bleve borte uden Esterretninger, udgjør dog det hele Antal ifkun 1240. Med Hensyn til Englændernes Tab, skal Parker i en Sirid, som opkom imellem ham og Nelson, have angivet de Døde og Saarede til 2237, et Tab, der ifkun kan forklæres derved, at Skibene vare overbemandede, hvilket ogsaa var Tilfældet, da der saavel den 1ste April som under Slaget, saaes mange Fartøier bringe sendenom Folk fra Parkers til Nel- sons Division.

den anden. — Det danske Mandſkab beſtod derimod for en ſtor Deel af uøvede Folk, Bønder, Fiſkere og Haandværkere, der nogle Dage iſorveien ikke havde forſtaaet at haandtere et Skydevaaben. De Danſkes Forſvarsmidler, ſom de ſatte imod Tjendens, beſtode i gamle trodſkede Skrog af Blokſkibe, der laa ubevægelige for fire Ankere, og maatte taalmodig udholde en nok ſaa ſtor Overmagt.

Underhandlingerne imellem Parker og Lindholm gik imidlertid ſin Gang. Parker forlangte at Danmark ſkulde indgaa en Alliance med England og fratræde den væbnede Neutralitet; Lindholm paa ſin Side gjorde til Betingeſe for et fornyet venſkabeligt Forhold med England, at den engiſke Regjering ſkulde hæve Embargoen paa de danſke Skibe i de engiſke Havne, dog uden at Danmark brød nogen af de Tractater, der beſtode mellem det og de andre Magter, da diſe ei vare ſtridende imod dets Tractater med England. Paa Parkers Forſlag gik Nelson iland Dagen efter Slaget, for perſonligen at tale med Kronprindsen angaaende Vaabenſtilſtanden. Da han ſteg iland omgaves han af en uhyre Folkemaſſe, der ledsagede ham paa hans Bei til Slottet med en rolig og alvorlig Holdning. Ved Bordet over Maaltidet erkjendte han i enhver Henſeende ſine Tjenders, de Danſkes Tapperhed. Han yrede til Kronprindsen: „at han havde deeltaget i 105 Træfninger, men at dette Slag var det frygteligſte af alle. „De Franſke,“ ſagde han, „fægte tappert, men de kunde ikke have udholdt i een Time den Ild, ſom de danſke have udholdt i fire.“ Han forlangte at ſee den unge Willemoes, der havde udmærket ſig ſaa meget under hans egne Dine, og ſagde til Kronprindsen: „at han forſjente at blive

Admiral.“ — Hertil ſkal denne have ſvaret: „Derſom jeg ſkulde gjøre alle mine brave Officierer til Admiraler, beholdt jeg ingen Capitainer eller Lieutenanter tilbage.“

Generalmajor Walterſtorff og Lindholm udnævntes nu til, ſom Commiſſarier, at underhandle. Fra engiſk Side gjentoges nu atter: at Danmark ſkulde fratræde den væbnede Neutralitet, ſamt indgaa en deſenſiv Alliance med England, eller ogſaa deſarmere, hvilket fra danſk Side afſloges paa det Beſtemteſte. Paa de Engiſkes Trubſel, at Tjendtlighederne vilde blive fornyede, naar Danmark ikke modtog deres Forſlag, ſvaredeſ der fra danſk Side: „at i det Tilfælde var det at beklage, at Tjendtlighederne vare ophørte, og at de Danſke beſtendig vilde anſee det Dieblif, da Danmark indgik paa den engiſke Parſementairs Anmodning om en Vaabenſtilſtand, ſom ſærdeles uheldig for Danmark, naar der ei blev budt det et andet Valg end vanærende Vilkaar; hellere vilde de Danſke ſtaa og falde ſom een Mand! — At den danſke Nation vilde, om England ogſaa tragede efter Danmarks Obeleggelse, ſlutte ſig uroffelig til Kronprindsen, og med ham offre Liv og Alt for Statens Forſvar.“

Medens de engiſke Admiraler ikke vilde vige fra deres Paaſtand, og de danſke Commiſſarier ikke kunde eller vilde indlade ſig paa diſſe, arbejdedes der af alle Kræfter paa Forſvarsanſtalternes Forøgelse og Forſtærkning, ligesom der blev truffen de henſigtsmæſſigſte Forholdsregler til at ſikre Staden for Følgerne af et Bombardement. Hos hele Folket herſkede den ſkønneſte Stemning. Alle vare beſjælede af Mod og Lyſt til at hævne deres ſaldne Brødre og paa ny kæmpe med Tjenden. Det uſaarede Mandſkab, ſom

havde deeltaget i Slaget, adspurgtes, om det var villigt til at gaa i Kampen paa ny, hvilket blev besvaret med det eenstemmige Raad, at man skulde føre dem jo før jo hellere imod Fjenden. Af Fjendtlighedernes Fornøelse ventede man sig et heldigt Udfald; thi den Deel af de danske Forsvarsmidler, som ikke havde deeltaget i Slaget, var stærkere end den, som havde kæmpet, og det var uden for al Tvivl, at Englænderne havde lidt et stort og betydeligt Tab. Ved de Foranstaltninger, som vare trufne, frygtede man ikke et Bombardement, da Castellet, Trekroner, samt de øvrige Batterier tilligemed de tilbageværende Blokskibe og Orlogsskibe, der nu, fordi Commandeur Fischer var bleven saaret i Slaget, vare alle lagde under Steen Billes Commando, syntes at være tilstrækkelige for at holde Fjenden i en saag stor Afstand, at Staden og Flaaden ikke kunde tilføies nogen betydelig Skade. Desuden vare de saa Bomber, der bleve kastede under Slaget, slet fyldte. Det var heller ikke at vente, at Nelson vilde erholde flere Skibe, end de han allerede commanderede, af den forsigtige Parker, da ved en ny Kamp sandsynligvis flere Skibe vilde blive ødelagte, desuden ventedes hver Dag den svenske og den russiske Flaades Ankomst. Disse ankom imidlertid ikke, da den sidste Iaa indefrosen i Neval og den første uirksom i Carlskrone. Ugunstig Wind angives at være Grunden hertil. Senere løb den vel ud, men vendte ved den engelske Flaades Nærværelse hurtig igjen tilbage.

Den 7de April syntes endelig Underhandlingerne ved gensidig Estergivenhed at nærme sig deres Ende. Den vigtige Efterretning, at Kaiser Paul var bleven myrdet om Natten imellem den 23de og 24de Mars, og at hans Efterfølger

Alexander sikkert vilde følge en anden Politik i Striden med England, bidrog vel tildeels til at Danmark nu undertegnede den 9de April en Vaabensstilstand paa 14 Uger, hvorved Fjendtlighederne skulde ophøre paa begge Sider, den danske Flaade forblive i den Tilstand, hvori den nu var, og Danmark drage sig ud af den væbnede Neutralitet saalænge Vaabensstilstanden stod ved Magt. Parker forpligtede sig derimod til at udlevere de danske Krigere, der vare blevne tagne paa de danske Blokskibe, (aft 1700*). — England saae sig nu herved istand til at gaa virksom frem imod Sverrig og Rusland.

Denne Vaabensstilstand vandt ikke det danske Folks almindelige Bifald, skøndt flere Grunde syntes at gjøre den nødvendig. Norge trængte saaledes til at forsynes med Korn; de Danstes Allierede: især Rusland, hvis Keiser ikke hyldede Faderens Grundlæggninger, var ikke til at stole paa; ligeledes var det at befrygte, at Hovedstaden vilde lide betydelig Skade ved et Bombardement. — I England var man næsten endnu mindre tilfreds med denne Vaabensstilstand; thi man havde ventet, at Danmark skulde tvinges til aldeles at opgive Deeltagelsen i den væbnede Neutralitet, ligesom ogsaa at Flaaden og det halve Kjøbenhavn var blevet ødelagt og brændt. Man ytrede: at den Vaabensstilstand, Parker havde sluttet med Danmark, gjorde det tvivlsomt, paa hvilken Side Seiren havde været. Vaaben-

*) En Mærkelighed ved denne Overenskomst er det Udtryk: „at Parker skal udlevere Kongen af Danmarks Undersaatter, som nu ere ombord paa den engelske Flaade,“ hvilket synes at være en Tilskaaelse, at Slaget ikke var en aaben, ærlig Kamp, men et voldsomt Overfald.

stilsandsbetingelserne havde endog Indskydelse paa Pengevæsenet; Stofs saak 2 Pd. *)

Den 17de Juni 1801 sluttede Rusland en Fred med England, hvorved det frasagde sig al Deeltagelse i den væbnede Neutralitet. Danmark, hvem Rusland tidligere havde bevæget, imod dets Villie, sat slutte sig til det, men nu slet ikke lod deeltage i Underhandlingerne, ligesaa vel som Sverrig, saae sig nu nødsagede til, at følge dette Exempel. Men havde Danmark ogsaa været den eneste, der havde opofret sine Sonners Blod i denne Kamp uden at erholde nogen Erstatning derfor, saa gjorde det igjen en Binding i en anden Henseende. Det var blevet sig sin Kraft bevidst og havde erhvervet sig Europas Agtelse.

*) De engelske Blade ytrede i flere Henseende deres Mistrødsbed med Slaget, Nelsons Færd og Vaabensstilstanden. I „Morning Chronicle“ fandtes saaledes følgende Ytring: „vi have hidtil troet, at det var af Menneskekærlighed Lord Nelson havde foreslaaet de Danske en Vaabensstilstand, men vi have erfaret, at Grunden hertil var, at udrede tre af hans Stibe af deres farlige Stilling. Det var altsaa ikke en menneskekærlig Handling, men en Krigslist, og vi ere i Tvivl, om den sommede sig for en ærlig Kriger.“ — I „the Courier,“ læstes følgende bøn mot i Anledning af en ny Nøde, der var indført i London, for at hadre den formeente store Seier over de Danske, nemlig, at gaa med en kjøbenhavnsk Kjøle: „Man var i Uvisshed, om den nye Kjøle, vore Nødeb herrer nyligt havde faaet tilsendt fra Kjøbenhavn, var rigtig borte isørveien, men efter at Stilsandsbetingelserne ere blevne bekendte, nærer man ingen Tvivl om dette Punkt.“ — Ogsaa gjorde man i London det Spørgsmaal, hvad der skulde blive af den engelske Flaade, hvis de Svenske i Carlskrone og Russerne i Reval modtog den, som de Danske ved Kjøbenhavn. England vilde neppe have seet en Jolle igjen af sin store Flaade, hvilket ogsaa vilde have været Tilfældet, naar den danske Drøegsflaade kunde have udlobet efter Slaget den 2den April 1801.

Slaget den 2den April 1801, skjøndt det ikke vandtes af Danmark, tilføiede endnu flere Laurbær i den Krands, som dets kjække Søkrigere i Aarhundreder havde slynget om dets Navn.

Den Deeltagelse Nationen viste for de Helte, der havde kæmpet og blødt for dens Forsvar, var ligesaa stor som den Tjeneste, disse havde viist Fædrelandet. Der indsendtes i de første Dage efter Slaget en saa overvæltet Mængde af allehaande Sager, der kunde tjene de i Sygehuse indbragte Saarede til Pleie og Bederqvælgelse, at Forstanderne saae sig nødsagede til, at bekendtgjøre offentlig, at man ikke behøvede Mere. Med en mageløs Beredvillighed tegnede man sig overalt i Riget for Bidrag, som skulde anvendes til, at forskaffe de Faldnes Esterladte og Saarede, der ikke mere saae sig istand til at arbejde, en sorgfri Fremtid, hvilke en nedsat Commission modtog; Enkelte tegnede sig endog for 10,000 Rbd. Inden Aarets Ende indkom der en Sum af over 250,000 Rbd. Endog de Børn, der havde mistet deres Fædre i Slaget, bleve af forskjellige brave Mænd optagne som deres egne, og sørget for deres Opdragelse og Forsørgelse.

Paaskedag, den 5te April, stædedes de faldne Krigere til Jorden. Fra Søqvæsthuset gik Ligtoget, nogle af de faldne Officierer baaren foran, fulgt af en uoverskuelig Skare af alle Stænder, Geistlige, Embeds- og Videnskabsmænd, Kunstnere, Borgere og Krigere, iblandt hvilke der vare

flere, som havde deeltaget i den blodige Kamp. Sørgetoget gik igjennem Stadens Hovedgader til Sø-Statens Kirkegaard, uden for Byens østre Port, hvor de dyrebare Levinger nedlagdes i Jordens Skød. Da Kisterne vare nedfænkede, traadte 12 unge Piger frem og nedfænkede Blomster i Graven, der omgaves af et taknemmeligt og sørgende Folk, som alle istemmede følgende med dyb Følelse af Abrahamson digtede Dvad:

„Være Fred med Eder Alle,
Dem vi saae i Kampen fælde.
Hver saa usofagt og glad
Stred for Konge, Land og Stad.
I det rædsfulde Møde
Kjæft I fode, faldt og døde.“

„Efterhæveds Volger vare
Overmægtig Hjendefare;
Myndig os vor Hven bød
Vælg mellem Haan og Død.
Da, da gif I ham imøde,
Støde, stredde, faldt og døde!“

„Tusinde Kartover brølte,
Ike Skrak og Hrygt I folte;
Men kun hørte Vrens Bud,
Nakk ham svarte Skud for Skud.
Hver stod fast og usofroden,
Stod og stred og fævnte Døden.“

„Kampens Ild blev ved at brænde;
Rundi omkring faldt Ven og Brænde;

Skarer fyrkede for Jød;
Stromme flod af Hjerieblød;
Hver saae sig og Broder bløde;
Men flod fast og stred og døde!“

„Være Fred med Eder Alle!
Vi Jer ei tilbagefælde,
Græde ei ved Eders Grav,
Hvor den er i Jord, i Hav;
Men med Tak og Priis og Hæder
Broderlig vi mindes Eder.“

„Ja, med Takkefang vi møde;
Ihi det var for os I døde.
Tak for Eders Hætemod!
Tak for hver en Draabe Blød!
Tak, I dyrebare Sjæle!
Evgit er Jert Eftermæle.“

Narsdagen efter lagdes Grundstenen høitideligt til den nuværende Gravhøi over de Faldne, paa Sø-Statens Kirkegaard. Senere opfæstedes en Gravhøi paa gammel nordist Viis over de Faldnes Stov, forneden omgivet af en stor Mængde Stene, paa hvis nederste Række der er udhugget Navnene paa de 11 Officierer, der faldt i Slaget, og Skibene, hvorpaa de kæmpede. Det ældre Statit, der omgav Gravhøien, er i den senere Tid vegen for en frisk grøn Hække, der tillader Beskueren frit at læse Navnene paa de faldne Helte, samt betragte de yndige Blomsterpartier foran Høien. Ad en Bei, der løber op omkring denne,

kommer man op paa Platfonden, hvorfra man stuer Konge-
dybet, Skuepladsen for Heltenes Bedrifter; tvende Laare-
pile boie her sørgende Hovederne ned mod en Stotte, der
staaer ved Hoiens Fod, og paa hvis underste Deel læses:

Den Krands, som Fædrelandet gav;
Den visner ei paa falden Krigers Grav.

Biographier og Nekrologer,

samt

biographiske Noticer

om størstedelen af de Chefer, som commanderede i Sø-
Slaget den 2den April 1801.

Johan Olfert Fischer.

(Af Udgiveren.)

Han blev født i Kjøbenhavn den 4de August 1747. Hans Fader var Vice-Admiral Olfert Jaa Fischer. I Februar 1763 blev han Secondlieutenant. Samme Aar blev han, for at have tilligemed tre andre unge Officierer begaaet Noerden paa Christiansholms Vagt, dømt den 17de September til Degradation paa eet Aar, men allerede i Slutningen af Januar f. A. benaadet og optaget igjen i sit forrige Nr. *) I de paaafølgende Aar var han næsten bestandig i Fart som subalterne Officier med Sø-Statens Skibe. 1767 blev han Premierlieutenant, 1773 Capitain-Lieutenant og 1781 Capitain. 1784 tiltraadte han som Medlem Constructions-Commissionen i Sø-Staten. Samme Aar udsendtes han med Fregatten Bornholm til Vagtskibsstationen i Drefsundet. 1789 udnævntes han til Chef for Orlogsskibet Elephanten, der hørte til en Escadre paa 20 Skibe under Vice-Admiral Schindels Commando. Escadren

*) Udgiveren har i denne Nekrolog ikke troet at burde forbigaa at omtale en Ungdomsufbesindighed, der blev straffet temmeligt haardt, men som begaaet af en Yngling paa 16 Aar, vel kan nogenlunde undskyldes.

gjorde et kort Krydstog i Østersøen, for at forebygge, at den, 21 Drlogsskibe stærke svenske Flaade skulde angribe en russisk Escadre paa 11 Drlogsskibe, der under Vice-Admiral Kostaleinoff laa paa Kjobenhavns Rhed. Da den russiske Flaade havde forladt de danske Bunde i August vendte den tilbage igjen. Paafølgende Aar 1790 udnævntes han til Chef for Blokkskibet Grønland, der forblev tilligemed en heel Escadre af Skibe liggende paa Kjobenhavns Rhed til Slutningen af September. Samme Aar avancerede han til Commandeur-Capitain. 1794 udnævntes han til Chef for Drlogsskibet Neptunus, der, hørende til en Escadre paa 8 Linieskibe og 7 mindre Skibe, stod under Vice-Admiral J. C. Kriegers Commando. Denne heiste sit Flag paa Neptunus og udnævnte Fischer til Flagcapitain. Den 19de Juni forenede denne Escadre sig med en ligesaa stor svensk under Vice-Admiral Wachtmeister, for at haandhæve Neutraliteten, og hvis fornøden gjordes, ved Repressalier tvinge de krigsførende Magter til ikke at forsyre den neutrals Handel. I Slutningen af October seilede den svenske Escadre igjen hjem. 1795 udnævntes han til Equipagemester ved Doffen. 1796 beordredes han at tage Commandoen over Linieskibet Oldenborg, der tilligemed 7 Drlogsskibe og 5 Fregatter stode under Vice-Admiral Raas's Overcommando. En ligesaa stærk svensk Escadre under Vice-Admiral Nordenskjold ankom til Kjobenhavn i Juni og forenedes med den danske. Oldenborg sendtes i Juli med 3 andre Skibe til Skagerakket hvorfra de kom tilbage i September. I November s. A. foretog Fregatterne Cronborg og Masaden en Besælling, ved hvilken Olfert Fischer var Observateur paa den første. I Aaret 1798 tiltraadte

D. Fischer en i Slutningen af det foregaaende Aar nedsat Commission, der havde Ordre at udarbejde et nyt Signalfystem for Flaaden, hvilket blev færdigt og trykt samme Aar. I Slutningen af Aaret 1799 affeilede han med Drlogsskibet Oldenborg til Ostindien, for at beskytte og conveyere de danske Handelskibe, men da dette paa Udreisen i Begyndelsen af November laa i Taffelbai ved det gode Haabs Forbjerg, overfaldtes det af en Orkan. 10 fremmede Skibe, hvoriblandt et engelsk Drlogsskib, strandede, og storstedelen af deres Mandskab druknede. Han forliste de fleste af sine Ankere, og havde kun Valget mellem at drive paa Land eller selv at jeile Skibet paa Land. Han valgte det sidste og frelst derved hele Besætningen; men Skibet derimod blev tilintetgjort. Hans Udfærd ved denne Leilighed vandt ved hans Hjemkomst Admiralitetets Bifald. 1800 udnævntes han til Commandeur, og s. A. til Medlem af den indsatte Defensions-Commission. 1801 den 2den April fik han Commandoen over hele den ubevægelige Deel af Defensions Linien, der bestod af Batteriet Tretroner, 10 Drlogs- og Blokkskibe, samt 10 mindre Skibe. Han reiste sin Stander paa Blokkskibet Dannebrog, der commanderedes af Capitain Braun. Det blev bestudt af Nelsons Admiralskib Elephanten samt Glatton og Ganges, og senere af Edgard og Defiance. Glatton stod med Brandfager og Dannebrog kom derved i Brand. Fischer nødsagedes til at flytte sin Stander til Drlogsskibet Holsteen, hvorfra han nu ledede Slaget. Efter at Slaget havde varet i nogle Timer lagde flere engelske Skibe, som havde kæmpet med de sydlige Skibe i den danske Forsvarslinie, og tilintetgjort flere af disse, sig mere samlede omkring

de nordlige, hvoriblandt Holsteen var et, og bestod det saa voldsomt, at en stor Deel af Holsteens Kanoner bleve ubrugbare, og Fischer flyttede derfor atter sin Stander hen paa Tre Kroner. Dette stærke Batteri begyndte nu at vise Fjenden, hvilken Modstand han endnu havde kunnet vente sig, hvis Slaget havde vedvaret. Der meldtes ogsaa Fischer at 2 engelske Linieskibe strog, da Nelson midt i Stridens Hebe sendte en Parlementair i Land, for at foreslaa en Vaabensstilstand, der ogsaa blev indgaaet. Fischer fik Ordre fra Kronprindsen at op- høre med Slaget. Han var bleven saa betydelig saaret i Slaget, at Commandoen over den hele Defensionslinie blev overdraget Commandeur-Capitain Steen Ville. Fischer paadrog sig Nelsons Breve ved sin Rapport den følgende Dag til Admiralitetet om Slaget, fordi han deri iblandt andet ytrede: „At den overlegne Magts (Englændernes) Ild, een Time før Slagets Ende allerede var svækket saaledes, at adskillige af de engelske Skibe hvoriblandt Nelsons Admiralskib Elephanten, kun skød med enkelte Kanoner; at denne Helt, i dette Dieblif, midt i Slagets Hebe, sendte en Parlementair i Land, for at foreslaa en Vaabensstilstand, og at det var meldt ham, at 2 engelske Linieskibe havde stroget, men ved Opseilingen af friskere Skibe, bleven understøttede og igjen havde heist. Han troede derfor at Fjenderne selv vilde tilstaa at Danmarks gamle Søkrigerære den Dag lyst i saa utrolig Glands, at han takkede Himlen, for at have havt Europa til Vidne derpaa.“ Nelson blev saa opbragt over disse Ytringer, i Særdeleshed over Fischers Vaastand at 2de af hans Skibe havde stroget, at han gav sin Breve Løst i en Skrivelse til General-Adjutant Lind-

holm, og brugte et lavt Udtryk om Fischers Person, som Commandeur-Capitain Zahrtmann i Archiv for Søvasen leverer paa engelsk, fordi han, som han ytrer, ikke vil besudle sin Pen med dets Oversættelse.“) Vor brave Olfert Fischer bragte imidlertid ikke sin saarede Krop i Sikkerhed Ratten efter Slaget, men hvilede under sin Stander paa Batteriet Tre Kroner medens Nelson ikke blev ombord paa sit Admiralskib, fordi det stod paa Grund.

Vaafølgende Mar 1803 udnævntes han til Chef for 4de Division og afgik som Equipagemester ved Dokken. Paa et Dvæsestog i Juni 1805 i Østersøen med 4 Fregatter, 5 Brigger og 1 Skonnert under Contra-Admiral Tønders Overcommando, var Fischer Divisionschef paa Fregatten Lille Vest. Efter at Englænderne i Slutningen af October 1807, efter den danske Flaades Naa, havde forladt Rheden, erholdt Fischer Commandoen i dette samt i de tvende paafølgende Mar, over Batteriet Tre Kroner, hvilket han satte i

*) I den Mening, at det muligens vilde interessere Læseren af dette Skrift at kende disse Udtryk, og da Udgiveren ikke troer, at Papiret besudles, fordi han oversætter et haanligt Udtryk, fremført af den kranke Stoltshed, afstrykker han her Sætningen hvori dette Ord forekommer i Originalsproget, samt i en Oversættelse, men maa imidlertid gjøre opmærksom paa, at Ordet Carcase blot bruges om Dyr i England, og at det tillige kan oversættes ved Beenrad, Skelet og Strog.

“When they became my prisoners, I became their protector; humanity alone could have been my object, but Mr. Fischers Carcase was safe and he regarded not the sacred call of humanity.”

„I det Dieblif de (Danske) bleve mine Fanger, blev jeg deres Beskytter, mit Niemeed var ene Menneskesjærlighed, men Hr. Fischers Krop var i Sikkerhed, og han tog ikke Hensyn til Humanitetens hellige Kald.“

formidabel Stand. Ligeledes var der i dette Tidrum underlagt ham flere armerede Skibe. 1809 blev han Contre-Admiral. Ved Divisionernes nye Organisation i Aaret 1813 blev Fischer Chef for 1ste Division indtil i Begyndelsen af Aaret 1816. Det foregaaende Aar 1815 blev Olfert Fischer benaadet med Ridderkorset. Vice-Admiral blev han i Aaret 1825. Den 18de Februar 1829 døde han.

Følgende Digt over den Afdøde findes i Kjøbenhavnsposten for 23de Februar 1829:

Hvi drøner det saa huult fra Prøvesteen,
Ved Staalets Klang, i Kjømpens Vandsersider?
Skal Risten hugges ud for Heltens Been,
Hvis Minde staaer, mens Kongedybet glider?

Hvi reiser Stormen sig i stille Nat,
Dg buldrer vildt henover froesne Bover?
Skal Bindens Dregel bruse Kattegat,
Dg Sund, og Østersø, at Olfert sover?

Ja — vel Du var de dybe Barsler værd,
Som skulde Nagter vied' Stovets Giave;
Thi, fældne Helt, Du svang et dobbelt Sværd,
Hvis Tunge lærte Bøld og Svig at bæve!

Krøb Vognens Lindorm hen til Vældens Fod,
Dg spyed' Gift paa Sandheds blanke Glavind;
Da traad Du frem, med hint Skjærtorsdags Mød,
Dg taled' Retfærd's Sag trods mægtig Avind.

Derfor er Sorgen dobbelt ved Din Grav:
At, Sandheds Helt er jo en sjelden Kriger!
Din Fæder toner ei blot Nordens Hav,
Men hver en sandru Røst i Nordens Riger!
Blot Tøren.

Jacob Arenfeldt,

Chef for Blotstibet Jylland.
(Af Udgiveren.)

Han blev født den 30te September 1755. Hans Fader var Contreadmiral Jacob v. Arenfeldt, hans Moder en Datter af Commandeur Nissen. Dtte Aar gammel blev han i Aaret 1763 ansat som Volonteur. Kom paa Societets-academiet 1767, blev Cadet 1769, og udkommanderedes samme Aar med Orlogsskibet St. Croix. Afgik 1771 med Fregatten Færo til Middelhavet, derfra i det følgende Aar til Norge, og vendte i Foraaret 1773 tilbage til Kjøbenhavn. Kort efter sin Hjemkomst afgik han igjen med Fregatten Lange-land, der med flere Orlogsskibe foretog et Krydstogt i Østersøen. Samme Aar blev han Second-Lieutenant. 1774 beordredes han med Fregatten Falster, der tilligemed Orlogsskibet Dannebrog og Fregatten Perlen, førte midt i October Arveprinds Frederiks Brud, Sophia Frederica, Prindsesse til Mecklenborg-Schwerin, fra Warnemünde til Kjøbenhavn. Den 20de October ankom Escadren til Drago og den 21de holdt Prindsessen sit Indtog i Kjøbenhavn. I Aarene 1777 og 78 udkommanderes han med den norske Flotille. 1779 udsendes han med Orlogsskibet Wagrien, der krydsede imellem Lindsnæs og Bergen. 1781 avancerede

han til Premierlieutenant. Samme Aar gif han med Fregatten Perlen til Nordsoen, hvor den krydsede først imellem Skagen og Norge og derpaa under Færøerne, hvor engelske Kapere havde udovent Bøld imod Indbyggerne. Med en Escadre under Viceadmiral de Fontenay var han i 1782 paa Drlogsskibet Holsteen paa et kort Krydstog imellem Skagen og Norge til Handelsens og Neutralitetens Beskyttelse. I Aaret 1783 var han i Dresundet paa Fregatten Christiania. Samme Aar gifte han sig med Fruen de Klauemann. Det følgende Aar 1784 var han i Norge efter Indroulerede. Samme Aar avancerede han til Capitain-Lieutenant. Med en Evolutionsovelse-Escadre af Chalupper, under Vice-Admiral de Fontenay, var han i Aaret 1785 Flagcapitain. 1788 equiperede han Drlogsskibet norske Love. Samme Aar commanderede han Kutteren Forsvar, overtraadte derfra paa Kongejagten Speideren, og lagde derefter ind paa Rheden med det armerede Coffardieskib Gerner, for at fore Proviant til de Skibe, der vare i Nordsoen. Det paafølgende Aar 1789 equiperede han Drlogsskibet Kronprinds Frederik og foer siden med Drlogsskibet Lovise Augusta, der, hørende til en stor Escadre af Drlogsskibe og Fregatter, som vare udrustede for at forebygge, at en russisk Escadre paa 11 Skibe ikke skulde blive angrebet af en svensk paa 21, gjorde et kort Krydstog i Østersøen. 1791 var han paa Drlogsskibet Odin paa et kort Besøgstog i Østersøen. Paa Briggen Sarpen fik han Commando 1793 og krydsede med den i Skagerakket for at yde de danske Coffardieskibe Beskyttelse. 1794 var han paa Drlogsskibet Lovise Augusta, der laa paa Rheden og i Sundet. 1795 laa han med Kongejagten Soormen,

der var Bagtskib, i store Væst. Følgende Aar blev han Capitain og laa samme Aar med Briggen Sarpen og siden Briggen Olomen, der begge vare Bagtskibe, paa Kjøbenhavns Rhed. 1797 erholdt han Commandoen over Fregatten Kronborg, der tilligemed Fregatterne Havfruen og Storebøst, forenedes med ligesaa mange svenske Fregatter, hvilke ankom til Kjøbenhavn den 11te Mai, for at værne om den neutrale Handel i Dresundet og Nordsoen. I Slutningen af August gif den til Petersborg med den danske Gesandt Geheimeraad Bluhme. 1799 blev han Næstcommanderende under Commandeur-Capitain Schulz paa Drlogsskibet Prindsesse Sophia Frederica, der var stationeret i Dresundet og krydsede under Norge for at beskytte Neutraliteten og overholde Territoriets Rettigheder. For at observere en engelsk Escadre paa Ste Drlogsskibe under Viceadmiral Dixon, udlagdes 2de Bloffskibe, tre Cavalleriepramme og 3 Flydebatterier det følgende Aar paa Kjøbenhavns Rhed under Commandeur-Capitain Lügows Commando. Arenfeldt førte Bloffskibet Mars. I September da alt var roligt lagdes de ind igjen. I Marts 1801 fik han Commandoen over Drlogsskibet Holsteen paa 60 firetyvepundige Kanoner; det var 29 Aar gammelt, dog brugeligt, bemastet og tiltakket, men blev i det paafølgende Slag den 2den April benyttet som et Bloffskib uden Seil, og liggende for fire Ankere. Da det var af et de nordligste Skibe i den Deel af Defensionslinien, som tog Deel i Slaget, blev det sildigere end de sydligere Skibe angrebet af Fjenden, og kæmpede i Særdeleshed med Defiance og Ganges, hvert Skib paa 74 Kanoner. Da Dannebrog kom i Brand flyttede Commandeur Olfert Fischer sin

Stander dervfra til Holsteen, hvorfra han nu ledede Slaget, indtil han omtrent Klokken 2 ogsaa saae sig nødsaget til at forlade dette, der var meget forskudt, for at begive sig til Trekroners Batteri, hvorfra han nu fortsatte Kampen. Klokken 2 $\frac{1}{2}$ saae Holsteen sig nødsaget til at stryge for Overmagten. Af Besætningens 385 Mand vare 29 saarede og 35 døde. Dette Skib var det* eneste, som Fjenden hjembragte som Seierstegn. Efter at have udtaget alle dets Kanoner, repareret det nogenlunde, brugte de det som Hospitalsskib til at bringe deres saarede Krigere til England*). Samme Aar blev han den 4de October udcommanderet med Drlogsskibet Lovisa Augusta, som han skulde føre til Christianssand, hvor det skulde oplægges. Den 3die November mistede det i en Drean Stænger og Seil i Rattegattet, og vendte tilbage til Kjøbenhavn for at opsætte nye, hvorpaa det paany fortes til sit Bestemmelsessted. Det paafølgende Aar den 2den April erholdt han tilligemed de øvrige i Slaget paa Kjøbenhavns Rhed deeltagende Officierer Slagsmedaillen i Guld. Samme Aar var han som Observateur paa Fregatten lille Belt paa Befælling med Briggen Mid-Elven og en af Elb-Fregatterne. I Slutningen af Aaret fik han Commandeur-Capitains Charakter. 1804 ansattes han ved Kjøbenhavns Dymudringsvæsen. I August 1807 blev han beordret ombord paa Drlogsskibet Kronprindsesse Caroline. 1807 i November blev han befalet at træde i en Commission, hvis Formaal skulde være, at udgrave og seilbargføre Kallebostranden, og blev af Commissionen overdraget Arbeidets

*) Engländerne gave det siden Navnet Nassau; det var med at erlægge Drlogsskibet Prinds Frederik Christian i store Belt 1808.

Bestyrelse. 1810 blev han Commandeur. 1812 fik han Ordre at indtræde i Canal-Havne og Fyr-Directionen. 1815 blev han Contra-Admiral. 1816 indtraadte han i Commissionen til Bestyrelsen af Kjøbenhavns Dymudringsvæsen. I Slutningen af s. A. ophævedes Commissionen for Kallebostrandens Dymudring. 1817 den 28de October blev han Ridder af Dannebrog. Døde den 7de Februar 1820.

Johannes Petronius Michael Wille.

Commanderende paa Blokskibet Provesteen.

(Beretnet efter Nyt Archiv for Søværnet 1ste Bind 1846.)

Michael Wille var født den 8de November 1709 i Stege. Han var den ældste Søn af Secapitain Mathias Wille, hvis Fader var en af Gabels Skibschefser i Col-bergerflaget.

1781 og 82 gjorde han sit første og besværligste Togt med Fregatten Bornholm, der commanderedes af Faderen. Efter en heel Maaned at have kæmpet mod uafslæbte tildeels orkanagtige Storme, blev Fregatten et Brag, og drev mod Irskeskysten, men klarede sig heldigvis ind til New-port-prat (See Nyt Archiv for Søværnet, 4de Bind). Under Anstrængelser i Omhu for sit syge og afkræftede Mandskab blev Chefen selv et Offer; Budskabet om det kongelige Bisald, der skændedes hans Adfærd, naaede ham ikke.

Den Adfædtes Venner toge sig af Sønnen. Fregattens Næstcommanderende, Capitainlieutenant Eneborff, anbefalede ham til den udmærkede Mathematiker Hofer, der uden mindste Erstatning underviste ham, og derved fremkaldte Spiren til den videnskabelige Virksomhed, som udmærkede Wille hele Livet igjennem.

Bed at give andre Cadetter Underviisning, var Wille istand til, allerede som Cadet, ikke ubetydeligt at understøtte sin Stedmoder, som i en Alder af 24 Aar var bleven Enke med 6 uforsørjede Børn, og som endnu lever, næsten 90 Aar gammel, i Frue Kloster i Kjøbenhavn.

1788 commanderede han som Cadet 3 norske Eskarbaade mod Sverrig. Igjennem en halv fjendtlig Egn drog han ene til Hovedquarteret i Tanum, hvor han modtog Feldmarschallens Ordre at bevogte Broen ved Svinesund. Da han senere skulde føre denne Bro til Frederikstad, forsøgte hans ellers brave Soldater (Bergenhusere) at node ham til at opgive dette besværlige Vintertog. Hans Trudsel, at ville lade ophænge den første Ulydige, i Forbindelse med hans faa men fortræffelige Matrosers Hengivenhed bragte Soldaterne tilbage til deres Pligt. Ved Krigstugt og Conduite bevirkede han en venlig Modtagelse paa den fjendtlige Kyst.

1789 blev han Lieutenant. Samme Aar tjente han paa Stykprammen Nyborg og Drlogskibet Mars, senere paa en Deel andre Skibe; han var to Gange Næstcommanderende hos Defensionseskadre-Cheferne C. Lütken og Winterfeldt.

Navigationen havde imidlertid været Gjenstand for hans specielle Studium og Dvælse ombord. Dette gav Anledning til, at han 1793 blev Lærer for Secadetterne, dem han i 14 Aar stadigt fulgte tilføes. Hans Clever fra den Tid erindre hans sjeldne Læregaver med taknemlig Ihukommelse. Ved Academiet indførte han Verdas Cirkel. Han har leveret endeel Bidrag til Søfortene ved at be-

stemme Veligheden af nogle Bjerger paa Norflekysten, af Stollergrundten ved Kiel &c.

1801 commanderede han underste Batterie paa Provessteen, og gav med egen Haand det første Skud der faldt i Bataillen paa Kjobenhavns Nhed den 2den April. Overste Batterie var tidsligt bleven ødelagt, og dets tiloversblevne Mandskab gaves Vilde til Udsætning. Ved Exempel og Opmuntring bidrog han til Kampens Forlængelse; med sine 36pundiger holdt han ud til kun faa vare brugelige. Folkene søgte da iland med Chalupperne; Vilde, selv let saaret i Hovedet, blev tilbage hos de Saarede. En engelsk Officier besteg Skibet under Heiagtelsens og Deeltagelsens Udraab; men Vilde bragtes som Krigsfange bort fra sine saarede Kammerader. Efter Slaget benaadedes han med Medaillen i Guld*).

1807 maatte han atter forlade sin Lærerypost ved Akademiet for at overtage Commandoen over en Kanonbaadsflotille ved den sydlige Kyst af Norge. Allerede samme Aar kom han i Kamp med de Engelske. Paa et Tog,

*) Et Par Drak, som Vilde gjerne fortalte, ere ret karakteristiske. En Kanonkugle, der foer tværs igjennem en Mand, efterlod for et Dieblit et saadant Hul i den Haldnes Legeme, at Vilde saae Dødfet derigjennem. Fængslet ved dette forunderlige Syn, abstraheredes han et Dieblit fra sine Forretninger, da en af Folkene trak ham fra Liget med de Ord: „det skal Lieutenanten ikke see paa.“

Omberd hos de Engelske gif det i Begyndelsen noget trevent for ham i det fremmede Sprog. Da imidlertid senere ved Bordet Conversationen blev animeret, fik han Munden bedre paa Gang, saa at tilsidst en Officier udbrod: „by God, if that gentleman drink one glass of wine more, he will speak better english than myself“.

som han med 5 Vaade gjorde langs Kysten, traf han en Brig paa 18 à 20 Kanoner tilankers under Arve. Han holdt sig da skjult under Den om Natten; men ved Dagbrækningen angreb han pludseligt Briggen med de 3 Vaade Nord fra og de 2 resterende Syd fra, medens 36 Jægere bestode den fra et Bjerg ligeoverfor. Briggen fandt ene sin Frelse ved at kappe Fortoeringen og flygte tilføes, paa det heftigste forfulgt af Vaadene; men den leed meget, og Jægerne nedskode mange Matroser, medens disse vare ifærd med at gjøre Seilene los.

Ved Christiansand lod Stoppfords Escadre sig jage af Vildes Vaade fra det truende Angreb paa Linieskibet Prinds Christian. Ved Detachment fra sin Flotille deeltog Vilde i Briggen Seagulls Erobring. Kronprindsen tilskjendegav ham to Gange naadigst Velbehag; 1808 blev han Capitain, og da Dannebrogordenens forskjellige Klasser indstiftedes var han iblandt de Første, som den 28de Januar 1809 bleve Riddere.

Men ogsaa hans Medborgere hædrede og elskede ham. Efter hans Vortreise fra Stationen læstes den 27de Novbr. 1811 i den norske Avis: „Den ædle Capitain M. Vilde er ikke glemt af os, fordi han er borte. Med varm Taknemmelighed ville vi længe gjenkalde os i Erindringen den redelige Velvillie, han steds viste os, og især de mange Godhedsbeviser, han saa ofte viste vore Trængende. Guds kraftige Velsignelse ledsage ham derfor paa hans Veie; saa Sorger, deslære Glæder følge ham paa disse. Dette er det oprigtige Ønske, som Flekkernes Beboere lade følge denne redelige og agtværdige Velgjører.“

1812 og 13 commanderede Vilde det franske Linieskib

Danzig, et af de Skibe paa Schelden der besattes med danske Besatning. Disse vare Eliten af de i Krigen uddannede Dragsmatroser, næsten lutter Topsgaister. Intet Under da, at de med Danske besatte Skibe manœvrerede, efter de franske Officiers Udtryk, „saa Haarene maatte reise sig paa Hovedet derved,“ og at de saa udelukkende fik Contentementsignal — der nemlig heistes for det Skib i Flaaden, som først blev færdig med en fælleds Manœuvre — at der maatte indrettes et aparte Contentementsignal for de Skibe, der vare besatte med Franke. Skappelysten var saa stor, at Baadsmændene indgik Bæddemaal, Enhver for sit Mandskab. Saa snart Signal gjordes til at ankre, fore Folkene ud paa Ræerne; med dem lod man da Seilene løbe, medens Sivrouge og Gaardinger stode fast, og inden eet Minut vare Seilene beslaaede og Folkene nede.

Igjennem et insurjeret Departement, og imellem Krigshærene marscherede Wille 1813 hjem med disse danske Besætninger, 2000 Mand ialt. Sandsynligvis var det hans betimelige Iilmarscher og Underhandlinger med Eckmühl, der reddede Mandskabet fra Fangenskab. I Anledning af Diæternes Formindsfelse begyndte Folkene et Oprør; Wille saarede den Første som angreb ham, og bragte No tilbage. En dømt Slave forlangte Hæret efter hans mundtlige Tilgivelse for ved hiin Leilighed at have givet ham et Slag for Brystet.

Efter Freden optog Wille igjen sin videnskabelige Syssel; 1815 horte 70 Officierer Forelæsninger af den uforglemmelige Lærer. Med Titel af Commandeurcapitain blev han samme Aar Lodsinspecteur i Helsingør, og 1819

bragte han det første Dampskib i Norden, Caledonia, fra England.

Embedet i Helsingør forbedrede ikke hans under de ulykkelige Conjuncturer obelagte Formuesomstændigheder; det vidtløftige aandløse Controlvæsen passede han ikke for, og han var forsaavidt glad ved at kunne modtage en Post, der aabnede ham, skøndt i et fremmed Land, en Virksomhed i det Fag han havde helliget sine bedste Kræfter. Med Titel af Commandeur gif han 1820 til Preussen som Navigationsdirecteur. Her ledede han Underviisningen ved de 5 Skoler, gif om Sommeren tilføes med Eleverne, forestod de Opmaalinger, der ligge til Grund for de nye fortræffelige preussiske Kort, indrettede Observatoriet i Danzig og forskaffede det mange kostbare Instrumenter. Fra Skolen i Danzig, hvor han selv underviste, udgik fortrinlige Lærere til de øvrige Skoler, og i det Hele hævdede han Underviisningsvæsenet til den Grad, at de preussiske Skibsføreres fortrinlige Dygtighed som Navigateurer blev 1836 i Parlamentet angivet som en af de væsentligste Grunde til Englændernes formindskede Fart paa Østersøen.

1798 havde han giftet sig med Maria Magdalene, Datter af Præsten Friedlieb. Dennes gæstfrie Huus besøgte 1790 af den unge Officier, der glad blandede sig i de venlige Pigebørns Leeg. Fra den Tid foresvævede ham et lokkende Billed paa alle hans Reiser. 7 Aar senere stod han med spændt Bryst atter ved den gæstfrie Dor. Alle hans inderligste Duster gif i Opfyldelse; den gode Maria, saa hed hun som Barn, saa hed hun Livet igjennem, rakke i sit 18de Aar Michael Wille sin Haand.

Troligt fulgte hun ham paa hans urolige Bane, til

Norge, ombord paa Skibet i Schelden, til Helsingør og til Danzig. Gudshengiven saae hun de Fægtninger og Farer, han ofte var udsat for, og ledede ham, selv ofte lidende, de trange og besværlige Aar. Hendes Pleie skylde han det hovedsageligt, at han strax efter Krigen kom sig fra en dødelig Sygdom. I 1829 mistede han hende; med et gudshengivent Sind saae hun Døden imøde. „Hvad har jeg mere at fordrø," sagde hun ved Afskeden, venligt rækkende Manden sin Haand, „end at have levet saadanne 31 Aar. Gud har jo givet mig Alt."

Det store Tab virkede smerteligt paa Wille. Ved hendes Side havde han kunnet hengive sig til Ideernes Verden; forvænnet ved hendes Pleie var han nu, i Ordets bogstavelige Betydning, i mange Henseender hjælpeløs. Træt af Sygdelighed og Arbeid, uden Slægt i det fremmede Land, der ved hvert Skridt mindede ham om en elsket Kones Tab, loffede Hjemmet ham dobbelt. Hædret med en Forsoielse af en tidligere modtaget Ridderorden forlod han da Preussen 1838, for at leve op igjen i sit eget kjære Fædreland. Her arbejdede han med fornyet Kraft for Navigationen, især for Indførelsen af sin Journal og Selskabet for Søfartens Fremme.

1837 blev han Contreadmiral og Commandeur af Dannebrog. I Slutningen af Marts 1845 fik han et Anfald af Apoplexie, der i saa Dage endte hans ærefulde Liv. Den 2den April bisattes han i Holmens Capel under Tilstedeværelse af et talrigt Følge, sammensat af alle Stænder, der i den Afdøde hædrede den høiagtede Mand, Drlogs- og Coffardimarinens Lærer og Helten fra 2den April.

Han efterlader en eneste Son, nuværende Ministerresident for Hansstæderne, Kammerherre Christian Hoier Wille, saaledes opkaldt efter Faderens uforglemmelige Lærer.

Styende ethvert blot ydre Skin gif Michael Wille fordringsløs men rastløs kæmpende for sine Ideer igjennem Livet. Mennefskjærlig, velgjørende, overbærende og human i sine Domme, ivrig i at fremhjælpe Alt hvad der havde noget Værdt i sit Formaal, forivrede han sig kun i Ideens Sag. Bestandigt levende i sine Ideer var han forbleven ukjent med Verdens Smaaligheder, hvor de ikke havde grebet forstyrrende ind i hans Virken. Han havde Geniets Sorgløshed og det ædle Hjertes Barnlighed og Naivitet; unisiroiff, ukjent med Forstillelse, kom ofte Begeistringens og Medfølelsens Taare i hans Øie. Lidet kendt med at det var Mennefsket om Andet end Sagen at gjøre, var han eens imod Alle i sin Omgang; den Stolte fandt ingen Jbmygghed, den Ringe intet Hovmod. Gens, ligefrem og venlig omgikkes han Alle, selv fortrolig sine ringeste Elever, og dog kom Ingen ham for nær: sjeldne Egenskaber for et Mennefsket og især for en Lærer, der skal binde sine Tilhørere meer ved fortrolig Hjalpsomhed end ved Subordinationens Dvang. dd.

Følgende skjønne Digt over den hæderlige Afdøde findes i Fædrelandet Nr. 1852 for 1845:

„Ovi sukke Kongedybets mørke Bøver
Saa huult og tungt paa Danmarks Høitidsdag,
Da Mindets Torden ruller stolt derover,
Og Echo svarer fra de sunkne Brag?

Hvi sænker lyst og sørgende sig Flaget,
Som, himmelfaldet, stræbte did igjen,
Hvis røde Tunge sang igjennem Slaget
Et mægtigt Drapa om de danske Mænd?
Hvi aabnes Juels og Besfels stille Hjem?
Hvem vover nu at fordrø Plads hos dem?

En Døding er det, som besteden vanked'
Sin lille Bei igjennem Livets Larm;
Men ungdomskjæft engang hans Hjerte banked',
Dg Manddomsstyrke svulmed' i hans Arm;
Som ægte Skud af Nordens Kæmpestamme
Har han sin Prove holdt paa „Provesteen“,
Dg vundet Vidnesbyrd af Hjender gramme,
At hans og Danmarks Fæderedag var een;
Nu slumrer han i Heltebrødres Favn,
Men evig lever fort med den hans Navn!

O Danmark, fæld en Taare paa hans Kiste!
De gamle Minder om Din Størhed flye;
Med Ham til Høile gange snart de sidste,
Da er Du fattig — Du har ingen nye.
— Men løst fra Graven freidig ey Dit Hoved,
Der boer en Spaadomskraft i Mindets Røst,
En Fremtid holde vel, hvad Fortid loved',
Fædrieters Udsæd fæder daadrig Høst;
Dg sigte skal af Kongedybets Ny
Engang igjen Din Fæders Morgengry!

P. R.

Erich Otto Branth.

Chef for Blokskibet Jylland.

(Af Udgifverens.)

Han blev født den 14de Mars i Sandsværd, een
Mil fra Kongsberg i Norge. Hans Fader var Brugspatron
og Skoveier C. Branth, der efter Statsminister A. P. Bern-
storfs Anmodning indførte Glashtyterne i Norge, hans
Moder en Jomfru Knoph. I December 1775 blev han
Secondlieutenant og laa i Mai 1779 med Orlogsskibet
Elephanten, der førtes af Commandeur-Capitain Krog for
Anker her paa Rheden. Dette Skib horte til en Escadre,
der var udrustet for at beskytte Handelen og overholde Neu-
traliteten, og stod under Viceadmiral Fontenays Commando,
hvis Flag var heiset paa Elephanten. Samme Aar deel-
tog han i en forstilt Landgang ved Sophienberg med
Escadrens Barkasser og andre smaa Fartøier. Følgende
Aar i Juni gjorde han et Krydstog i Nordsoen under
Skotland med Orlogsskibet Justitia under Commandeur-
Capitain Krog. Paa Justitia havde Viceadmiral Schindel,
der førte Commando over den Escadre, hvortil dette Skib
horte, heist sit Flag. En Storm adskilte Escadren i Sep-
tember paa Tilbagereisen, Orlogsskibet Prinds Frederik
forliste, dog reddedes største Delen af Mandskabet. Ligeledes

stedte Fregatten Kiel paa Væssøgrunden; Justitia og de øvrige Skibe kom enkeltviis hjem. 1781 gif han med Fregatten Kiel, der fortes af Capitain Fasting, til Vestindien for at convoyere endeel Handelsffibe. Den anløb Madeira, Gaudeluppe, Martenique, St. Thomas, St. Croix, Krabben = Eyland, Portorico, Cap = Francois og Keogane paa Hispaniola, og gjorde et Krydstog paa 16 Maaneder. Samme Aar blev han Premier = Lieutenant. I Mai 1784 ansattes han som Næstcommanderende paa Fregatten Kiel under Capitain Kierulff. Skibet gif paa et Dvelfestog med Cadetterne i Østersøen, og anløb Riga, Reval, Kronstadt, Petersborg og Danzig. I de tvende paafølgende Aar var han paa Bagtskibet Snaucn Jama, og blev liggende her i to Aar. I Aaret 1787 skulde han have gaaet til Vestindien med det armerede Coffardieskib Frederiksdal, der tilhorte og commanderedes af Capitain = Lieutenant D. Holsten, og hvormed der skulde følge 6 Lieutenanter for at øves i Sømandskabet paa Reisen. Da han imidlertid ikke ønskede at gaa med dette Skib og hans Helbred heller ikke var det Bedste, blev han tilbage. I Juni 1788 gjorde han med Orlogsskibet Lovise Augusta, ført af Commandeur = Capitain Winterfelt, nogle Krydstog i Nordøen. Skibet anløb derpaa Fladstrand tilligemed Orlogsskibet Oldenborg, for at føre Kronprinds Frederik til Frederiksværn. Her fik han i October Ordre at gaa om Bord paa Galleien Bragnæs, for at tage Commandoen over denne tilligemed 3de Skjærbaade og 2de dobbelte Chalupper, samt 2de Proviantffibe, hvormed han skulde opsøge Contreadmiral Arenfelt paa de svenske Ryster, for at bringe ham Provisioner, hvilket ogsaa lykkedes ham efter

4 Dages Forløb, da han traf Admiralen ved Flæskoe i Sverrig, blot forsynet med Proviant til 2de Dage. I Marts 1789 var han beffæstiget ved Indrulleringen i Moss i Norge. Samme Aar blev han Capitainlieutenant og blev i Mai commanderet ombord i Orlogsskibet den Prægtige, der, ført af Capitain Steen Bille, var Flagskib under Viceadmiral Schindel, og horte til en Escadre, der gjorde et kort Krydstog i Østersøen, for at forebygge, at den, 21 Orlogsskibe stærke svenske Flaade skulde angribe en russisk Escadre paa 11 Orlogsskibe, som under Viceadmiral Koslaseinoff laae paa Kjobenhavns Rhed. Efter at den russiske Flaade havde forladt de danske Farvande, vendte den danske Escadre tilbage til Kjobenhavn, hvor den i Slutningen af September oplagdes. Følgende Aar 1790 udcommeredes han som Næstcommanderende paa Fregatten Havfruen under Capitain Steen Bille. Den gjorde en Beseilingsstour saavel i Nord = som Øster = Søen, for at øve de unge Officierer, der vare ombord. 1791 laa han paa Kjobenhavns Rhed med Orlogsskibet Kronprinds Frederik under Commandeur = Capitain Tønder. I Aaret 1794 laa han ligeledes paa Kjobenhavns Rhed med Orlogsskibet Prindsesse Sophie Frederikke, der fortes af Commandeur = Capitain Ramshart. I Slutningen af Juli samme Aar ansattes han som Næstcommanderende under Commandeur Stochfleth paa Orlogsskibet Odin, der blev liggende for Anker indenfor Trekroners Batteri. Følgende Aar 1795 var han Næstcommanderende paa Orlogsskibet Dannebrog, der laa til Ankers paa Kjobenhavns Rhed under Commandeur = Capitain Tønder. 1796 udcommeredes han som Chef for Bagtskibet i store Belt paa Kongejagten Seormen.

Samme Aar avancerede han til Capitain. 3 Mai 1800 laa han med Drlogsskibet Prindsesse Sophie Frederikke, under Commandeur D. Lütken, for Anker paa Helsingørs Rhed, indtil den forventede engelske Escadre under Vice-admiral Dixon ankom, da Skibet fik Ordre at anlebe Kjøbenhavns Rhed.

1801, den 14de Marts lagde han ud paa Rheden, som Chef for Blokskibet Jylland, et raseret Drlogsskib, forhen paa 70 Kanoner, nu paa 54, det ældste Drlogsskib i Flaaden, 41 Aar gammelt. Torsdagmorgen den 2den April, holdt den engelske Flaade under Admiral Nelson ind paa den danske Forsvarslinie med sydsøstlig Vind. Da Fjenden var den danske Flaade nær, blev der af Commandeur Dlfert Fischer givet Signal til at begynde Slaget, og da Jylland var vis paa et godt Sigte, begyndte det at give det glatte Lag. 3 Begyndelsen passerede 7 a 8 Linieskibe forbi Jylland, og fyrede stærkt paa det, hvilket blev igjen besvaret, indtil det engelske Drlogsskib Ardent paa 64 Kanoner under Capitain Vertie lagde sig tværs for det, med et Stopanker agter ud, og beskød det meget heftigt. Jylland besvarede Fjendens Ild af alle Kræfter, og kæmpede saa længe indtil det ikke havde mere end 4 brugbare Kanoner tilbage. Da Jylland efter at have 58 Døde og 97 Saarede, og efter næsten fem Timers Kamp, ikke saa sig mere istand til nogen virksom og kraftig Modstand, strøg det Flag og Bimpel, for at spare Blod og redde det overblevne Mandskab.*)

*) Ovennævnte Antal Døde og Saarede er oplegnet efter den Af dødes Rapport til Admiraltiet. 3 Zartmanns Liste i N. N. for S. 1ste Bind, ere de Dødes og Saaredes Antal derimod ifkun angivne til 71 ialt.

Det kappede sine Touge, for at drive ind paa Grunden Revshalen, da Skibet havde faaet saa mange Grundskud, at det var synkesærdigt. — Branth affendte den Næstcommanderende, Capitain-Lieutenant Wleugel, med Chaluppen til de sydlige Skibe, hvor han muligens kunde assistere, og blev selv tilbage for at sørge for, at de Saarede kunde blive bragte bort, de Døde kastede over Bord, og Dækket rensed fra det Blod, der sled i Strømme hen ad det. Imidlertid kom en engelsk Officier ombord, tog Skibet i Besiddelse, og førte Branth med sig til det engelske Skib Ardent, uden at det tillodes ham at medtage det Ringeste af sit Toi. — Det fjendtlige Skib Ardent, paa hvilket Branth nu var Krigsfange, havde paa øverste Batteri 42 $\bar{F}$ Caronader og paa underste 24 $\bar{F}$ Kanoner. Efter de Engelskes egen Tilstaaelse og efter det, som Branth selv var Dienvidne til, havde det erholdt 16 Grundskud, nogle og 60 Skud i Siderne og i Skroget, samt nogle og 20 Skud i hver af Masterne. Alle Seilene, Rundholterne samt nogle af Fartøjerne vare gjorte ubrugbare. Paa Skibets underste Batteri laae 116 Saarede og 66 Døde, deriblandt 2 Officierer og 3 Cadetter. — Paa Jylland faldt Maanedes-Lieutenant Johansen, samt Baadsmænden, i det han heiste Flaget, der blev nedskudt i Begyndelsen af Slaget. Branth erholdt ligesom alle de Officierer, der havde deeltaget i Slaget, Hædersmedaillen for 2den April Slaget i Guld, og Kongens Klub, som bestod af Hovedstadens hæderligste Borgere, udnævnte ham samme Aar til Væresmedlem.

1802 lagde Fregatten Freya, til hvis Chef Branth

var udnævnt, udenfor Bommen, bestemt til at gaae til Middelhavet, men da det fik Contraordre, lagde Fregatten ind igjen. — Det følgende Aar gik han med Freya til Middelhavet, men under et haardt Veir i Nordse'en blev den læk, og maatte søge Christianssand. Her blev det befundet, at Fregatten ikke kunde gjøre det befalede Togt, og Rapport desangaaende indsendt til Admiralitetet. I et Skibsraad, som blev holdt, besluttedes det, at han skulde blive liggende og vente Svar fra Admiralitetet, men da Binden den paafølgende Dag var god, gik han under Seil og ankom næste Dag til Kjøbenhavn, førend hans Rapport var indløben, hvorfor han ogsaa forlangte, at Skibets Tilstand maatte blive undersøgt. Han fik strax Ordre at løbe ud med Fregatten Iris, der var ligesom Freya paa 40 Kanoner, gik under Seil fra Kjøbenhavn i Juni, og gjorde en meget heldig Reise. 12 Officierer vare udcommanderede med Fregatten for at øves i Sømandskabet. Iris anløb Tanger, Mallaga, Karthagena, Toulon, Marseille, Livorno, Neapel og paa Retouren atter Mallaga, og vendte igjen tilbage til Kjøbenhavn i October 1803. Samme Aar i December blev han udnævnt til Commandeur-Capitain. I Mai 1805 udnævntes han til Chef for Briggen Glømen, der hørte til en Evolutions-Escadre af 4 Fregatter, 5 Brigger og 1 Skonnert, under Commando af Contra-Admiral D. Lütfen, og var paa et Dvelfestogt i 4 Uger i Østersøen. Under Krigen med England blev han Præsæs i Priisretten og constitueret Commandant paa Kjøbenhavns Toldbod. 1811 avancerede han til Commandeur og modtog i det følgende Aar den ham tilbudne Indrulleringschefes og Overlods-

Post i Øster-Jyllands District, behøvdende sin Commandeurs Gage og Emolumenter. Han virkede meget i denne sin Stilling for Jyllands Lodsfer, og var formedelst sin Personlighed og som Embedsmand meget afholdt af Jyderne, indtil han den 6te August 1825 afgik ved Døden.

Ferdinand Albrecht Braun.

Chef for Blokskibet Dannebrog.
(Af Udgiveren.)

Ferdinand Albrecht Braun blev født den 10de September 1757. I Aaret 1774 blev han Second-Lieutenant, 1781 Premier-Lieutenant og 1788 Capitain-Lieutenant. 1793 udnævntes han til Chef for Briggen Nidelven, der fulgte med Døvels-Fregatten Cronborg, paa hvilken der fandtes 40 Cadetter, paa et Tozt i Østersøen, for at besæles og indhente Efterretninger om den russiske Flaade. Sidst i October oplagdes disse Skibe igjen. Det følgende Aar 1794 var han atter Chef for Nidelven, der gik i Mai-maaned til Stationen i Vestindien, hvorfra den igjen vendte lykkelig tilbage i September det følgende Aar. 1796 blev han Capitain, og sendtes det følgende Aar 1797 med Fregatten Iris til den vestindiske Station, for at afløse Fregatten Freya. Aaret efter kom han tilbage med Iris. I Aaret 1801 udnævntes han til Chef for Blokskibet Dannebrog. Dette Skibs Skjæbne er bekendt. Det blev i Særdeleshed beskudt af Vice-Admiral Nelsons Skib Elephanten samt Glatton, ligesom senere af Edgard og Defiance. Klokken 11 $\frac{1}{2}$ kom Dannebrog i Brand, antændt af Glattons Brandsager. Commandeur Olfert Fischer, der

her havde reist sin Stander, blev nu nødsaget til at forlade Skibet. Braun vedblev imidlertid uforsagt at fortsætte Kampen, indtil en fjendtlig Kugle borttog hans høire Haand. Capitain Penning overtog nu Commandoen. Det lykkedes vel engang at slukke Flammerne, men kort efter udbrode de paany, uden at kunne standses. Desuagtet ophørte ikke Kampen paa dette Skib, forend der ikke var mere end tre brugbare Kanoner tilbage, da Flaget blev strøget. Flere af Besætningen nødsagedes til at springe ud af Stykportene i Vandet, og bleve reddede ved tilslende danske og engelske Skibe, der ligeledes optog det øvrige Mandskab. Englænderne kom ikke til at glæde sig over dets Besiddelse, thi ikke længe, efter at de havde taget det i Besiddelse, sprang det i Luften, omtrent Klokken 5, efter at Vaadenstilstanden var begyndt, nogle hundrede Favne fra Batteriet Tre Kroner, hvorhen det var drevet ned. Braun afgik af Tjenesten den 24de December 1802 med Commandeurs Capitains Charakter.

Christian Tjestrup Egede.

Chef for Cavalleriprammen Rendsborg.
(Af Udgiveren.)

Christian Tjestrup Egede blev født den 4de November 1761. Hans Fader var den navnkundige Biskop Paul Egede, Præst ved Bartou og Professor i det grønlandske Sprog; hans Moder Marie Christine Tjestrup. 1782 blev han Second-Lieutenant. I Maret 1786 besluttedes der, at der skulde foretages nye Undersøgelser angaaende Grønlands forsvundne Østerbojgd. Det var i Særdeleshed Biskop Egedes varme Iver for Sagen, der foranledigede denne Udrustning. Capitainlieutenant P. de Løvenørn sendtes den 2den Mai 1786 med en dertil udrustet Grønlander til Island, hvorfra der skete flere Forsøg i Forening med en Jagt, som var sendt med Lejnetsmidler til Expeditionen, og som stod under Premier-Lieutenant Groves Commando. Da Drivisen gjorde det umuligt at nærme sig Kysterne af Grønland, vendte Løvenørn tilbage til Kjøbenhavn, og Jagten foretog nu under Egedes Commando samme Aar flere forgjæves Forsøg paa at komme igjennem Isen. Den søgte derpaa Vinterhavn i Island, og begyndte atter i Foraaret 1787 med et større ankommet Fartoi,

hvorpaa Egede overtraadte, og i Forening med den gamle Jagt nye Undersøgelser, der dog ikke førte til noget Resultat. 1788 udnævntes han til Chef for Skjærbaaden Bøveren, der skulde bruges som Recognosceer-, Adviis- og Transport-Fartoi. 1789 blev han Premier-Lieutenant. 1792 var han Chef for Kanonbaaden Staværn, der besejledes med Kanonbaaden Ddenje. 1796 avancerede han til Capitain-Lieutenant. I Slaget den 2den April 1801 beordredes han til Chef for Cavalleriprammen Rendsborg, der førte 20 Kanoner og havde en Besætning af 211 Mand. Skibets Stilling i den sydlige og haardest angrebne Flot af Slaglinien udsatte ham for Fjendens heftigste Ild. Et Signal, som Steen Bille gav Kanonbaadene til at trække sig ud af Kampen, misforstodes af Egede, der i Kampens første Time trak sig tilbage og ind paa Revshalegrunden. Han bemærkede imidlertid ikke saa snart sin Feiltagelse, førend han ved Hjælp af et Barpanker dreiede Skibet saaledes, at det vendte Bred siden imod Fjenden, og fortsatte Kampen næsten til Slutningen af Slaget, da hans Flag blev nedskudt, og han kun havde 49 Karduser tilbage. Rendsborg havde erholdt 7 Grundskud, 13 Skud i Vandgangen og mistet sin Mesanmast. Han lod nu sit friske Mandskab redde sig i Land, men blev selv tilbage hos sine saarede Folk, med hvem han blev tagen til Fange. Af Besætningen vare 21 dræbte og 29 haaradt saarede*). Skibet blev opbrændt af Fjenden. I Slutningen af December 1801 blev han Capitain.

*) Efter With i „danske og norske Søheltes Bedrifter“ angives Mandskabet til 204, de Døde til 28 og de Saarede til 43. Ovenstaaende Antal er efter Zahrtmanns Liste i N. A. for S.

Afgik af Tjenesten i December 1802, og døde den 17de October 1803. Han var gift med Magdalena Barbara Budtz, men havde ingen Børn med hende. Hans Broder: Hans Christian Egede, der var Lieutenant i Søstaden, blev bortt i Maret 1783 med Orlogsskibet Indfødsretten, der gik til Tranquebar, naaede lykkelig Ostindien, afskilede i Juni fra det gode Haabs Forbjerg, men forliste formodentlig i Atlanterhavet, da Skibets Barkasse drev i Land paa Island.

Thomas Fasting,

Chef for Cavalleri-Prammen Aggershuus.

(Meddeelt.)

Thomas Fasting blev født den 25de Februar 1769 paa Gaarden Dyngvold i Bardsøe Sogn, Lister og Mandal Amt. Hans Forældre vare daværende Capitain i bergenshufte Regiment, Søren Christian Fasting, og Benedicte, Datter af Consistorialraad Tyrholm, Sognepræst til Bardsøe. I Maret 1784 indtraadte han som Cadet ved Academiet i Kjøbenhavn. 1788 forrettede han Tjeneste som Maanedslieutenant, og var paa et Tozt i Østersøen med Linieskibet Frederik, der tilligemed flere danske Krigsskibe var combineret med en russisk Escadre. 1789 blev han Secondlieutenant, og foer først med Linieskibet Louise Augusta, og derefter med Linieskibet Elephanten som Adjutant ved Flaaget, i Avantgarden af en Flaade, der i en kort Tid var combineret med en russisk Flaade i Rjøgebugt. I 1790 var han først commanderet ombord i Orlogsskibet Indfødsretten og senere i Fregatten Havfruen under Capitain S. A. Wille, og i 1791 var han ombord i Orlogsskibet Neptunus. I Maret 1793 gik han med Fregatten Triton til Cap Finisterre, convoyerende udgaaende og hjemkommende Ostindiefarere igennem den britiske Canal. 1794

var han med Fregatten Havfruen paa en Krydstour i Nordsoen tilligemed flere Orlogsskibe, combineret med en svensk Escadre. 1795 gik han med Fregatten Freya til Vestindien, og overtraadte der paa den ved de danske Der til Handelens Beskyttelse stationerede Orlogsskibet *Uro*. I denne Tjeneste, hvori han først var Næstcommanderende og siden Chef, opbragte han en engelsk Kaper, der for medelst begaaet Soroveri blev condemneret. 1796 blev han udnævnt til Premierlieutenant, og i 1797 vendte han tilbage til Danmark. I 1798 gik han atter til Vestindien, som Chef paa den der stationerede Orlogsskonnert *Trifine* og hjemkom i Maret 1800. Som Chef for Cavalleriprammen *Aggershuus* deeltog han i Slaget paa Kjøbenhavns Næder den anden April 1801. Dette Skib paa 22 Kanoner blev beskadiget af Admiral Nelsons Admiralskib *Elephanten* og Linieskibet *Glatten*, men Fasting forsvarede sig kjæft, til hans Skib var synkesærdigt; da holdt han ind under Stubben, blev taget paa Skæbetoug af Cavalleriprammen *Nyeborg* og reddede sit Mandskab, før Skibet sank. Af Besætningens 206 Mand blev 22 dræbte og 58 saarede. Han erholdt i denne Anledning 2den Aprils Hædersmedaille i Guld. Samme Aar fik han Commandoen af Skonnert-Briggen *Drønen*, med hvilken han 3 Gange bragte Depescher fra Kjøbenhavn til Petersborg, og derfra reiste han den sidste Gang til Moskva, hvor Keiser Alexanders Kroning paa den Tid foregik. I 1802 var han Chef for Briggen *Brevdrageren*, som i Forening med Linieskibet *Seieren* gjorde et Togt til Kronstadt og derefter manøvrerede, med Cadetter ombord, mellem Kjøbenhavn og Helsingør. 1803 var han ansat ved Indrulleringen i det nordensjældske Norge. Aaret

1804 var han Næstcommanderende paa Bagtskibet ved Helsingør, Fregatten *Frederiksværn*. I dette Tidrum underhandlede han om Overlobs- og Havnecapitains-Embedet paa St. Croix, hvorhen han ønskede sig paa Grund af sit Aaarige Ophold i Vestindien, men kom ikke overens med den daværende Overlobs og Havnecapitain om Pengegodtgjørelsen for Afstaaelsen af Embedet. Samme Aar blev han Capitainlieutenant. 1805 og 1806 førte han det kongelige Pakskeib Kronprinds *Frederik* paa en Reise til Tranquebar og flere Pladser i Ostindien. 1807 befandt han sig ved Krigens Udbrud i Norge, hvor han blev overdraget at eftersee Fyrene og indgive Forslag om et forbedret Fyrvæsen paa den norske Kyst, samt hvilke Kystforsvarsmidler, der kunne tilveiebringes imellem Frederikshald og Christiania. Samme Aar blev han embarqueret paa Linieskibet *Lovise Augusta* som Adjutant ved Flaget, hvorfra han den 12te October blev detacheret for at overtage Commandoen af Bateriaet og Blokhuset paa Fortet *Huth* samt Waterbateriaet paa Kragerøen, bestemt til at forsvare Frederikstads venstre Indløb i Forening med Linieskibene *Lovise Augusta* og Prinds *Christian Frederik*. I Foraaret 1808 afgik han fra Kjøbenhavn med en Commando, bestaaende af Officierer, Cadetter og Underofficierer landværts til Antwerpen og traadte i fransk Tjeneste som Næstcommanderende paa Linieskibet *Danzig* i Scheldeflaaden. Siden blev han Chef for bemeldte Skib, og i November 1809 afgik han derfra til Commandoen af den 4de Division af Schelde-Flotillen, udrustet for i Forening med Armeen at fordrive den engelske Magt, der havde befæstet sig paa nogle af Schelde-Derne. Da denne Magt evacuerede den 30te Januar 1810, afgik Fasting

fra fransk Tjeneste og vendte hjem til Kjøbenhavn. I 1809 blev han Capitain i Marinen. Den 17 Februar 1810 blev han udnævnt til Chef for den christianssandfke Flotille-Escadre, i hvilken Stilling han forblev Marene 1810, 1811 og 1812. 1813 blev han Ridder af Dannebrogssordenen og Chef for den ved Hvaløerne stationerede Flotille.*) I April Maaned 1814 blev han Chef for Norges Sødefension og bevægelige Sømagt, udnævntes til Commandeur-Capitain i den norske Marine og senere til Commandeur. Den 13de October s. A. blev han ifølge 1ste overordentlige Storthings Beslutning tilforordnet Medlem af Statsraadet. 1815 blev han Ridder af Sværdordenen, Statsraad og Chef for Regjeringens Marine-Departement, 1818 Commandeur af Sværdordenen, 1820 Storkors af Sværdordenen.

1836 erholdt han Afsted i Raade fra sin Tjeneste, som Chef for Sø-Statens Commando og Marinens tjenstgjørende General-Adjutant, og, da Alderdommens Svagheder begyndte at indfinde sig, indgik han med Ansøgning om Afsted fra sin Tjeneste som Statsraad og Chef for Marine-Departementet, hvilken under 17de October 1839 blev ham tilstaaet med en aarlig Pension af 2500 Spd., i Betragtning af hans lange og tro Tjeneste.

Efter sin Afsted henlevede han i Christiania 2 Aar i Privatlivets Rolighed, indtil en blid og rolig Død den 21de November 1841 endte hans hæderlige Liv.

*) Ifølge Brocks Levnet i „Skandinaviske Folkcalender for 1846,“ førte han i dette Aar vor nuværende Konge fra Kladsstrand til Hvaløerne. Prindsen og hans Stabschef, nuværende Oberst Brod vare iførte Matrostræder. Den næste Dag holdt Prindsen sit politiske Indtog i Christiania. Udg. Ann.

Frederik Carl Ludvig Harboe.

Chef for Orlogsskibet Sjælland.

(Af Udgiveren.)

Frederik Carl Ludvig Harboe blev født den 21de Januar 1758 i Hamborg, hvor hans Fader, Justitsraad Frederik Carl Harboe, af en gammel dansk Familie, var dansk Embedsmand. Fra sin tidlige Ungdom til sin Død var han i næsten uafbrudt Virksomhed. I Aaret 1777 blev han Second-Lieutenant. I Aaret 1781 i hans treogtyvende Aar commanderede han det fragtede Koffardiskib Prindsen af Bevern, der førte Orlogsskag og Vimpel, og fulgte med Fregatten St. Thomas, for at bringe Foræringer til Algier. Derfra gik han til Bestindien, og erholdt her Commandoen over Snauen Perken, hvorved han fik Leilighed til at udmærke sig ved sine heldige Fegtninger mod Raperne. Ved sin Hjemkomst tillagdes ham derved ogsaa Capitainlieutenants Gage. 1785 blev ham Premier-Lieutenant og 1789 Capitain-Lieutenant. 1792 blev han beordret til at optage et nyt Kaart over Kattegattet, hvilket udførtes til Admiraltetets fuldkomne Tilfredshed. 1795 commanderede han Blokskibet Norske Love, som var udsagt udenfor

Bommen, for at indquartere det indrullerede Mandſkab og Reconvaleſcenterne, og ſom efter Kjøbenhavnſ Iſdebrand brugtes til Huuſ for de Brandlidte. 1797 commanderede han Bagtſkibet Kongejagten Soormen ved Nyborg, hvor han ydede virkſom Hjælp ved Byens Brand, ſom indtraf dette Aar. I det paaſølgende Aar, da han paa Fregatten St. Thomas var Bagtſkibſchef i Sundet, havde en engeliſt Fregat og en Kutter paa Heliſingørs Rhed bemægtiget ſig en dertil kommen, af Kutteren under Skagen beſat norſk Slup, og truede med at beſtyde Heliſingø, hvilket imidlertid forhindrede derved, at han med Klogſkab udtraf Sagen, indtil Fregatterne Kronborg og Frederiksværn ankom, og denne forenede forøgede Styrke tvang Capitain Briſac til at aſſtaae fra hans ulovlige og krænkende Fremgangsmaade. Aaret 1799 fulgte han med Fregatten Frederiksværn ſom Meddommer paa et Dveſteſtogt for Cadetterne i Nord- og Øſterſøen, hvorved Skibet anløb Arendahl, Frederiksværn og Petersborg.

1801 den 23de Martſ fik han Commandoen efter Commandeur-Capitain Broer over Orlogſkibet Sjælland, der var lagt ud i Midten af Martſ Maaned paa Kjøbenhavnſ Rhed. Som Chef for dette Skib, der havde ſin hele Reiiſning, men ligeſom de øvrige Fartøier ingen Seil forte, deeltog han i Slaget den 2den April. Hans Modſtandere vare i Særdeleſhed Monarch og Ganges, af hvilke det forſte blev meget ilde tilredt. Efter flere Timers hæderlig Kamp, da Skibet var næſten ødelagt, en Mængde Kanoner demonterede, alle Raporter forſkudte, hele Bagbordſiden og Tougene aldeles ſonderſtudte, Maſterne faldefærdige, Underræerne nedſkudte, 7 Rugler igjennem Fylde-

ſammeret, og Willemoes Flaadebatteri brevet ombord i Skibet, kappede Harboe mellem Kl. 2 og 3 Tougene, for med Syd-Sydøſt Vind at drive uden om Trekrone med mod Stubben, hvor han var i Sikkerhed ved Deſenſionens nordre Floi. Han lod imidlertid, da dette ikke vilde lykkes ham, Ankeret falde paa 8 Favne Vand, hvorved han undgik at drive for Trekroneſ Batteri og genere detſ Ild. Han fyrede nu paa ny med ſine ſaa endnu brugelige Kanoner paa underſte Batteri. Da Fjendens Ild imidlertid vedblev med den ſtorſte Heftighed, og Skibet ikke længer kunde forsvares, ſrøg han Flaget, og kaſtede alt Krudt og Skarpt overbord. Vimpelen blev imidlertid ikke ſtrøget, da Slaget ophørte paa ſamme Tid. Det brændende Dannebrog ſaaes nu drive forbi, og kort Tid efter ſprang det nogle Rabellængder derfra i Luften. Fra Steen Ville kom der Ordre, at Kanonerne ſkulde fornagles, hvilket ſtrar blev udført. Et engeliſt Fartøi med en Officier lagde til Sjælland, for at bemægtige ſig det, men da man ſvarede, at Vimpelen ikke var ſtrøget, lod det ſig afviſe med den Beſted. Næſtcommanderende, Lieutenant Didiſen, ſendtes i Land efter Fartøier, hvormed alle Døde og Saarede bleve bragte ind. Steen Ville gav ham den Ordre ikke at opbrænde Skibet, hvilket havde været hans Henſigt, ſaa nær ved Batteriet, men at bjerge det tilbageblevne Mandſkab, naar Fjenden nærmede ſig. Da engeliſke Fartøier næſte Morgen lagde om Styrbord til Skibet, forlod detſ Chef det om Bagbord med hele Beſætningen.*)

*) I Neſſons Levnet af Southey er Fortællingen om dette Skibs Beſættelſe aldeles urigtig.

jublende Hurra uden for hans Bolig som Tegn paa dets Tilfredshed med hans Anførsel. Af alle de i Slaget værende Skibe havde Sjælland lidt det største Tab, nemlig 160 Døde og Saarede, hvilket i Særdeleshed vel maa tilskrives den Grund, at Skibet, der var bygget 1787, var af godt Træ, der, naar det ramtes af Fjendens Kugler, kastede mange Splinter omkring, hvorved en betydelig Deel af Mandskabet saaredes. Det raadne Træ i de gamle Blokflibe forarsagede derimod ikke den Skade paa Mandskabet.

Samme Aar foretog han Opmaalingen i Kallebostranden ligesom i Aaret 1805 i Havnen og Farvandet ved Glaskefreen. Den 1ste November 1810 ansattes han som Indrulleringschef i Slensborg. Under Affattelsen af en Rapport til Admiralitetet endte et apoplectisk Tilfælde hans Dage; han var saaledes i Virksomhed til sit Livs sidste Dieblif. Han efterlod en Enke, en Datter af General-auditeur Hallager og 3 Børn.

Jens Erich Hauch.

(Chef for Fregatten Kronborg.)
(Af Udgiveren.)

Jens Erich Hauch er født den 23de November 1765. Hans Fader var Stiftamtmand Hauch i Viborg. 1789 blev han Second-Lieutenant og 1794 Premier-Lieutenant. Som Chef for den sloifede Fregat Kronborg tog han Deel i Slaget den 2den April 1801. Fregatten var armeret med 26 Kanoner og havde en Besætning af 223 Mand. Hans Skib blev angrebet af tre Fregatter og nogle mindre Fartøier, samt ogsaa nogen Tid af de store Skibe Edgar og Ardent. Han tilligemed Lieutenant Bohne faldt i Slaget. Skibet blev erobret af Fjenden og siden opbrændt.

Hans Holsten*).

(Chef for Fregatten Elven.)
(Af Udgiveren.)

Hans Holsten, Baron til Friherstabet Holstenhuus, blev født den 17de November 1758. I Aaret 1780 blev han Second-Lieutenant og 1789 Premier-Lieutenant. Samme Aar fik han Commando over Blokfløjen Seieren, der med flere armerede Skibe vare udlagte saaledes paa Rheden, at de kunde beskyde Farvandet mellem Torbøks-Revet og den sydlige Deel af Middelhavet. 1795 var han Flagecapitain under Vice-Admiral Raas paa Drlogsfløjen Kronprindsesse Maria, der laa paa Kjøbenhavns Rhed. 1796 blev han Capitain-Lieutenant og det følgende Aar førte han i Norge Commandoen over Kutteren Forsvar. Med Briggen Nibelven gik han til Middelhavet i Aaret 1798, hvor den forenedes med en Escadre under Commandeur-Capitain Ville for at convoyere de danske Skibe, og vendte først tilbage i Aaret 1800. I

*) Om denne hæderlige Officier, den eneste i Danmark endnu levende Chef fra Slaget den 2den April 1801, har jeg ikke kunnet levere Andet end ovenstaaende ufuldstændige Retrolog, der størstedelen er udbragen af „Gardes Efterretning om den danske og norske Sømagt.“

Slaget den 2den April 1801 commanderede han den lille, med 6 Kanoner armerede, Fregat Elven, det eneste Skib i den sydlige Fløi af Defensionslinien, der førte Seil, og som tjente til Repetiteur. Det var bemanded med 88 Mand. Han gjorde Fienden al den Skade, han formaaede, og da han havde faaet den Ordre, ei at udøve noget Fiendiligt, og saae de Engelse bemande det ene Skib efter det andet Sonden fra, kappede han sine Anfertouge og seilede ind, skjøndt den staaende Taffelage var saa at sige næsten overskudt. Han udførte denne Maneuvre meget heldigt ved Hjælp af de tvende subalterne Officierer Premier-Lieutenant Grothschilling og Second-Lieutenant Dorn.*)

Som Meddommer var han 1802 paa Drlogsfløjen Seieren, der gjorde et Togt i Nordsoen og et til Dvælle for Cadetterne i Østersøen, og i det følgende Aar befærdede han først samme Post paa samme Skib og derefter paa Drlogsfløjen Prindsesse Lovise Augusta i Nord- og Østersøen. 1805 var han Flag-Capitain under Contra-Admiral D. Lütken paa Fregatten Frederiksteen, der tilligemed flere andre Skibe gjorde et Dvællertogt i Østersøen. Ved det engelske Overfald paa Kjøbenhavn 1807 blev Commandeur-Capitain J. E. Krieger Heistcommanderende over nogle Blokfløje og Stykpyramme samt en Kanonflotille. Under Krieger commanderede Holsten en second. I elleve forskellige Træninger deeltog han og anførte Avantgarden. Søværnet forhindrede ogsaa de Engelse fra at kaste Bomber ind i Staden. I 1808 var han heistcommanderende Søofficier i Fyen. Samme Aar blev han paa Scheiden 2de fransk

*) Denne Holstens ovenfor skildrede Deeltagelse i Slaget er efter hans egen skriftlige Meddelelse.

Orlogsskibe Pultusk og Danzig besatte med danske Folk, det sidste under Commando af Holsten, og det første af Capitain Rosenwinge. I det følgende Aar afløstes han af Capitain C. Bleugel, og overtog nu Commandoen over Sø-Defensionen ved Vestkysten, af Hertugdømmet Slesvig. Han afløstes 1810 i October af Capitain-Lieutenant H. Stephansen, og blev Hoistcommanderende i Glückstadt til sidst i November, da han overtog Commandoen over Sø-Defensionen i begge Hertugdømmerne og vedblev at føre denne i de paafølgende Aar 1811 til 13. I dette Tidsrum avancerede han i 1810 til Commandeur-Capitain. 1814 udnævntes han til 3die Militairdeputeret i Admiralitetscollegiet. 1815 blev han Commandeur i Sø-Staten. 1825 blev han 2den Militairdeputeret, og samme Aar i August Chef for 1ste Division, fra hvilken Post han afgik i 1829. Dette Aar blev han 1ste Directeur i Hospitalsdirectionen i Nyboder. I 1828 var han bleven Contra-Admiral. 1833 blev han 1ste Deputeret i Admiralitetscollegiet og i det paafølgende Aar Vice-Admiral. 1836 blev han Admiral. 1808 var han allerede bleven Kammerherre. 1836 erholdt han Storkors af Dannebrog og 1839 Elephantordenen. Allerede tidligere 1812 var han bleven Dannebrogsmænd.

Hans Henrich Koefoed.

(Chef for Skibet Charlotte Amalie.)
(Af Udgiveren.)

Hans Henrich Koefoed blev født den 12te October 1759. Hans Fader var Conferentsraad Koefoed, kongelig Postdirecteur. Han blev Second-Lieutenant i Aaret 1780. I Aaret 1784 commanderede han Kutteren Speideren, der fulgte med Cadetsfregatten Kiel paa et Dvelfestogt i Østersøen, hvor den anløb Petersborg, Riga, Reval og Danzig, og gik derpaa til Christianssand. 1788 havde han først Commandoen over Kutteren Forsvar og derpaa over Jagten Egelykke. 1789 blev han Premierlieutenant, og fik Commandoen over Kutteren den flyvende Fisk, der hørte til en Escadre paa 20 Skibe, som dette Aar gjorde et Krydstogt i Østersøen, for at hindre en svensk Flaade fra at angribe en langt svagere russisk. 1790 blev han Capitain-Lieutenant. 1794 havde han atter Commandoen over Kutteren Forsvar, der hørte til en stor Escadre, som forenede sig med en svensk for at overholde Neutraliteten. Følgende Aar var han med den flyvende Fisk paa en kort Besæling i Østersøen. Aaret 1800 laa han paa Rheden med Chebequen Lindormen. I Slutningen af

samme Aar blev han Capitain. 1801 fik han Commandoen over Blokskibet Charlotte Amalie, et sloiset Chinaskib paa 26 Kanoner med et Mandskab af 241. Næstcommanderende var Premier-Lieutenant Vardenfleth, der har leveret en kort Beskrivelse af Slaget. Den havde til Modstandere de tvende fjendelige Orlogsskibe Monarch og Ganges, hver paa 74 Kanoner, foruden andre mindre Skibe. Denne frygtelige Overmagt tvang Kæmperne til, en halv Time forend Slagets Ende, at stryge sit Flag.*) Han forlod nu Skibet med sit friske Mandskab, begav sig til Trekroners Batteri for fremdeles at kæmpe mod Fjenden, og lod Lieutenant Willem's med Barkassen hente de Saarede, hvilket skete under en Regn af fjendelige Kugler og Skraa. Braget blev brændt af Fjenden.

Med en Evolutions-Escadre paa 10 Skibe, der udsendtes paa et Dvelfestogt i Østersøen, beordredes han 1805 som Chef for Fregatten Eideren. 1808 var han Chef for Blokskibet Hester Maria, der stod tilligemed flere armerede Fartøier under Commandeur Olfert Fischers Overcommando paa Trekroners-Batteri. Den 28de Marts 1809 afgik han ved Døden.

*) Efter With i „danke og norske Søheltebedrifter,“ strøg han først sit Flag, da hver 3die Mand var enten dræbt eller saaret; han angiver nemlig et Antal af 80 Døde og Saarede af 233 Mand's Besætning. I „Jahrbuchens Liste,“ omtales der ialt ialt 39 Døde eller Saarede af 241 Mand.

Lorentz Fjelderup Lassen.

Chef for Blokskibet Provessteen.
(Af Udgiveren.)

Lorentz Fjelderup Lassen blev født 1759. Hans Fader var Justitsraad og Bysfoged i Kjøbenhavn Peder Fjelderup Lassen og hans Moder Sophie Magdalena Fisser. Han blev ansat som Cadet i sit fjortende Aar ved Søcadet-Academiet og gjorde som Søcadet 7 forskellige Toure med Cadetfregatten.

1779 blev han Second-Lieutenant. 1780 udcommeredes han med Orlogsskibet Arveprinds Frederik, som strandede paa Den Læsøe 2 $\frac{1}{2}$ Mil fra Landet i September. Fremdeles var han tre Gange som Lieutenant i Vestindien, og commanderede den ene Tour fra 1784—86 et Fregat-skib for det vestindiske Handelselskab. Sidstnævnte Aar giftede han sig med Helene Charlotte, fød Nortmann. 1788 blev han Premier-Lieutenant og følgende Aar Capitain-Lieutenant, og gjorde 9 Toure, deels som Subalterne, deels som Næstcommanderende, hvoriblandt med Orlogsskibet Nordstjernen 1795, da en Kanon sprang, hvorved han fik en Contusion i sit venstre Been, som dog ingen Følger havde. Til han blev Capitain i Aaret 1797, var han i

5 Aar Equipagemester paa Nyholm.*) 1798 førte han Chebequen Lindormen, der var Bagtskib paa Kjøbenhavns Nhed, og 1799 Fregatten St. Thomas som Bagtskib i Sundet. 1801 deeltog han i Slaget paa Nheden den 2den April og indlagde sig ved sin mageløse Færd paa Prøvesteen det første Navn blandt Heltene i denne blodige Kamp. Tre Gange gif der Ild i Skibet, tre Gange blev Vimpelen nedskudt, men hvergang sluffedes Ilden og heisedes Vimpelen paa ny. Først da kun 2de Kanoner vare i brugbar Stand, efter næsten 5 Timers Kamp med 4 til 5 fjendtlige Skibe, forlod han Prøvesteen som aldeles Drag, hvilket Fjenden opbrændte.

Samme Aar beordredes han med Cadetfregatten Frederiksværn som Meddommer. 1802 erholdt han Hæderstegnet i Guld for Slaget den 2den April og udnævntes samme Aar til Chef for Fregatten Nota, et af Flaadens skønneste Skibe og den største danske Fregat, der nogensinde havde været i Søen, og afgik med den til Middelhavet, hvorfra den kom hjem næste Aar 1805. Med en Evolutions-Escadre under Contra-Admiral Tønder var han f. A. paa et Dvelfestogt i Østersøen med Briggen Brevdrageren.

1806 ansattes han som Overlobs og Chef for Frederikshalds Indrullerings District. Ved Krigens Udbrud 1807 organiserede han efter Befaling af Prinds Christian August Søfystværnet i det frederikshaldske District, og

*) Fjendes saaledes af ham selv frevet i den af ham til Ordenscapitulet indsendte Nekrolog. Hos Garde nævnes derimod Captain J. E. Krieger i dette Tidrum som Equipagemester paa Nyholm.

antog herover Commandoen som Chef paa Grund af den kongelig approberede Plan. Efter Prindsens Ordre indrettede han et Signalsystem paa Strækningen fra Hvaløerne til Christiania, hvorved Communicationen paa denne Kyst vedligeholdtes, indtil et andet Generalsystem af Contra-Admiral Fisker etableredes for den hele norske Kyst.

Da Tropperne i Aaret 1808 efter Fredsbruddet marscherede med Naborigets Grændser, erholdt han Commandoen over 2de paa Hovedøen anlagde Søbatterier, hvis Hensigt var at understøtte Aggershuusfæstning og forsvare Hovedøen, hvilken han i Nødvendighedstilfælde skulde besætte med en Deel af det ham betroede Kystværn af de nærmeste Divisioner, ligesom der ogsaa blev ham betroet Arrangementet og Organisationen af en i Idessforden ved Grændsen etableret Koflotille og et paa Vesterfiden ved Moss opfattet Batteri.

Under Krigen beordredes han til Medlem af Friidsretten i Aggershuusstift og af en interimistiskoprettet Admiralitetstret, naar Chefen for Norges Sø-Defension var fraværende, ligesom han ogsaa af Prinds Christian blev ansat som Medlem af Commissionen for de i Krigen Saarede, samt Falbnes og Borteblevnes Efterladte. I Aaret 1810 fik han Commandeur-Capitains Rang. Den 28de Januar 1812 udnævntes han til virkelig Commandeur i Sø-Etaten og Ridder af Dannebrog. Ved Norges Adskillelse fra Danmark i 1813 frattraadte Lassen sin Post og vendte tilbage til Kjøbenhavn, hvor han atter optoges i sit Nummer i Etaten, men afgik siden, ved Reductionen i 1815 paa Pension med Contra-Admirals Charakter. Han døde den 27de Juli 1837 i sit 78de Aar.

Udgiveren slutter denne hæderlige Sømands og Søkrigers Nekrolog med følgende Ord af Udgiverne af Archiv for Søvæsen for 1837: „Naturen havde ikke begavet Helten fra Provosteen med de Egenskaber, der fængsle Mængdens Opmærksomhed; han var en jevn Sømand og Kriger, fri for al Bram, beskeden i sine Fordringer; men saalænge Danmarks Historie læses, skal Lassen mindes som den Mand, hvis Tapperhed skinnede høist paa Danmarks Hædersdag, hvis Navn var først i Alles Munde og gjenløb hædret over hele Norden — henrandt end hans Liv efter den Tid ubemærket, sa i visse Maader forglemt.“

Bernhart Ulrich Middelboe.

Chef for Stykprammen Søhesten.
(Af Udgiveren.)

Bernhart Ulrich Middelboe er født den 16de November 1768. Han blev Second-Lieutenant 1789 og Premier-Lieutenant 1796. I Aaret 1799 commanderede han paa den vestindiske Station Skonnerten den Narvaagne, og stødte, i det han convoyerede et dansk Skib fra St. Croix til St. Thomas, paa en engelsk Raper paa 18 Kanoner, Experiment, under Capitain Parker Koppelman, der skjød efter det af ham convoyerede Skib. Middelboe lagde sig strax paa Siden af den og forlangte at see dens Papirer, hvilket negtedes. Han gav den nu det glatte Lag, og den flygtede af alle Kræfter, forfulgt i 2 $\frac{1}{2}$ Time af Rugler og Straa. I September afløstes han paa denne Station af Premier-Lieutenant Fædder. I Slaget den 2den April fik han Commandoen over Stykprammen Søhesten paa 20 Kanoner med 178 Mand. Han gjorde Fjendens store Overmagt tapper Modstand, indtil han tilsidst nødsagedes til at stryge sit Flag. Han havde 33 Døde og Saarede. Prammen bemægtigede Fjenden sig og opbrændte den.

Fra den 10de October 1802 førte han Commandoen over det senere i Aaret 1828 demolerede Batteri Provosteen lige til Krigens Udbrud 1807, da Commandeur-Capitain J. v. Doctum overtog Commandoen. Efter Capitulationen ansattes Middelboe igjen som Overstcommanderende over dette Batteri, men overgav det atter kort efter til J. v. Doctum. 1809 var han bleven Capitain-Lieutenant, og 1810 blev han Capitain. Over Kanonbaaden Sværdfisken, der tilligemed flere andre armerede Fartøier udslygdes paa Kjøbenhavns Rhed 1812, førte han Commandoen. I Aaret 1815 afgik han fra Sø-Etaten og erholdt Aaret efter Charakter af Commandeur-Capitain. Han døde den 22de November 1841.

Jochim Nicolai Müller.

Chef for Stykprammen Høyen.

(Meddeelt.)

Jochim Nicolai Müller er født i Trondhjem den 1ste Februar 1775. Hans Forældre vare Henrik Jacob Müller, der døde som Overfiskeveier i Bergen, og Charlotte Amalia Gram, en Datter af Provst Gram i Danmark. Tretten Aar gammel kom han tilføes, og før saaledes i Aarene 1788, 89, 90 og 91 til Coffardies mellem Havne ved Nordøen, Østøen og Atlanterhavet, først som Volonteur, senere som Letmatros (Jungmand), idet han, især tilføes, deltog i alle de i et Handelskib foresaldende Arbeider, som disse Sillingier medførte, og som påseede sig for hans Alder. I den sidste Deel af Aaret 1791 indtraadte han som Cadet paa Søcadetacademiet i Kjøbenhavn, gjorde som saadan i 1793 et 6 Ugers Dvelfestogt, i 1795 2de deslige Togter og i 1796 sit sidste Cadettogt, ligesom han i Aarene 1794 og 1796 var udsenderet med 2de Linieskibe og en Fregat paa 36 Kanoner, ombord i hvilken sidste han foresatte Officiers-Tjeneste. Efter i Aaret 1795 at have bestaaet Officiersexamen i Landvidenskaberne, ved hvilken Examen han erholdt den Gernerste Præmiemedaille, underskæftede han sig i det påfølgende Aar Examen i Søviden-

skaberne, og udnævntes samme Aar til Secondlieutenant i Sø-Staten. I den første Deel af Aaret 1797 var han udcommanderet med en Kutter paa 18 Kanoner, og senere, da nogle unge Søofficerer bleve udsætte, der ansaaes skikkede til, efter at have erhvervet sig de i saa Henseende fornødne Kundskaber, at erholde Ansættelse som Constructeur, Toimester, Taffelmester eller Vandbygger — var Müller mellem dem, som hertil bleve udvalgte, hvorhos han tidlig i Aaret 1798 blev ansat til, umiddelbart under Constructeuren, den saavel i det theoretiske som i det practiske Skibsbyggeri lige udmærkede Capitain Höhlenberg, at have Tilsyn med de ved Flaadens Reparationer stedfindende Haandværksarbejder, og at disse udfortes forsvarligen og med Deconomi. Fra Begyndelsen af Mars Maaned 1799 til henimod Slutningen af Aaret 1800 var han udcommanderet til Ostindien med en Fregat paa 44 Kanoner. I Februar Maaned 1801 blev han befalet at forrette Tjeneste ved de ved Holmene foreskrevne Udrustninger, erholdt senere Ordre til som Chef at overtage Commandoen af en Kanonfluy, og den 9de Mars til at fare med en 36 Kanons Fregat. Den 30te s. M. blev han beordret til som Chef at antage sig Stykprammen „Hayen“ — bestemt til at armers med 20 Stykker 18 Ts Metallkanoner —, at besørge den udrustet, bemandet og derefter lagt ud i Defensionslinien paa Kjøbenhavns Rhed. Den 1ste April henimod Aftenen indtog Müller med Hayen den befalede Stilling i Defensionslinien, idet han under Udvarpningen dertil, medens den engelske Flaade seilede op til Syd for Defensionslinien, fordeelte den ham underlagte Besætning til Kanonerne. Han deltog i Bataillen den paafølgende Dag, og erholdt

den i Anledning af Slaget prægede Guldmedaille. Senere hen i April Maaned blev han igjen commanderet ombord i den ovenfor nævnte 36 Kanons Fregat, og efter endt Togt med denne i Østersøen og Belterne beordredes han paa Opmaaling i Lillebælt, hvilket Hverv var tilendebragt ved Vinterens Begyndelse, da det blev ham befalet igjen at fortsætte med at uddanne sig i de ovenfor nævnte specielle Fag. I dette Aar blev han tillige udnævnt til Premierlieutenant. I Mars Maaned 1802 fik han Ordre til som Chef at overtage Commandoen over 2de i Bergen beliggende Kanonfonnerter. Efterat have udrustet, bemandet og provianteret disse, udførte han med den ene af dem i Forening med et Transportfartoi 2de Togter mellem Bergen og Leirdalsøen, ansattes derpaa ved Indrulleringen i Stavangers District og overdroges Indrulleringsforretningerne i Egersund. Udcommanderet i Mai 1805 med en Orlogsbrig gjorde Müller med denne 2de Togter i Østersøen, det første som tredje Officier, det sidste som Næstcommanderende, og blev det ham derefter overdraget at inspicere saavel denne som en anden Brig efter deres Dplægning. I August Maaned samme Aar ansattes han som Chef paa en Kanonfluy, med hvilken, som et i Danmark dengang endnu kun lidet kjendt Slags Orlogsfartoiier, der skulde foretages Undersøgelser og Prover, og fik derefter i Lobet af September Maaned Ordre til at bringe nogle Kanonfartoiier til Frederiksvarn, hvorfra han saavel som disse Fartoiiers Besætning retournerede til Kjøbenhavn med en Søllingsskudsbaad. I Juli Maaned 1806 bragte han en saadan Skudsbaad til Petersborg som en Foræring fra Danmark til Rusland. Efter et omtrent 6 Ugers Ophold paa dette Sted, hvor-

under han havde Anledning til ombord i Lodsbaaden at vise Keiser Alexander dennes Indretning, Seilegenfkaber o. s. v., blev han tilligemed den danske Besætning sendt tilbage til Kjobenhavn med en russisk Escadre. I August Maaned 1807 udnævntes Müller til Chef for Kanonsluppen „Flensburg“, der var stationeret udenfor Kjobenhavn, og deeltog med denne i nogle offensive Affairer, ligesom han en kort Tid forrettede Tjeneste som Næstcommanderende ombord i en Cavalleripyram, armeret med 20 Stykker 24 Ts Kanoner og bestemt til, i Forening med en større Styrke, at foretage et Angreb paa den fjendtlige Flaade, da til Ankers omtrent 1 Miil nordensfor Kjobenhavn. Efter Capitulationen i September Maaned samme Aar overlodes det til Müllers eget Valg, om han vilde forrette Tjeneste i Holsten eller i Norge; han valgte da det sidste Sted, hvorhen han strax begav sig, og ansattes ved sin Ankomst til Frederiksværn til Tjeneste under Chefen og Commandanten for dette Steds Værst og Fæstning. Under denne Ansættelse blev han i Løbet af Vinteren mellem 1807 og 1808 stadigen anvendt til forskjellige, tildeels hoist anstrængende Tjenesteforretninger. Saaledes bragte han i Hjertet af Vinteren 50 engelske Krigsfanger fra Norge til Jylland i en ualmindelig slet seilende lille Handelsbrig, paa hvilken Expedition han mellem Fladstrand og Skagen maatte ride af en Storm fra Sydost med Snefog, og endelig, for at redde Skib og Mandskab, beslutte sig til at kappe det eneste tilbageblevne Ankertoug samt landsætte Fartøiet ved Fladstrand. Nogle Dage efter fik han igjen Skibet af Grunden, og seilede da tilbage til Frederiksværn. Ligesaa overdroges det ham i Marts samt i de første Dage af April Maaned 1808 at

transportere endeel nybyggede Kanonjoller fra Skien paa Tsen over Frierfjorden, og fra Tønsberg over Trelle, og derefter at besørge disse equiperede, bemandede og assendte til Frederiksværn. Kort derpaa fik han Commandoen over 4 Stykker Kanonslupper og 6 Kanonjoller, og ankom med disse som Avantgarde til Hvaløerne den 12te April. Herfra blev han nu, efter den hoistcommanderende Soofficiers noget senere paafulgte Ankomst, beordret til at foretage forskjellige Recognosceringer ved den svenske Kyst og ind i de tilgrændsende Landdistricter. Paa en af disse Toure tog han, omtrent 1 Miil inde i Landet, 18 Soldater tilfange af et der indquarteret svensk Landmilitaircorps. Han deeltog ogsaa i en recognoscerende Affaire ved Stromstad, ved hvilken Leilighed han havde det Hverv at bække Tilbage-toget med den af ham personlig førte Kanonslup. I Januar Maaned 1809 inspicerede han den ved Putten og Arildsholmen stationerede Division Kanonfartøier, fik derefter Opsynet med Provisioners og andre Krigsfornødenheders Transport fra Sted til andet paa den norske Kyst, og udnævntes i samme Maaned til Ridder af Dannebrog. I Mai Maaned s. A. fik han Commandoen over en i Sandesund stationeret Division Kanonfartøier og i October over Drlogsbriggen „Lougen“, med hvilken han krydsede mellem Færder og Lindesnæs, paa Høiden af dette samt i Skagerak, og opbragte paa dette Krydstog nogle fjendtlige Handelskibe. I den første Deel af dette Aar var han bleven udnævnt til Capitainlieutenant.

I Løbet af Aaret 1809 havde 2de fjendtlige Drlogsbrigger langs Norges nordligste Kyster forstyrret Fiskerierne og Handelen, hindret den for disse Egne saa nødvendige

Tilførsel af Levnetsmidler og andre Artikler fra Rusland, samt herjet og plyndret paa Kysterne, ja der endog begaaet saadanne Excesser, at Chefen for den ene af disse Brigger, efterat der om det Forefaldne var skeet Meddelelse fra Nordlands daværende Biskop Krogh til den i Leith commanderende Admiral, ifølge en Krigsretsdom blev caseret. Det blev derfor besluttet at stationere en Søstyrke ved hine Kyster, der baade kunde tjene Indvaanerne til Beskyttelse i de omhandlede Henseender og tillige tilføie Fjenden Skade. Commandoen over denne Søstyrke, der i Aaret 1810 bestod af 2de Orlogsbrigger og 3 Kanonkommerter, og i 1811 af 4 Kanonkommerter, 4 armerede Provideringsfartøier og et Commandofartoi, var i begge disse Aar betroet Müller, hvem det lykkedes at fordrive de fjendtlige Krydsere fra Kysten, hvorved, ligesom ogsaa for en Deel ved at convoyere Handelsfartøier mellem Tromsø, Hammerfest og Bardø, han bidrog til Handelens og Fiskeriernes Beskyttelse. Om trent 20 fjendtlige Koffardisfibe bleve desuden i Løbet af denne Tid af ham opbragte og afleverede i Trondhjem. For Udførelsen af det ham i disse 2 Aar overdragne Hverv blev Müller tilkjendegivet Kongens særdeles Tilfredshed, ligesom han ogsaa i samme Anledning baade fra den commanderende General og fra den høistbefalende Søofficier i Norge modtog forbindtlige Skrivelser. Det vil ogsaa lettelig skjønnes, at en Commando, som den her omhandlede, naar den skulde lede til et forønsket Resultat, maatte være forbunden med særegne Vanskeligheder, saavel med Hensyn til de locale Forhold i Finmarken som med Hensyn til de særegne Omstændigheder ved hin Expedition. I et som oftest haardt Klima, kæmpende mod idelige Storme

og i et meget vanskeligt Farvand (det var ham nemlig udtrykkeligt befalet at gaa indenskjærs til og fra Norges nordligste Kyst) samt blottet for saadanne nautiske Hjælpsmidler som gode Søkartier og Beskrivelser, havde han ingen anden Veiledning end Pontoppidans Landkort og de saakaldte kjendte Mænd, hvis Befjendtskab til den lange Kyst indenskjærs fra Trondhjem til Finmarken ikke strakte sig videre, end at de — skjøndt stundom maadeligt nok — med en aaben Vind vel kunde lede Jægter og saadanne mindre Fartøier igjennem den urene Skjærgaard, men derimod ikke, som her paafordredes, en Samling af for største Deel meget mere dybgaaende Skibe. Ofte maatte han i den mørke og stormende Aarstid krydse i Tynning, Sneefog og Bælmørke for at avancere eller idetmindste naae en betryggende Havn for Fartøierne, der desuden kun i ringe Grad vare forsynede med Proviant, og vanskelig i disse Egne under de daværende Omstændigheder kunde erholde nogen Tilførsel. Den saagodtsom uafbrudte Lands- og Legems-Anstrængelse, hvormed Opholdet i Finmarken for Müller var forbundet, i Forbindelse med det haarde Klima, hvori han der maatte færdes, nedbrød i den Grad hans Helbred, at han paa Hjemreisen i Aaret 1811 blev angreben af en heftig Nervefeber, der paa Hviden af Tromsø endog for længere Tid aldeles berøvede ham Bevidstheden. Følgerne af denne Sygdom overvandt han kun langsomt, og fuldkommen først efter Aars Forløb.

I Slutningen af Aaret 1812 reiste Müller som Reconvalescent til Kjøbenhavn, men da hans Helbred endnu ikke tillod ham anstrængende Tjenesteforretninger, blev han i Aaret 1813 ansat til at bestyre Overtarten imellem Lolland,

Rangeland og Femmern. I den første Deel af Aaret 1815, da han søgte sig nogenlunde resitueret blev ham tilbudt Ansættelse i den norske Marine med en Grads Avancement, og da han ønskede at tjene sit Fødeland, ansøgte han om Afsted af den danske Marine; denne nægtedes ham imidlertid med smigrende Udeladesser angaaende hans Dygtighed og Fortjeneste, medens det derimod henstilledes til ham at erholde eet eller, efter eget Dnske, flere Aars Permission. Først efter gjentagen Ansøgning erholdt han den attraaede Afsted, og ansattes derpaa som Capitain i den norske Marine. Aaret i Forveien var han indtraadt i Ægteskab med Fruken Louise Charlotte de Turen, en Datter af Admiralitetscommissair Louis de Turen. For at indhente og meddele Underretning om det svenske Søværns forskjellige Etablissementer og sammes Indretninger til mulig Veiledning ved den norske Marines Organisation blev Müller i April 1815 sendt til Sverrig, hvor han opholdt sig nogen Tid paa forskjellige Steder. I den paafølgende Juni Maaned ansattes han som Chef og Commandant for Frederiksværns Fæstning og Værst, og udnævntes samme Aar til Ridder af Sværdordenen. Da i Aaret 1816 Marinens saakaldte Reguleringscommissio blev oprettet, fik han Sæde i denne, og blev efter nogle Aars Forløb dens Ordfører, i hvilken Egenkab han i en Række af Aar fungerede. I den første Deel af Aaret 1817 blev han udnævnt til Commandeur for Söcadercorpsen og noget senere som Chef for Værstcorpsen, hvilke Corpsen begge dengang bleve oprettede, og folgeligen skulde organiseres. I 1818 udnævntes han til Commandeurcapitain i Marinen, og erholdt i samme Aar Bestyrelsen af det da projecterede Marine = Etablissement

paa Horten, til hvis Anlæg Forslag udarbejdedes af en i den Hensigt i Aaret 1822 nedsat Commission, af hvilken Müller ligeledes var Medlem. Deels paa Grund af sine mange andre vigtige og omfattende Embedsforretninger, deels ogsaa for at den Officier, der siden Söcadercorpsens Oprettelse med Dygtighed og sjelden Flid havde tjent under ham som Næstcommanderende ved samme, kunde komme i en mere overordnet Stilling, ansøgte Müller i Aaret 1823 om Afsted fra sin Post som Commandeur for bemeldte Corps, men blev anmodet om endnu i nogle Aar at vedblive ogsaa i denne Embedsstilling. I 1825 beklæbtes han til Præsides i en Commission, der nedsattes for at undersøge og afgive Betænkning om, hvorvidt den lancasterske Underviisningsmethode burde indføres ved Söcader-Institutet og de samilitaire Læreanstalter i Frederiksværn. Da der i 1826 tilbødes ham Valget imellem at udnævnes til Generaladjutant eller Kammerherre, at erholde Sværdordenen i Brillanter eller blive Commandeur af denne Orden, frabad han sig enhver af disse Naadesbeviisninger, med Tilføiende, at han kun ønskede at avancere i Marinen efter sin Tour; imidlertid udnævntes han kort efter til Generaladjutant med en Gage af noget over 100 Spd., hvilken han imidlertid kun oppebar indtil det paafølgende Aars Storthing havde revideret Gagelisterne. I en i Aaret 1828 nedsat Commission til at udarbejde Forslag til Fyres Anbringelse paa den norske Kyst var han Formand. I 1832 var han Chef for Fregatten Freia paa et omtrent 4 Maaneders Togt; først til Fregattens Proving og derefter til Dvælse for Söcaderterne med Flere. I Slutningen af dette Aar erholdt han, efter derom indgivet fornyet Ansøgning, Afsted

som Commandeur for Sœcadetcorpsset, og blev der, ved hans Afgang fra denne Post, af de daværende Cadetter overrakt ham en Hæders-Solypocal, ligesom han af de Officierer, der indtil den Tid vare udgaaede fra Institutet, blev foranstaltet portraiteret, og Portraitet, efter deres derom indgivne underdanigste Andragende, givet Plads i en af Institutets Læsesale. I det paafølgende Aar beskikkedes han til Medlem af den Commission, der nedsattes for at afgive Forslag til en Plan for Norges fremtidige Søstyrke. I 1836 udnævntes han til Contra-Admiral, ansattes tillige som høistbefalende Søofficier og tjenstgjørende Generaladjutant for Marinen, og erholdt kort derpaa Sværdordenens Commandeurfors. Af den i Aaret 1837 anordnede Centralcommission for Norges Befæstningsvæsen blev han Medlem, og noget senere denne Commissions Formand. Ligesaa beskikkedes han i 1839 til Medlem af den da nedsatte Unionscommittee. Til Viceadmiral udnævntes han i 1841, i hvilket Aar han ligeledes modtog Sværdordenens Storkors. Efter sin derom indgivne Ansøgning erholdt han under 26de Februar 1845 Afsked i Raade fra Søfrigstjenesten efter en Tjenestetid af omtrent 50 Aar.

Siden Mai Maaned 1820 er Müller Medlem af det kongelige Krigsvidenskabs-Academi i Stockholm, ligesom han er Medlem af Videnskabernes Selskab i Trondhjem og af Sømandselskabet i Stockholm.

Frederik Christian Nisbrich,

Chef for Blokkadet Bagrien.

(Efter Archiv for Søvæsenet.)

Vice-Admiral Frederik Christian Nisbrich, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd samt hædret med Medaillen for Slaget den 2den April 1801, var født den 13de Juli 1754. Faderen, Commandeur W. Nisbrich, bestemte allerede tidlig Sønnen for Sø-Staten, og lod ham i hans ottende Aar indskrive som Volontair ved Sœcadetterne. I Marts 1768 blev han virkelig Cadet, og gjorde samme Aar sit første Toigt med Cadetfregatten Tranquebar paa 24 Kanoner, commanderet af Capitain Becker*). Fregatten gjorde en 6 Ugers Krydstour i Østersøen, anløb Danzig og vendte efter endt Toigt tilbage til Kjøbenhavn.

1770 i April blev Cadet Nisbrich commanderet ombord paa Linieskibet Mars, Commandeurcapitain U. Raas, som i Mai aaseilede til Middelhavet i Følge med 3 andre Linieskibe, 2 Fregatter og 2 Bombardeer-skibe, bestemte til, under Vice-Admiral F. Raas's Commando, at agere imod

*) Næstcommanderende paa Fregatten var Fr. Lieutenant Romelin g. Capitainlieutenant H. S. Stibolt var Cadetofficier.

Algier*). Efter et frugtesløst Bombardement søgte Escadren Port-Mahon, for at ilandsætte de Syge, da Feber og Blodgang rasede ombord i alle Skibene. Saa snart Sygdommen var aftaget, blev Mars udsendt med Fregatten Havfruen paa et Krydstogt imod de algieriske Corsarer. Efter at have krydset i nogen Tid, uden at gjøre Priser, løb de ind til Malaga, hvor de en Tidlang laae fortoiede indenfor Mosen, og seilede siden til Marseille. Her blev Risbrich beordret at overtræde paa Flagsskibet Prinds Frederik, som laa i Toulon, hvorhen han reiste over Land, og returnerede med dette Skib til Kjøbenhavn i August 1771.

Samme Aar i October fik Risbrich atter Ordre, tiligemed Cadet van Doctum, at gaa med et Transportskib, Grevinde Molise, til Middelhavet, hvor de skulde overtræde paa den til Flaaden kjøbt Chebeque Lindormen, til hvilket Skib Mandskab herfra blev udsendt. I December Maaned affeilede de fra Kjøbenhavn, under Convoi af Linieskibene Seieren, Commandeurcapitain Stephansen, og Prindsesse Vilhelmine, Commandeurcapitain Bendix Ville. I haardt Veir i Nordsoen fik Transportskibet læk Skib, og det blev omfider nødt til at forlade Convoien og søge Havn i Norge, først en Udhavn ved Røsset, hvor de med største Livsfare, i Storm og Tykning, slap ind, og siden Kleven ved Mandal, hvor Skibet forblev Vinteren over, lossede ud, tilstoppede Lækken og istandsatte Skibet. Om Foraaret, i Marts, affeilede de til Gibraltar og derfra til Marseille. Chebequen var imidlertid bleven bemandet fra Linieskibene, saa man intet Brug havde for det udsendte Mandskab;

*) Navnene paa Skibe og Chefer i denne Eskadre findes hos Garde 4de Del Pag. 180.

Freden med Algier kam istand kort efter, og Transportskibet blev efter nogen Tids Forløb beordret hjem igjen. Fregatten Alsen convoyerede det, men under Cap Finisterre bleve de skilte fra hinanden i en Storm, og den 12te December anfrede Transportskibet paa Kjøbenhavns Æbø, hvor Mandskabet og Cadetterne afgik i Land.

I 1773, 22de Februar, avancerede Risbrich til Second-Lieutenant, og blev saa Dage derefter udcommanderet med Linieskibet Dresund, 70 Kanoner, Commandeur Schindel, der i Forening med den Prægtige, 80 Kanoner, Commandeurcapitain Christopher Lütken, og Norske Løve, 70 Kanoner, Commandeur D. E. Wille, under Vice-Admiral F. Raas's Commando foretog en Krydstour i Østersøen. Ved de paa denne Tour foretagne Besejlingsprøver, syntes den Prægtige at have Fordelen, især i Bidevindseilads*).

I de følgende 5 Aar, et for vor Marine uvirksomt Tidrum, finde vi ikke at Risbrich har været udcommanderet; men fra denne Tid aabnede der sig for ham en glimrende Leilighed til at uddanne sig i sit Fag. Under den amerikanske Krig besluttede vor Regjering at lade endeel unge Sø-Officierer søge den Dvæls og Uddannelse i de krigsførende Magters Tjeneste, som vort Fædrelands fredelige Stilling negtede dem Leilighed til at erhverve under eget Flag. Baade ved det engelske og franske Hof gjorde den de fornødne Skridt, for at forskaffe endeel Lieutenanter Ansættelse

*) Hos Garde, 4de Del Pag. 231, findes dette anderledes omtalt. Den Escadre, Raas havde Commandoen af, ansøres der at have bestaaet af 12 Linieskibe, hvilke med Fradrag af 3 Linieskibe, andetsteds detacherede, foretog et 4 Ugers Krydstogt i Østersøen.

paa de active Flaader, og et ikke ubetydeligt Antal af disse traadte saaledes, nogle i fransk, andre i engelsk Tjeneste. Blandt de Sidste var Nisbrich, og af hans egne Optegnelser fra den Tid vilde vi her udbrage saameget om de mærkeligste Begivenheder, hvori han tog Deel, som nærmest henhører til hans personlige Tjeneste og Hændelser. Nisbrich holdt i de 5 Aar, han var i engelsk Tjeneste, en nøiagtig Dagbog over Alt hvad Mærkeligt, der passerede saavel i Skibet, han var ombord paa, som i de Flaader, det tilhørte; han nedskrev detaillerede Beretninger om de Slag og Affairer han bivaanede, Fortegnelser over Flaaderne, deres Slag- og Seilordener, m. m., hvilket alt har til sin Tid dannet interessant Bidrag til den engelske Marines og hin Krigs Historie; men da dette dels allerede er vore Læsere bekendt af andre Kilder, dels ligger udenfor vort egentlige Emne, vilde vi her ikkun følge ham, der for os er Hovedpersonen, Nisbrich selv og det Skib han tjente paa. Vi maae imidlertid forud bemærke, at Nisbrich, med en Bæstendehed, som hans Biograph næsten maa beklage, saalidt omtaler sin personlige Tjeneste, sine egne Hændelser og Tanker, at det er tydeligt at see, hvormeget de store Begivenheder hvori han færdedes, have tildraget sig hans hele Interesse. Men det var maaskee ogsaa denne ubeelte Jver for den Tjeneste, han havde viet sig til, der dannede ham til den dygtige, erfarne, den kolde og faste Krieger, som vi gjenfinde paa Bagrien, hvor han forsvarede Dannebrog imod det Flag, under hvilket han i sin Ungdom havde kæmpet med saamegen Hæder.

Det var i Slutningen af August 1778, at Nisbrich erholdt Tilladelse til at gaa i engelsk Tjeneste. I Selskab

med 7 andre Lieutenanter *) afreiste han den 2den Septbr. tilføes til Norge, da der i Kjøbenhavn ikke gaves nogen Skibsleilighed til England. Fra Frederiksværn reiste de over Land til Frederiksstad, hvor et Skib, tilhørende Kammerherre Bernt Anker, laa seilfærdigt og med hvilket fri Passage var dem tilbuddt. Den 8de October ankom de til Portsmouth, og begave sig derfra til London, hvor den danske Minister, Conferentsraad Dreyer, skulde drage videre Omsorg for deres Ansættelse. Sidst i Maanedelen erholdt de denne; efter deres egen Begjæring bleve de alle fordeelte paa forskjellige Skibe — en kloog Forholdsregel, da to eller flere Landsmænd samlede paa eet Skib ikke saa let assimilerede sig med de Fremmede, og snarere ved deres Sammenhold udsættes for at blive betragtede med Mistro.

Nisbrich blev ansat paa Linieskibet *Valiant*, 74 Kanoner, Capitain Leveson Gower, et i den engelske Marine hæderligt bekendt Navn. Om dette Skib beretter Nisbrich, at det forte To og Tredives-Pundigere paa underste og Fire og Tyve-Pundigere paa øverste Batteri, dengang en ualmindelig stærk Bestykning. Dets Kanonantal var 78, og Besætningen var 650 Mand, hvoriblandt 112 Marinere med 1 Capitain og 2 Lieutenanter. Officiererne vare Chefen, 5—6 Sølieutenanter, Master, 3 Masters-Mater og 8—10 Cadetter.

*) Disse 8 Officierer vare: Fr. Lieutenant Bredahl; Secondlieutenanterne Brohjer, Dam, P. Niegelsen, Obeliz, Gylvenseldt, J. Nisbrich og Schrodersee. I London traf de Commandeurcapitain Greve A. F. Moltke, og Secondlieutenant, Greve Wedel (hos Garde Pag. 255 kaldes han Baron), og senere forefinde vi Commandeurcapitain Christophør Lütken og Capitain, Greve Reventlow, hvilke ligeledes vilde gjøre Campagnen med. Foruden disse nævnes hos Garde ogsaa dem, der vare i fransk Tjeneste.

Dette Skib, som Misbrich under hele Krigen forblev paa, ville vi altsaa følge paa alle dets Togter og i de Engagements, det tog Deel i.

Misbrich reiste den 7de Novbr. til Portsmouth, hvor Valiant nu var ankommet. Skibet skulde i Dokken, stifte Stormast og have en complet Overhaling. Han fik altsaa Leilighed til at gjøre sig fra Grunden af bekendt med Organisationen af det Skib han skulde fare med; selv Besætningen blev for største Delen samlet og organiseret under hans Vane, da den ældre Besætning paa lidt over 100 Mand nær var afgiven til andre Skibe. Sit Ophold tog han, med de andre Officierer og Mandstabet, ombord i et Blokflib, medens Valiant var i Dokken. Imod Slutningen af Maanedens halede Skibet ud af Dokken, og nu begyndte Ralfakteringen, Skiften af Stormasten og Equiperingen, der af Mangel paa Folk gik saa langsomt fra Haanden, at de ikke før i de sidste Dage af Januar vare seilfærdige.

Misbrich fortæller, at der i Forstningen fandt en Misforstaaelse Sted med de danske Officierers Ansættelse, da det hed, at de skulde forrette Tjeneste som Cadetter (Midshipmen): men dette blev paa deres alvorlige Forestillinger snart forandret til, at de antoges som Volontairer, og siden forrettede activ Lieutenants Tjeneste. „Jeg traf paa honette og brave Mænd“ — siger Misbrich — „som viste mig al den Høflighed og Opmærksomhed man kunde vente.“

Medens de laae i Portsmouth løb Admiral, Lord Sulbham ud med 18 Linieskibe, for at convoyere 500 Koffardiskibe ud i rum Sø, og siden lade 8 Linieskibe ledsage dem videre til Vestindien. Med denne Flaade vare af danske

Officierer: Greverne Mollte og Wedel paa Flagflibet Fou-droyant; Riegelsen paa St. George, 90 Kanoner; Obeliz paa Resolution, 74 Kanoner, og Dam paa Elizabeth, 74 Kanoner, hvilket Skib gik til Vestindien med Convoyen.

Imidlertid de mærkelige Tilbragelser, under dette Misbrichs første Ophold i Portsmouth, var den Krigsret, der blev holdt over Admiral Lord Keppel, for at undersøge hans Forhold i det udecisive Slag, den 28de Juli 1778, med Greve d'Orvilliers. Hans Trediecommanderende, Contra-Admiral Sir Hugh Palliser, havde anklaget ham for ikke at have gjort Alt, hvad der stod i hans Magt, for at slaa og ødelægge Fjenden. Denne Sag, hvorom man finder vidtloftige Oplysninger i Naval Chronicle, vakte stor Sensation paa den Tid. Begge Admiraler vare i lige Grad agtede for deres udmærkede Talenter og Dygtighed. Udsaldet blev, at Retten paa det hæderligste frikendte Lord Keppel. Som begribeligt havde begge Admiraler deres Venner og Tilhængere i Flaaden, og Misbrichs Chef, Capitain Gower, som var en varm Tilhænger af Lord Keppel, resignerede sin Post, da denne nedlagde Commandoen for at underkaste sig Krigsretten. I hans Sted blev Capitain Hope udnævnt ad interim til Chef for Valiant.

I Februar døde Lieutenant Brohjer af en ondartet Feber og blev begravet i Portsmouth. Denne Officier, af Fødsel en Normand, skildres af hans Samtidige som et meget udmærket Mennecke, begavet med et sjældent praktisk Talent, en dierv og fast Charakter, varm Kjærlighed til sin Stand og meer end almindelige Kundskaber i sit Fag, saa at hans Død ansaaes af Kammeraterne for et stort

Tab for Staten. Saaledes skildrer ogsaa Sneedorff ham, i et smukt Sorgeqvad han skrev ham til Vere.

I de sidste Dage af Januar var endelig Valiant seilklar, og i Begyndelsen af Februar affeilede den, i Forening med Linieskibet Courageux og Fregatten Arethuse, paa en Krydstour under Irland. Paa denne Tour havde de meget haardt Veir og Iede adskillige Havarier. Midt i Marts vendte begge Linieskibene tilbage til Portsmouth; men Fregatten, som var bleven skilt fra dem i Storm og Taage, forliste paa Franskekysten. Ved Tilbagekomsten blev Valiants Interims-Chef, Capitain Hope, afløst i sin Post af Capitain Goodall, og under denne Chef vedblev Misbrich at tjene, indtil Freden blev sluttet.

Det næste Krydstogt, Valiant foretog, var i en Escadre af 12 Linieskibe, under Vice-Admiral Darby, som den 16de Mai udlob for at forene sig med Vice-Admiral Arbuthnot, der med 4 Linieskibe og en Convoy af 250 Skibe stod til dem ved Torbay. Den samlede Styrke af 16 Linieskibe, 4 Fregatter og 2 Brandere, stod under Admiral Arbuthnots Commando. Paa en vis Hoide stilte Darbys Escadre sig fra Convoinen, der gik til Vestindien, og vendte tilbage til Spithead Nhed den 11te Juni, hvor de foresandt Hovedflaaden, under Admiral Sir Charles Hardy, færdig til at gaa til Soes.

Efterat Darbys Escadre havde repareret, og completeret Proviant og Vand, lettede hele Flaaden den 16de Juni, 31 Linieskibe, 2 Skibe paa 50 Kanoner, 8 Fregatter, 6 Sloops of War og 5 Brandere stærk. Af danske Officiere vare Greverne Moltke og Wedel paa Admiralskibet Victory; Commandeurcapitain Lütken og Grev Reventlow paa Contre-

Admiral Colpoys' Flagskib, Royal George; samt Lieutenanterne Bredahl, Gyldenfeldt, Kiegelsen, Obeliz og Misbrich fordeelte paa andre Linieskibe. Flaaden holdt krydsende i Mundingen af Canalen indtil den 17de August, da Esterretningen indløb, at den combinerede franske og spanske Flaade var i Canalen, hvor et engelsk Linieskib, Ardent, var taget af den; et Andet, Jupiter, undgik og bragte Esterretningen til Hardys Flaade, som da laa under Scilly. Den fjendtlige Flaade bestod af 32 franske og 34 spanske Linieskibe, foruden Fregatter og mindre Skibe, i Alt over 100 Seilere. Den var heelt inde under Plymouth, da Jupiter blev jaget af den; men den 27de drev en haard Storm af S. D. den ud af Canalen, og da Vinden samme Dag sprang til S. V., styrede Hardy indester og passerede Fjenden i faa Miles Afstand, uden at see den eller blive seet af den. Stille og taaget Veir paafulgte, og 3 Dage efter opdagedes den agterud, de nærmeste Skibe omtrent 2 Mile fra de agterste i Hardys Flaade. Den gjorde Mine til at forfølge. Hardy holdt sin Flaade tæt sluttet og klar til Slag. Under Forfølgelse af Fregatterne og de lettest seilende Linieskibe, som undertiden vare saa nær, at Skud verledes, seilede Hardy Canalen ind og ankrede paa Spithead Nhed.

Midt i September detacheredes en Escadre af 5 Linieskibe, 8 Fregatter og 2 Brandere, under Contra-Admiral Ross, for at ødelægge en fjendtlig Transportflaade paa Concal Bay. Med Admiralskibet vare Greverne Moltke og Wedel. Den vendte tilbage uden at have foresunden nogen Fjende.

Den 20de samme Maaned gjorde Admiralen Signal

for hele Flaaden at lette; men Mandstabet paa *Balliant* og 3—4 andre Skibe gjorde sig opsætsige og negtede at lette, før deres tilgodehavende Gage og Priispenge var dem betalt. Alle Overtalelser og Trusler vare forgjæves. Admiralen strøg omsider Signalet og affendte en Expresse til London med Melding og Begjæring om Forholdsordrer. Den 30te fandt en almindelig Udbetaling Sted paa Flaaden af de for det foregaaende Aar tilgodehavende Priispenge, hvorved en Solientenant erholdt 265 Pd. Sterl.; en Marinerlieutenant, Mastersmate, Doctor, Overcanoneer, og Baadsmand 120 Pd.; en Midshipmen og Underofficier 65 Pd., og hver Matros og Soldat 7 Pd. Sterl.

Den 22de October gif Flaaden atter under Seil, 38 Linieskibe, 12 Fregatter og 6 mindre Skibe stærk, og holdt krydsende i Canalen til den 24 Novbr., da den igjen løb ind til Spithead.

Midt i December fik *Balliant* Ordre at undersøge sig Commodore Fielbings Commando, som med Tredækkeren *Namur*, 5 Todækkere, 4 Fregatter og 3 Sloops of War skulde ligge klar til at udløbe paa første Bink, for at optage en hollandsk Convoy, der under en stærk Bedækning ventedes fra *Texel*, og hvis Bestemmelse var at tilføre de Franske Krigsfornødenheder, Mastetræer o. s. v. En Kjeede af Smaaartoisier var stationeret fra *Texel* til *Portsmouth*, for sieblikkelig at give Underretning om Convoyens Afseiling. Den 30de, Kl. 2 om Natten lettede Fielbings Escadre, paa indlobet Signal, at Convoyen var i Søen, og samme Dags Eftermiddag var den i Sigte af Hollænderne. *Courageux* og *Balliant* løb paa Siden af den hollandske Admiral, *Grev Bylandt*, og anmodede ham om at holde

ned til den engelske Commodore. *Grev Bylandt* indvilligede heri, da dette ikke bragte ham ud af sin Cours. Da han var kommen paa Siden af Commodoren forlangte denne at visiterer Convoyen; den hollandske Admiral negtede sin Tilladelse dertil; Fartoisier passerede frem og tilbage imellem de Commanderende, og endelig, da Mørket begyndte at falde paa, blev Afgjørelsen opsat til den næste Dag, indtil hvilken Tid begge Parter skulde forblive opbraste. De engelske Fregatter og mindre Skibe holdt om Natten Convoyen omringet, for at forhindre, at Noget skulde undslippe, hvilket alligevel lykkedes flere af Koffardiskibene. Den næste Morgen Kl. 8 gjorde den engelske Commodore Signal for at formere Slagorden og derpaa at skride til Visitationen. Hollænderne, hvis hele Force bestod ikkun af eet Linieskib og 4 Fregatter, formerede ligeledes Linie, og paa begge Sider var man klar til at sætte Magt imod Magt. Et armeret Fartoi blev udsendt fra Englænderne for at visiterer, hvorpaa den hollandske Admiral affyrede et skarpt Skud efter Baaden, og nu gav Commodoren Signal for at engagere. Efter at have affyret et Lag, strøg den hollandske Escadre Flag og Vimpel. Convoyen blev visiteret, og 9 Skibe, lastede med Hamp, Jern, Tjære o. s. v. bleve tagne. Hollænderne havde nogle Saarede, Englænderne ingen. Efter nogen Parlemitteren imellem de Commanderende, heiste Admiralen atter Flag og Vimpel, da den engelske Commodore erklærede, at han ikke havde Ordre at indbringe ham eller andre af hans Convoy, end saadanne som havde Krigscontrabande ombord; Nationerne havde ikke Krig med hinanden, hvorfor han opfordrede ham til at heise sit Flag og fortsætte sin Reise. *Grev Bylandt* indvilligede vel i at

heise sit Flag paany, men forbeholdt sig at følge den engelske Escadre i Havn, for umiddelbart at føre Klage over den ham vederfarede fjendtlige Behandling.

Her have vi da en af de Scener, som en halv Snees Aar sildigere, eller lidt mere, gjentoges med danske og svenske Convoyer. Men hvad der synes meest opværende ved denne hele Tildragelse er, at efterat Affairen var til Ende, led Commodoren, ved en Fregat, den hollandske Admiral affordre Salut, hvortil denne ogsaa bekvemmede sig, dog med den Formalitet, at han salutede med Commandoflaget strøget, og Commodoren besvarede Saluten paa samme Maade under Vimpelen alene. Begge Escadrer søgte derpaa Havn og ankrede paa Spithead Rhed.

Det første Aar, tilbragt i activ Tjeneste i England, var saaledes forløbet for Misbrich. Kort efter Tilbagekomsten fra den nysomtalte Expedition, den 5te Januar 1780, erholdt Valiant Ordre til at krydse i Canalen med en lille Escadre, bestaaende, foruden den, af et 50 Kanonstib, 4 Fregatter og 2 Cuttere, for at opsnappe Skibe med Krigsfornödenheder, bestemte til franske Havne. Paa dette Krydstogt, som varede til Udgangen af Februar, gjordes endeel Priser; videre Mærkeligt indtraf ikke. Den 2den Marts blev Valiant indsat i Dokken i Portsmouth, for at kobberforhødes, dengang endnu en ny Opfindelse. Med Reparation af Skibet, Kobberforhudning etc. hengik Tiden indtil sidst i Juli, da den erholdt Ordre at støde til Admiral Gearys Flaade. Den 5te August løb Valiant ud for at opsoge Flaaden, som den traf i Franskebogten den 13de. Den bestod af 28 Skibe af Linien, 9 Fregatter, 4 Brandere og nogle mindre Fartøier. Den havde i tre Uger krydset,

uden at støde paa nogen Fjende. Den 18de August løb Flaaden ind til Spithead Rhed.

Medens Valiant laa under nysomtalte Reparation, indløb Efterretning om Rodney's Seir over de Guichen, den 17de April, under Martinique. I dette Slag faldt en af de danske Officierer, Lieutenant Dam, ombord paa Linieskibet Intrepid.

I Slutningen af August og Begyndelsen af September foretog Valiant et 14 Dages Kryds i Mundingen af Canalen, med Admiral Digbys Escadre, paa hvilket intet Mærkværdigt tildrog sig. Den nuværende Konge af England, William den 4de, gjorde paa dette Togt sin første Seereise, ombord paa Admiral Digbys Flagstib, Prince George, først som Volontair og siden som Cadet.

Valiant gjorde senere flere Krydstoure med Hovedflaaden, under Admiral Darby, indtil i de sidste Dage af December, da samtlige Skibe søgte Havn. Paa Slutningen af Krydstogtet vare de atter den combinerede fjendtlige Flaade i Sigte flere Dage, og kom den i Lykning og Storm endog nær paa et Par Miles Afstand. Englænderne vare svagere: 21 Linieskibe imod henved 40. Ingen af Parterne søgte Engagement. Af videre Mærkeligt ved dette Vinterkryds er kun at omtale, at Flaaden leed megen Skade af det haarde Veir; Mandskaberne døde meget Dødt af Strabadsjer og Mangel paa Provisioner. Flaaden søgte undertiden ind til Torbay for Beskyttelse imod vestlige Storme, og her hendte det engang, under en haard Storm, der varede i flere Dage og tilsidst gif sydlig, at 4 Trebækkere huggede Koret fra sig paa 9 Favne Vand, da

de laae yderligst og ikke havde Dpbær af Spyddypnten, Berryhead.

Ved sin Ankomst til Portsmouth fik Misbrich at vide, at den Tredie af hans Landsmænd og Kammerater i engelsk Tjeneste var død: Lieutenant Bredahl paa Linieskibet Namur. Han var, nogle Dage før Misbrichs Tilbagekomst, bleven begravet i Portsmouth, med alle militaire Vresbeviisninger og fulgt til Jorden af Chiesen og alle Officiererne paa Namur.

Misbrich forblev ikke længe i Havn. I de sidste Dage af Decbr. udgik Balianter atter paa et Krydstogt i Selskab med Linieskibet Courageux, og det nye Aar 1781 begyndte for Misbrich, ligesom det forrige, til Søes. Den 4de Januar opdagedes 4 Seilere, der snart kendtes at være fiendtlige Fregatter, som stode imod dem. Den Forreste affyrede sit Lag i Courageux, som den antog for en Fregat; men da den blev sin Wildfarelse vaer, tilsatte den Alt hvad trække kunde, for at komme bort. Courageux tilredte den i kort Tid saa ilde, at den mistede Forstangen og Krydstangen, og idet den holdt af fyrede den paa Balianter, som imidlertid var kommen op. Et Par Lag fra denne bragte den til at fryge. Den befandtes at være La Minerve, paa 38 Kanoner. De 3 Andre undslap efter en varm Jagt. Courageux, der havde faaet nogen Skade i Actionen (den havde 10 Døde og 7 Saarede; Frankmanden 49 Døde og 37 Saarede), blev sendt i Havn med Prisen. Balianter vedblev at krydse, og tog siden en engelsk Corvette, Fairy, tilbage fra en fransk Fregat, som Dagen iforveien havde taget den. Fregatten, der var paa 44 Kanoner, undløb.

Fra Begyndelsen af Februar finde vi atter Balianter

forenet med Hovedflaaden under Vice-Admiral Darby. Denne krydsede, 28 Linieskibe stærk, hvoriblandt vare 8 Tredækkere, af og til i Canalen, og gik endeligen med en stærk Transportflaade til Gibraltar, hvor den ankom den 12te April. Her havde Balianter under Opseilingen en Fægning med 15 spanske Kanonbaade, som den, efter en levende Jld, drev i Havn.

Gibraltar var paa denne Tid haardt ængstet af Spanierne; de bombarderede ideligen Fæstningen og Byen, hvorved især den sidste led meget, saa at ved Flaadens Ankomst den halve By laa i Gruus. Endsskjøndt Spanierne havde en Flaade paa 24 Linieskibe liggende seilklar i Cadix, lykkedes det dog Englænderne, som vi have seet, uden videre Modstand at undsætte Fæstningen med Ammunition og Levnetsmidler, hvorpaa der var stor Trang. Da Transportskibene vare ubløstede, gik Flaaden under Seil vestefter og tilbage til England. Paa Tilbagereisen detacheredes Balianter, under Admiral Digby, med 8 Linieskibe paa en kort Krydstour under Irland, hvorfra den vendte tilbage til Portsmouth den 4de Juni.

Efterat have repareret og været i Dokken, gik Balianter midt i Juli atter under Seil, under Vice-Admiral Darby, med 21 Linieskibe. I Forventning om at falde ind med den fiendtlige combinede Flaade, holdt den krydsende paa Franskebugten og under Cap Finisterre indtil Slutningen af November. Paa denne Tour foresaldt intet Mærkværdigt. En fransk Fregat blev opjaget og taget af en fra Flaaden udsendt Fregat, som, da det under Jagten blev Stille, assisteredes af Flaadens Fartøier, der bugserede den paa Siden af Frankmanden.

Den 2den December løb *Valiant* igjen ud, under Admiral *Kempensfeldt*, med en Escadre af 13 Linieskibe, hvoriblandt 6 Tredekkere. Den 12te fik de i *Franskebogten* Die paa en fjendtlig Convoy af 59 Seilere, under Besættning af 4 Linieskibe. Under Jagten opdagedes en fjendtlig Flaade i Lø, til hvilken Convoyen søgte at komme ned. Dette lykkedes de 4 Linieskibe, der verlede nogle Lag med Escadren, idet de passerede den. Af Convoyen bleve 19 Skibe tagne, Resten undslap. Denne Convoy, som commanderedes af *Contra-Admiral Baudreuil*, havde 8000 Mand Landtropper og Ammunition inde, og var bestemt til *Bestindien*, for i Forening med den derværende Force at erobre *Jamaica*. Den i Lø sete Flaade var 19 Linieskibe stærk, og commanderedes af *Grev de Guichen*. Begge Flaader forbleve i Nærheden af hinanden i et Par Dage, da Storm og Tykning adskilte dem, og den 21de Decbr. naaede Admiral *Kempensfeldt* lykkelig *Spithead* med alle *Priserne*.

I de første Aar af Krigen havde de Allierede været Englænderne overlegne til Søes. Med deres langt talrigere Flaader havde de endog spillet Mester i selve *Canalen*. De havde tilføiet *Englands* Handel det største Afbræk; i August 1780 havde de paa eengang taget en Convoy, bestaaende af 5 *Chinafarere* og 50 *Bestindiefarere*. Man beskylde det engelske Admiralitet for Mangel paa Kraft i Bestyrelsen, og Admiralerne holdt sig endnu til det gamle System, at evoluere mod en Fjende, der i Taktik var dem langt overlegen. De forskellige *Batailler*, der bleve leverede, havde derfor ifkun været udecisive og partielle Træfninger, hvori *Franskmændene*, ved at forholde sig

defensive, som oftest havde Fordelen, da *Hovedoieemedet*, Dækning af en *Landerpedition*, *Udsætning* eller *Forhindring* af *Lilsførelse* i de fleste *Lilsførelse* opnaaedes. Fra 1780 fik derimod Tingen en anden Bending. *Rodneys* dristige Charakter fremkaldte en ny Epoke i Søkrigen. Sine *Landsmænds* svage Side, saavelsom det, hvori de havde Fordelen for Fjenden, sig fuldkommen bevidst, bragte han uforfærdet sine Skibe i *Jlden*, stolende for Udsalbet paa sine *Corpschefers* Dygtighed, og paa hver enkelt *Skibschefs* Tapperhed og *Conduite*. Hans Seir over *Langara* i 1780, hvor 4 Skibe erobredes og 3 tilintetgjordes, var decisiv. Seiren over de *Guichen* kan neppe fortjene Navnet, da intet Skib erobredes, ei heller ødelægdes; men ogsaa der fulgte han *Principet*, at søge dristig Fjenden ind paa Livet; det var kun endnu ikke modnet hos ham til klar *Bevidsthed*, og hans *Underordnede* fattede det endnu ikke. Først det følgende Aar, imod de *Grasse*, lykkedes det ham at opnaae et Resultat, der grundfæstede et System i den engelske *Marine*, som *England* ene skylder den umaadelige Overvægt, det har vundet paa Havet.

Vi have i det Foregaaende anmærket det store Antal *Tredekkere*, Englænderne havde i deres *Canalflaade*. Saaledes finde vi 8 *Tredekkere* i den Flaade af 28 Linieskibe, hvormed *Darby* udsatte *Gibraltar*; og *Kempensfeldt* havde iblandt 13 Linieskibe 6 *Tredekkere*. *Rodney* havde imod de *Grasse* ikke færre end 5 *Tredekkere*, medens denne kun havde den ene *Ville de Paris*.*) Dette er ogsaa et

*) I Slaget ved *St. Vincent* havde Englænderne iblandt 15 Skibe 5 *Tredekkere*.

af de Træk i denne Krig, som fortjene at lægges Mærke til. Det var et klogt Middel til at egalisere Stridskræfterne, hvor den numeriske Overvægt ofte i stor Grad var paa Fjendens Side; og Anvendelsen af dette Middel maatte isjen ganstke naturligt lede til en Forandring i Angrebsmaaden. Længe kunde det ikke vare, førend man lærte at benytte denne Concentrerung af Styrke til at falde over en Deel af den fjendtlige Flaade, istedetfor som forhen ved Maneuvreren at adskille den, for hurtigen at tilintetgjøre den, eller sætte den hors de combat, førend de øvrige Skibe kunde ile den til Hjælp: benytte denne Overlægenhed i de enkelte Skibes Styrke til at forcere enkelte Punkter i den fjendtlige Linie, ved enten at uddrive de svagere Skibe i den, eller gjennembryde den ligesrem, for at bringe den i Uorden og saaledes slaa den en detail. Saaledes see vi da Englændernes nyere Tactik, som de have at takke for Seirene den 1ste Juni, ved St. Vincent, Camperdown og fornemmelig ved Trafalgar, at skylde den amerikanske Krig sin Oprindelse. I denne Skole blev vor Misbrich dannet. Have vi hidtil seet ham, i en vedvarende Activitet af haarde Vintercampagner at uddanne sig til en djerv og erfaren Sømand, at gjøre sig fortrolig med Tjenesten i store Flaader, saa ville vi nu have at følge ham i tvende Slag, hvor Mænd, som Rodney og Hood gave Exempler paa dristig Anførsel og utrættet Iver i at forfølge Seiren, for at gribe dens sidste Frugt.

1782 i Januar fik Valiant Ordre, tilligemed Tre-dækkeren Duke, at gaae til Vestindien. Efter at have udstaaet haarde Storme, stode de den 1ste Februar Canalen ud. Valiant, som seilede meget bedre end Duke, skiftes

snart fra den og naaede den 5te Marts St. Lucia, hvor Admiral Rodney laa med Flaaden, der var 35 Linieskibe stærk. Den franske Flaade, under de Grasses, bestod af 29 Linieskibe og laa i Martinique, ventende paa Forstærkning fra Frankrig, for under Cap François at forene sig med en spansk Flaade, og derfra gaa til Jamaica for at erobre denne De.

Hele Marts Maaned hengik uden noget Mærkværdigt. Valiant tog Deel i den sædvanlige Flaadetsjeneste. Foruden at Fregatterne bevogtede de Franskes Bevægelser, afgik hver Aften 2 Linieskibe fra St. Lucia, som ved Dagbrækningen stode ind paa Fort-Royal Bugt og recognoscere de Fjenden.

Den forventede franske Convoi, paa 62 Transport-skibe, under Bedækning af 3 Linieskibe og 2 Fregatter, undgik Englændernes Narvaagenhed og slap lykkelig ind til Martinique. Rodney, som var underrettet om at den var i Vente, løb i de sidste Dage af Marts ud med Flaaden og krydsede østenfor Martinique for at opsnappe den. Flaaden var spredt i Divisioner, med Fregatter i Mellemrummene for at kunne indkalde og samle Divisionerne, om den franske Flaade skulde komme ud for at frelse Convoyen. Denne var imidlertid gaaet norden og vesten om Derne, og undslap saaledes.

Den 8de April indløb endeligen Signal, at den franske Flaade var gaaet under Seil. Rodney lettede strax med sin Flaade, nu 36 Linieskibe, 6 Fregatter, 2 Sloops og 2 Brandere stærk. Den næste Dag, den 9de April, stode begge Flaader paa hinanden under Dominique, hvor en partiel Træfning paafulgte. Det var ikkun Avantgarden,

og nogle faa af Corps de Bataille, af den engelske Flaade, der kom i Fægtning. Den franske Flaade var 3 Skibe svagere end den engelske; Skibene selv vare i det Hele taget meget svagere, da mange af dem vare 64 Kanonstibe og iffun een Tredækker befandtes imellem dem, medens Englænderne havde 6. Af engelske Skibe vare 19 og af de franske 26 engagerede. Contra-Admiral Hoods Avantgarde havde en Tid kun 7 Skibe i Flden imod 14 franske, da Stille og Flaadens Abspredelse forhindrede de Andre fra at komme op, hvorved de engagerede engelske Skibe lede meget. Valiant, som var det femte Skib i Avantgarden og Admiral Hoods forreste Secundant, mistede i denne Træfning 1 Lieutenant, 1 Cadet og 6 Mand i Dræbte, og den havde 21 Saarede, Storstangen overbordskudt, alle Master og Bøugspredet gjennefskudte og to Grundskud. Misbrich bemærker, at de Franske havde længere Skyts og bedre Krudt, hvorfor Englænderne allerede havde lidt Tab, før de kunde virke med deres Skyts. Nedseilingen gik langsomt, formedels det løse Veir; og Admiral Hood gjorde flere enkelte Prøvestud fra underste Batteri, for at skjonne Rækningen, før han gav Signal til Avantgarden at begynde Slaget.

Som vore Læsere bekjendt, var dette Slag udecisivt og egentligen kun at ansee som et Forspil til det saa Dage efter paafølgende Hovedslag. Intet Skib tabtes paa nogen af Siderne, skjøndt Tabet af Mandskab, og Skaden paa Skibene, var betydelig. Begge Flaader manøvrerede i Sigte af hinanden indtil den 12te, da endelig et Hovedslag paafulgte, hvis glimrende Udfald for England er enhver Sø-Officier bekjendt. Det var for at frelse et afsmasted

Skib, Le Zélé, 74 Kanoner, som paa Slabelloug af en Fregat søgte at naae ind til Guadeloupe, at de Grasse lod sig forlede til at levere et Slag, hvis Udfald neppe, efter Træfningen den 9de, kunde være tvivlsomt. Misbrich finder, i sine Bemærkninger over saavel Træfningen den 9de, som de følgende Dages Manøvrer og Hovedslaget selv, at de Grasse heri gjorde uret, da Hensigten med hans Udloben var, at forene sig med en fransk Escadre af 10 Linieskibe, som ventede ham under Cap François, og derpaa med en stærk Landmagt at erobre Jamaica. Havde han fulgt denne Plan, som med hans bedre seilende og paa Reisingen mindre bekkadigede Skibe, og det Forspring han havde conserveret, ikke vilde have været ham vanskeligt, da vilde han efter effectueret Forening have været Rodney overlægen, og et Slag rimeligviis have faaet et andet Udfald. Admiral Hoods fjerde Iver for at bringe sine Skibe i Flden og forfølge Seiren roses meget af Misbrich. I det Sidste synes han ikke at være bleven tilbørligt understøttet af Rodney. I dette Slag var Valiant engageret med flere forskjellige franske Skibe. Le Ardent, 64 Kanoner, frøg for den. *) Den var det sidste Skib, der vendte tilbage fra Jagten. Desuagtet var dens Tab ringere end i den foregaaende Træfning, den havde 3 Døde og 19 Saarede, men havde lidt meget paa Skrog og Reising.

Hood var bleven uenig med Rodney, fordi denne ikke fortsatte Jagten efter Slaget, før at forfølge Seiren til det Iderste, hvilket Hood vilde have gjort, men blev ind-

*) Clerk, i hans Essay on Naval Tactics, siger, at den frøg for Belliqueur og Prince William; men her kunne vi vel frit troe vor Misbrich, som en sikkrere Authority.

salbt. Derfor sendte Rodney ham fra sig den 17de, i Jagt efter den flygtende Fjende, med 10 Skibe, hvoriblandt var *Balliant*. Den 19de opdagedes under *Portorico* 5 fremmede Seilere, som der blev gjort Jagt paa og snart befandttes at være 2 Linieskibe og 3 Fregatter. *Balliant*, som under Jagten var bleven den forreste, kom først paa Siden af det agterste franske Linieskib. Idet den passerede dette, gav den det sit Lag, men overlod det til den strax efter kommende *Monarch*, og løb det forreste franske Linieskib paa Siden, paa hvilket det aabnede en levende Ild med dobbelt Skarp. Franskmændene salbt med *Bougen* imod *Balliant*s Bredside, og modtog i denne Stilling et Par gode Lag, hvorpaa han efter $\frac{1}{4}$ Times Føgtning strog, uden at have tilføjet *Balliant* synderlig Skade. Det var *Le Caton*, 64 Kanoner. Den anden Franskmænd var imidlertid undsluppen *Monarch*, da Vinden var omløbende og stille. De Dvorige af Escadren vare 1 à 2 Mile agterud i Stille. *Balliant* indhentede ham snart, og sloges nu i $\frac{3}{4}$ Time med ham, da han overgav sig meget ilde tilredt. Det var *Le Jason*, 64 Kanoner. I denne Action havde *Balliant* 2 Døde og 6 Saarede, *Caton* 5 Døde og 6 Saarede og *Jason* 37 Døde og 33 Saarede. Disse franske Skibe havde ikke været med i Slaget den 12te; de laae dengang paa *Vasfeterre* Rhed.

Efter denne Tid krydsede *Balliant* først i nogen Tid under Admiral *Hood*, siden løb den ind til *Jamaica* for at repareres. Medens den laa der, blev Flaaden sat i stor Fare, idet et stort Transportskib, ladet med *Hamp*, *Tjære* og *Mundholter*, tog Ild. Flaaden, 42 Linieskibe og 16 Fregatter stærk, laa meget tæt paa hinanden; Vinden blæste frisk fra Land, og Transportskibet drev i fuld Flamme

ned imellem dem. Flere Skibe kappede, for at give det brændende Skib Plads, og ved *Kasthed* og *Conduite* lykkedes det tilslende *Baade* at buxere det udenfor, hvor det opbrændte. En *Lieutenant*, som ene med en *Matros* styrede det brændende Skib ud, forblev ombord indtil Klæderne brændte paa Kroppen af ham, han sprang da overbord og blev optaget af *Baadene*.

Den 10de Juli overgav Lord Rodney Commandoen til Admiral *Pigot*, og gik med et Linieskib hjem til England. Om den uheldige Escadre, der i Juli, paa Hjemreisen med en Convoi af 60 Transportskibe, næsten alle forliste, nemlig: *Bille de Paris*, 104 Kanoner, *Hector* og *Glorieux*, begge 74 Kanoner og *Le Caton* 64 Kanoner, alle franske Priser, samt *Amilliers*, *Canada* og *Centaure*, engelske 74 Kanon-skibe — om denne fortæller *Nisbrich*, at en Ven af ham havde faaet Commandoen af *Bille de Paris* og anmodede ham om at gaa med som 4de *Lieutenant*. *Nisbrich* samtykkede; men da denne *Capitain* blev syg, og en anden, *Wilkinson*, fik Commandoen, og „da det var en grov *Karl*, blev jeg hvor jeg var, og derved reddede mit Liv —“ siger *Nisbrich*.

Balliant forblev ved *Vestindie*-Flaaden, deltog i en kort Blokade af *Havana*, hvor en Escadre af 13 spanske Linieskibe laa, og gik derpaa i Slutningen af August til *Ny-York*, som Englænderne endnu vare i Besiddelse af. Sidst i November gik den atter til *Vestindien* i en Escadre af 13 Linieskibe, under Admiral, nu Lord *Hoods* Commando, for at krydse paa en fransk Escadre under Admiral *Vaubreuil*, som ventedes dertil fra *Nordamerika*.

Rodneys Seir havde givet de Francks Somagt i Vestindien Dødsstødet. Krigen nærmede sig sin Ende; alle Parter længtes efter Hvile paa den anstrængende Kamp. Fra Begyndelsen af 1783 fandt Englænderne ingen Fjende for sig i Vestindien, og Tiden hengik under Krydsen omkring i Farvandet, stundom paa tomme Rygter om fjendtlige Escadrers Ankomst, indtil endelig Efterretning om Freden indløb i Marts. En lille Affaire faldt endnu i Valiants Lod, den sidste der foresaldt ved Flaaden. En stor fransk Brig paa 18 Kanoner blev opjaget under Portorico, hvor den søgte Tilflugt under Landet og gik til Ankers. Valiant udsatte 3 armerede Baade, som tilligemed 3 andre af Linieskibet Invincible roede ind for at entre Briggen. Denne brugte sit Batteri vel imod Baadene, der maatte gjøre en Omvej for at komme ind til den; men da han saae, at den ikke kunde forhindre dem fra at lægge sig ombord, og et af Skibene havde fundet en Plads, hvorfra den kunde rækkes, saa kappede den sit Toug og satte paa Land, hvor Mandskabet sprang ud af Briggen og søgte Skjul bag Klipper og Buske. Neppe var dette skeet, for Briggen sprang i Luften med en frygtelig Explosion, da den havde et betydeligt Quantum Krudt inde. Ingen i Baaden kom til Skade, „uagtet Stumper og Stykker floi over os,“ — siger Misbrich.

I Marts kom Efterretningen om at Freden var sluttet, og at alle Fjendtligheder i de vestindiske Farvande skulde ophøre ved Maanedens Udgang. Alle Skibe bleve nu indfaldte; man beredte sig til Hjemreisen, og i Juni Maaned vendte Valiant tilbage til England med den øvrige Flaade.

Den desarmeredes i Plymouth; Commandoen blev strøgen den 14de Juli, og vor Misbrich forlod med de øvrige Officierer og Mandskab det Skib, han i næsten 5 Aar uafbrudt havde faret med, og hvor man, efter hans eget Sigende, var kommen ham imøde med Belvillie, Agtelse og Venkskab. En heftig Sygdom, han faldt i strax efter Afgangen fra Skibet, nødte ham til at forblive endnu nogen Tid i England. Han opholdt sig en Tidlang paa Landet, reiste siden til London, og vendte derpaa tilbage til Fædrelandet i December 1783.

Fem Aar havde Misbrich tilbragt i fremmed Tjeneste. At han, i den altid anstrængende Activitet, hvori Valiant uophørligen færvedes, for den Andeel af Tjenesten, der tilfaldt ham, har vundet sine Foresattes Yndest og gjort sit Fødeland og sin Stand Ære, derfor have vi hans Chefs, den brave og værdige Captain Goodalls Vidnesbyrd, i en anbefalings-Skrivelse til vort Admiralitet, saaledes lydende: „Mylords!

Jeg finder det min Pligt at anbefale til Deres gunstige Dpmærksomhed Lieutenant Frederik Christian Misbrich, der har tjent i Hs. brittiske Majestæts Tjeneste, ombord paa Linieskibet Valiant, i al den Tid jeg commanderede dette Skib fra den 25de Marts 1779 til den 14de Juli 1783, i hvilken Tid han stedse opførte sig som en ærefjær, rask og duelig Officier. Han bivaaned 3 Hovedbatailler og en enkelt Action, foruden adskillige mindre Affairer, hvori Linieskibet Valiant indlagde sig Ære. Ved alle Leiligheder commanderede han Bateriaet paa Standsen, fired i min Nærværelse og udmærkede sig ved meget Mod,

Conduite og Activitet. Denne Bevidnelse meddeler jeg Dem, Mylords, med Fornoielse. Den er grundet paa Sandhed, og jeg smigrer mig med, at den maa bidrage til at vinde ham Deres Indest, som han saameget fortjener, og jeg saa inderlig onsker.

Jeg har den Ære etc."

S. G. Goodall.

Foruden dette medbragde han Anbefalinger fra vor Minister i England til Grev Rosenkrone, Minister for de udenlandske Sager. Allerede i 1780 var han avanceret til Premierlieutenant. Strax ved sin Hjemkomst erholdt han Capitainlieutenants Charakter, og den 31te i samme Maaned udnævntes han til General-Adjutant.

Vi ville her et Dieblis standse, for at erklynde os om de andre danske Officiers Skjæbne, der paa samme Tid deeltog i fremmed Tjeneste. Hos Misbrich finde vi efter Udlobet af Aaret 1781 ikkun Gyldefeldt omtalt som ansat ombord paa Tredækkeren Duke, der forlod England i Selskab med Valiant, og var med i Slaget den 12te April, som Rodney's agterste Secundant, hvor den tog virksom Deel i Slaget og havde det største Antal Dræbte og Saarede af alle de engelske Skibe. Garde beretter (i Efterretninger om den danske Somagt) om de andre Officiere, at Greve A. F. Moltke, der dengang var Deputeret i Admiralitetscollegiet, kom tilbage sidst i Aaret 1779 og reiste det følgende Aar, i Marts, atter til England, hvorfra han vendte hjem samme Aar. Commandeur-capitain C. Lütken forblev ei heller længer end til Begyndelsen af 1780. Capitain, Greve C. G. Revenflou, der

var Assessor i Collegiet, kom tilligemed Grev Wedel*) tilbage i 1779, efter eet Aars Fraværelse. Om Niegelsen og Obeliz berettes, at de vendte hjem i 1782; men Ingen af disse synes at have været med i de i dette Aar forefaldne Slag, da Skibene Kamilliers og Bellona, som de vare ansatte paa, ikke findes at have hørt til Flaaderne i Vestindien. Lieutenanterne Brøhgers, Bredahls og Dams Død have vi tidligere omtalt. Om de danske Officiere, der vare i fransk Tjeneste, beretter Misbrich, at fire: Fogh, L. Fisser, G. A. Roesøed og J. C. Krieger, bivaandede Slaget under Grenada, i 1779, imellem d'Estaing og Byron. I Slaget ved St. Kitts i Januar 1782, imellem de Grasse og Hood, vare Capitainlieutenanterne J. Bille, Stibolt og Hauch, samt Lieutenanterne Fisser, Roesøed og Krieger, hvilke Alle, paa Hauch nær, som faldt i dette Slag, maae antages at have bivaanet Slaget den 12te April, da de samme Skibe, hvorpaa de i Januar vare ansatte, ogsaa vare med i dette. Naar Capitainlieutenant Fogh faldt eller døde, omtales ikke. Saaledes tabte vi i fremmed Tjeneste 5 Officiere, hvilke Alle omtales af Samtidige som meget udmærkede unge Mænd, der lovede at blive en Pryd for deres Stand.

At den franske Marine paa den Tid var en værdig Modstander for Englænderne, derom vidner Historien. Neppe feiler man, naar man tilskriver dens Uheld mere den almindelige Slaphed hos Regjeringen, end nogen

*) Denne Officier tilfattede Livet i December 1781 med Fregatten Bornholms Barkas, der forulykkedes paa Kjøbenhavns Næb ved at seile ud med Vand og Provisioner til Fregatten, som laa i Rendem.

Mangel paa god Mand eller Dygtighed i Marinen. Havde Regjeringen sat den istand til overalt at møde Fjenden med Egemagt, saavel i Skibenes Antal, som i deres individuelle Styrke, istedetfor at vi i denne Krig næsten overalt, hvor det kom til Kamp, finde dem at stride mod Overmagten — Overmagt ikke blot i Flaadernes numeriske, men i deres intrinsique Styrke — kan man vel, af det dens Flaader præstere, vove den Paastand, at England aldrig havde vundet den Overmagt til Soes, som det i Slutningen af Krigen kom i Besiddelse af. Den uforlignelige Suffreins mageløse Forelse af Krigen i de indiske Farvande viser, at Frankrig den Tid kunde gjøre England Rangen stridig som Somagt. Begge Mariner afgave derfor upaatvilelig i denne Krig lige gode og ypperlige Skoler for vore Officierer at danne sig i.

Vi komme atter tilbage til vor Nisbrich. Tidlig i 1784 blev han commanderet til Linieskibet *Justitia*, der var bestemt til Flagskib for Vice-Admiral Fontenai, i den Escadre, der udrustes i Anledning af Spændingen med Sverrig; men Skibet kom ei ud af Bommen, da der imidlertid blev givet Ordre til at holde inde med Udrustningerne. Derimod blev han samme Aar Næstcommanderende paa Kongehaaden *Sneglen*, Capitain Ursin, i den Dvølsesescadre af 10 Kongehaade (et Slags Jagter), der under Vice-Admiral P. Giffers Commando evoluerede i Sundet fra 1ste Juli til Udgangen af August.

Nisbrich havde i 6 Aar ikke seet sin Fader, der i hans Fraværelse var bleven Indrulleringschef i Bergen. Han ansøgte derfor nu om Permission, og erholdt den; dog fik han tillige det Hverv at føre en Transport af Søfolk,

der havde været udførelse i Kongens Tjeneste, op til Bergen. Med disse Folk, 600 i Tallet, indskibede Nisbrich sig først i October paa en dertil anvist tremastet Galliot, og ankom lykkelig til Bergen, efter en besværlig Reise, paa hvilken det efter Skibets Sterrelse altsom sammenpakkede Mandskab udstod meget. Uagtet Reisen kun varede 14 Dage, og Nisbrich altid lod saamange som muligt ad Gangen være paa Dækket, fik han dog, af det haarde Veir og den forværvede Luft i Skibet, henved 30 Syge, og en af disse døde underveds. I Bergen forblev han indtil Slutningen af 1785.

I April 1786 fik han Ordre som Næstcommanderende med Fregatten *Hvide-Dru*, Capitain P. Birch. Med denne Fregat vare 12 Lieutenanter foruden Skibets Officierer; dens Bestemmelse var at krydse i Østersøen, for at gjøre Officiererne bekjendte med endeel Havne. De anløb først Christiansø, hvor de optog Kort over begge Havnene der, siden Kiel, hvor ligeledes Fjorden blev opmaalt; derefter gif de til Eckernförde og Apenrade, og skulde have vendt tilbage til Kjøbenhavn igjennem Lillebelt; men vedvarende Modvind og haardt Veir nødte dem til at gaae Sønden om Verne og hjem, hvor de ankom i Slutningen af Sommeren. Om Vinteren bivaandede Nisbrich efter Ordre Professor Bugges Forelæsninger.

Hele det følgende Aar og indtil Slutningen af Juli 1788 tilbragte Nisbrich hos sin Fader i Bergen. I September Maaned fik han Ordre som Chef af Chebequen Lindormen. Hans underhavende Officierer vare Lieutenanterne A. Gerner og B. (?) Møller. Chebequen blev equiperet og var klar til at lægge ud, men maatte vente af Mangel

paa Fjell; imidlertid fornyedes Freden med Sverrig, og Chebequen, hvis Station skulde have været i Kieler-Fjord, blev oplagt.

I Marts 1789 fik Nisbrich Ordre som Næstcommanderende med Linieskibet Indfødsretten, hvis Chef var Capitain C. Holsteen. Da Skibet næsten var equiperet, blev han forflyttet i samme Egenkab til Linieskibet Norste-Løve, der commanderedes af Capitain Kammerherre Just Wille.*) Dette Skib horte til en Escadre af 11 Linieskibe, 3 Fregatter og nogle mindre Skibe, som under Vice-Admiral Schindel var bestemt til at beskytte en russisk Escadre af 11 Linieskibe, under Vice-Admiral Castelnienhoff***) mod Angreb af den 21 Linieskibe stærke svenske Flaade, medens den befandt sig paa dansk Territorium. Vor Escadre forenede sig paa Kjøgebugt med den russiske. Den svenske Flaade krydsede nogle Dage i Sigte af dem hvorpaa den forlod dem og stod østerefter. Efter nogen Tids Forløb lettede begge Escadrer, og Admiral Schindel ledsagede Russerne til under Bornholm, hvorpaa han, efterat have krydset i nogle Dage til Dvølle, sejlede tilbage til Kjøbenhavns Rhed. Her forblev Escadren liggende indtil i Slutningen af September, da den oplagdes.

I 1790 avancerede Nisbrich til virkelig Capitain. Det følgende Aar, i Juli, erholdt han Ordre som Næstcommanderende til det nye Linieskib Neptunus, paa 84 Kanoner. Chefen, Commandeurecapitain Ramshart, blev

*) De øvrige Officiere vare: Capitainlieutenant v. Berger, Prem. Lieut. Møghfeldt og Sec. Lieut. v. Osten, Møssin, Holm og Vosbein.

**) Hos Garde kaldes han Costlakinnoff.

først udnævnt, efterat man allerede var noget fremskredet med Equiperingen. „Lastlægningen af dette Skib“ — siger Nisbrich — „gav mig nogle Vanskeligheder. Skibets værdige Bygmester, Commandeur Gerner, var død, og der var ingen Forfrister givne for Lastens Lægning; jeg maatte altsaa gjøre dette ganske efter egen Skjønsmhed, og var saa heldig, at Skibets herlige Egener tilsyneladende ikke forringedes.“ Neptunus lagde ud paa Rheden tilligemed de 5 andre Linieskibe, som dette Aar vare udrustede. Sidst i August gjorde det en Besæjlingsstour i Østersøen med Linieskibet Ddin. Nisbrich beretter om denne Besæjling, at Seilene paa begge Skibe vare „heel maadelige,“ saa at de kedligen skjørede; og da Veiret var meget uroligt paa Touren, gav Proven lidet eller intet Resultat. Dog havde Neptunus almindeligviis Fordelen i al Slags Seilads; som Nisbrich overhovedet omtaler dette Skib med største Roes, hvorom vi strax skulle anfere hans egne Ord. Sidst i September vendte de tilbage paa Rheden, og bleve fort derpaa oplagte tilligemed de øvrige Skibe*).

I Aaret 1794 blev Nisbrich atter udkommanderet med Neptunus, som Næstcommanderende. Commandeurecapitain Olfert Fischer var Chef. Som Følge af den Convention imellem de nordiske Hoffer, der er bekjendt under Navnet den bevæbnede Neutralitet, udrustedes i dette Aar 15 Linieskibe, hvoraf 8 forenede sig med et lige Antal svenske Linieskibe, under Vice-Admiral Grey Wachtmeister. Commandoen over den forenede Flaade tilfaldt efter Lodtrækning, for de

*) De øvrige Officiere med Neptunus vare: Cap. Lieut. Walters-torff, Prem. Lieutenanterne Baron S. Holsten, v. Osten og A. Gerner, samt Sec. Lieutenanterne Staal og Jastjng.

første 3 Maaned, vor Vice-Admiral Krieger, der havde sit Flag heist paa Neptunus. Hs. kongelige Hoihed Kronprindsen beærede Admiral Krieger med sin Nærvarrelse ombord paa Neptunus, og seilede med Flaaden til Helsingør, hvor han gif ombord paa Fregatten Triton, Capitain Steen Bille, og retournerede med samme til Kjøbenhavn. Flaaden holdt sig hele Sommeren i Sundet, med Undtagelse af en liden Escadre af 4 Linieskibe, der detacheredes paa en kort Krydstour i Nordsoen. I Slutningen af October affeilede den svenske Escadre til Carlskrone, og vore Skibe oplagdes.

Om Linieskibet Neptunus siger Nisbrich: „Dette Skib, som jeg paa tvende Togter har havt Leilighed til at lære at kjende, var i alle Henseender det bedste Skib, jeg har kjendt, baade af danske og engelske. Dets ypperlige Egenheder baade som Sostib og Seiler, i at fore sit Batteri, bære Seil og Iystre sit Nor, vil man kun i faa Skibe finde forenede i den Grad. Det var mig derfor en Glæde, at Engländerne ikke i 1807 fik denne gode Eiendom med sig.“

I 1795 blev Nisbrich udnævnt til Chef for Fregatten St. Thomas, der stationeredes som Vagtskib i Sundet. Han havde her det Uheld, ved et Fald paa Helsingørs Gade, at brække Knæskallen, hvilket i lang Tid satte ham ud af Stand til at forrette activ Tjeneste. Paa hans Bøn til Kronprindsen og Admiralitetet blev det ham imidlertid tilladt at forblive i Commandoen, og da Fregatten, ved Vinterens Komme, hjemkaldtes fra Stationen, affeilede den til Kjøbenhavn under Commando af dens Næstcommanderende, Premierlieutenant A. Gerner. Nisbrich maatte forblive i Helsingør til Juni Maaned det følgende Aar, da han endeligen var saavidt helbredet, at han kunde foretage Reisen

til Kjøbenhavn; men da han endnu var langt fra at kunne bruge sit Been, fik han Tilladelse til at opholde sig paa Landet, indtil han havde gjenvundet sin Sundhed.

Henved 2 Aar henrandt, inden Nisbrich kunde bortkaste Krykkerne. Han reiste derpaa til Kjøbenhavn, hvor han forblev i Molighed indtil det minderværdige Aar 1801, da han den 9de Januar erholdt Ordre som Chef for Defensions- Skibene Provesteen, Wagrien og Jylland. Disse Blokskibe vare først bestemte til at udlægges paa Grunden, hvor det gamle Batteri Provesteen havde ligget, for der at forsvare Staden mod det forventede Angreb af Engländerne. De vare til den Ende indrettede med 3 Rjole, for at de, udhalede tomme til det Sted, hvor de skulde ligge, og der fyldte med Ballast, da kunde staae fast i Grunden og saaledes danne et fast Batteri, hvilken Plan ogsaa senere udfortes. Isen blev imidlertid nu til Hinder for at faae disse Skibe udlagte og armerede betimelig, og det blev besluttet, at de skulde have Plads iblandt de øvrige Skibe af den flydende Defensionslinie. De bleve equiperede og armerede som de andre Blokskibe. Nisbrich fik, efter eget Vnske, Wagrien*), og blev anvist sin Plads yderst paa den søndre Floi af Linien, hvor den fortoiedes med Stævnen i den lille Rende, der løber til Provesteensgrunden. Denne Plads maatte dog Wagrien forleste ombytte med Blokskibet Provesteen, der var meget læf, og

*) Besætningen bestod af 270 Mand, hvoriblandt vare 70 Soldater af 3die Jydske Regiment. Officererne vare, foruden Chefen, Secondlieutenanterne Penne og Pagerup, samt Maanedslieutenanterne 2de Brodre Stæger og Groth; for Soldatesken vare Premier-Lieutenant Nonner af Danske Livregiment og Secondlieutenant Adeler af 3die Jydske Regiment.

som, ved at ligge paa det grundeste Sted, hvor det kun fik 2—3 Fod Vand under Kjelen, kunde, om det end skulde synke, dog formedelsi dets tre Kjole staae fast og flaae.

Wagrien skiftede altsaa Plads, og fortøiede med 4 Sværanker tæt agterfor og paa Bagbords Vaaring af Prøvesteen. Tvende Warpankere med 3 Kabellængders Varp bleve udsatte paa Keyshalen, for at kunne hale Skibet hen paa Grunden, om det blev skudt synkesærdigt, hvor det da med Bredsidens mod Fjenden kunde forsvares til det Yderste. For efter Omstændighederne at kunne stikke paa Sværtougene, i dette Tilfælde, vare de agterste, ligesaa vel som de forreste, sammensplejede med Træksplejsninger. For at modtage Brandere, holdtes Barkassen i Beredskab med Dræg, forsynet med Jernsketting i Forhaanden af Drægtouget. En paalidelig Officier og Mandskab var udsæet til at hugge Dræggen i Branderen og gjøre den anden Ende af Drægtouget fast om det nærmeste østlige Toug eller Boie, efter Omstændighederne, hvorved Branderen vilde springe fri af Wagrien. Saaledes forberedt, var Wagrien klar til at modtage Fjendens Angreb.

Endeligen frembrød „Hiin 2den April, hvis evige Ny — I Danmark rækker fra By og til By — Hiin Kampens mærkværdige Timer.“ Hvilken dansk Sø-Officier kjender ikke Slaget's Gang, selv til dets mindste Enkeltheder? Vi skulle derfor ikke indlade os paa nogen Beskrivelse over Fjendens Forberedelser, Kampen selv, eller dens Udfald. Ikkun Wagriens Færd ville vi betragte: vi ville lade vore Læsere see Risbrich stride for Fædrelandet, som de have seet ham i Kampen under det fremmede Flag; see ham i Manddommens Alder at fyldestgjøre de Forhaabninger, hans

Ungdomsliv havde vaakt; gjøre den Skole Værd, hvori han havde dannet sig til Kriger. Og her ville vi lade ham selv tale; hans egne Ord, som vi have dem for os i hans efterladte Dagbog, skulle vi gjengive Læseren.

„Al. 9^{1/2} om Formiddagen lettede den engelske Flaade under Lord Nelson. I den Stilling, hvori de laae, kunde de ved Binden lægge Middelgrunden forover. Efterat have formeret Linie, holdt det forreste Skib, Edgar, paa 74 Kanoner, for Binden med Mersseil paa Rand, ned imellem Middelgrunden og Defensionslinien og begyndte nu en hurtig Ild paa de sydlige Skibe i denne. Flere Linieskibe fulgte, som ligeledes gave os deres glatte Lag, idet de passerede os nordøst, hvilket vi besvarede, efterhaanden som vore Kanoner kunde fyles paa deres Boug. Al. 10, da Rogen klarede lidt, opdagede vi et Linieskib med opgivne Seil, som laa for et Sværanker agterud paa Siden af Wagrien, saa nær, at dets Stævn næsten berørte vor nordøstlige Sværanker-Boie; og et andet Linieskib laa noget længere fra os, tværsud. Begge disse beskjede os med en heftig Ild. Det Forreste var Isis, 64 Kanoner, og det Andet var Bellona. Dette Sidste berørte vel Middelgrunden, men ikke anderledes, end at det, med Ankere ude, kunde beskjede os med hele Bredsidens.“

„Wagrien, som den Tid var i sin fulde Kraft, Officierer og Mandskab besjælede af Mod og Pligtfølelse, forsvarede sig af bedste Evne imod den stærkere Fjende, og vedligeholdte en raff og vel styret Ild med dobbelt Skarp paa Skroget af Fjenderne. Jeg saae, at imod denne Overmagt havde jeg ikke andet Valg end at søge at demontere deres Skjyt,

for at formindste deres Ild. Jeg tillod ikke at bruge andet Dobbelt-Skarp end Kugler, for ikke at svække mine Kanoner."

„Henimod Middag, da Cavalleriprammen Rendsborg, som havde sin Post nordenfor Wagrien, var ilde tilfredt, Tougene overfaldte, og den breven ind paa Revshale-Grunden, halede det engelske Skib, som havde engageret den, ind paa sine Spring og gav Wagrien hele sin Ild paa vor Bagbords Laaring, uden at vi kunde gjengjelde den formedelst den Opmærksomhed, vi skyldte vore fjendtlige Sidemand. Fregatten La Desirée, paa 44 Kanoner, havde lagt sig til Anfers tæt udenfor Prøvesteensgrunden, og bestjod Prøvesteen og Wagrien forind, hvorved denne demonterede os to Kanoner paa Vassen. Nogle mindre fjendtlige Skibe og Kanonbaade havde omtrent Kl. 1 taget en Stilling ved den sydlige Floi saaledes, at de ligeledes kunde beskyde os."

„Paa denne Tid troede jeg at bemærke, at Fjenden bestjod os med brændbare Sager; nogle Omstændigheder ved en paa Skandsen opkommen Ild gav mig den Formodning. Jeg gav derfor til Gjengjæld Overkanonereren Ordre, at afbenytte de os medgivne Brandgranater fra underste Batteri, og selv dirigere Kanonen, hvorfra de bleve udfaldte. Nogen Tid efter havde jeg Haab, at de havde gjort Virkning, da jeg saae en usædvanlig tyk Røg fra Ild, som dog snart blev dæmpet."

„Kanonaden vedvarede heftig fra Fjendens Side, og fra vor saa levende, som vore aftagende Kræfter formaaede. I denne Stilling, omgivet af Fjender, vedbleve vi at forsvare os indtil Kl. 2 $\frac{1}{2}$, da al videre Modstand var forgæves. Alle vore Kanoner, paa 3 nær, laae nedskudte

og ubrugelige. Skibets Side var fordetmeste indskudt. Næsten Halvdelen af Mandskabet var dræbt eller saaret, og de Tilbageværende vare saa kraftesløse og udmattede, at de kun svagt kunde stride. Jeg saae tillige adskillige armerede Vaade passere imellem de fjendtlige Skibe, som lod mig befrygte, at de vilde entre os, hvilket vi ingen Midler havde til at afflaae. Af disse Grunde besluttede jeg at forlade Skibet med Officiererne og saameget Mandskab, som Chaluppen og Barkassen kunde rumme, og overlade Fjenden det sammenskudte Skrog, for saaledes at redde saameget Mandskab som muligt fra at falde i Fangenskab, hvilket nu var uundgaaeligt."

„Skibschirurgerne lod jeg blive ombord for at pleie de Saarede, saavidt deres ringe Hjælpemidler formaaede. Tommermændene lod jeg fornagte de endnu staaende Kanoner paa overste Dæk, som vendte imod Land, for at ikke de Engelske, naar de kom ombord, skulde bruge dem imod os selv. Kanonerne til underste Batteri, som hørte til Styrbord eller Landsiden, laae endnu paa Klodser paa Batteridækket, da Raperterne til dem ikke endnu vare komne ombord, da de Engelske ankom. Alle fyldte Karduser og Foustager med Krudt lod jeg saavidt muligt kaste overbord, for at Fjenden ikke skulde faae Nytte deraf. Da jeg saaledes havde opfyldt den sidste Pligt, der stod i min Magt, forlod jeg i Chaluppen og Lieutenant Henne i Barkassen Skibet, medtagende saameget Mandskab af Sunde og Saarede, som disse Fartøier kunde rumme. De Engelske vedbleve at fyre efter Fartøierne, i det vi roede indester. — Da jeg forlod Skibet, vaiede hverken Flag eller Bimpel, begge vare bortskudte, og Wagrien havde paa Slutningen længe staaet

uden Flag. Uden at blive truffet — ifkun nogle Aarer bleve overfludte — slap begge Fartøier lykkelig i Land ved Dvinius. Jeg lod Chaluppen her hale paa Land, og forføiede mig til Hs. kongelige Høihed Kronprindsen paa Kastelsvolden, hvor jeg fandt naadigst Modtagelse, og til hvem jeg meldte Aarsagen til min Ankomst samt Tildragelserne under Slaget.

Enhver Commentar af os til denne simple Beretning om den 5 Timers blodige Kamp vilde være tom og forfængelig; vi ville kun tilføie nogle mindre Træk, som vi have af en af Nisbrichs Medstridende. Om Morgenen, en Timestid før Slaget, stod Nisbrich stadig med sin Riffert og betragtede Bevægelserne i Admiral Nelsons Afdeling, der laa ved den søndre Ende af Middelfgrunden. „Jeg seer nu, at de vil til at lette og attackere os“ — sagde han — „lad os derfor gaae ned M. Hrv. og spise vor Frokost; thi vi faae meget at bestille idag.“ Det var heller ikke længe efter, at de havde nydt den, at Signalet fra Dannebrog vaiede for klart Skib. I den første Time af Slaget mistede Bagrien meget faa Folk, fordi de Engelse skjede for høit; men fra den Tid maae de være bleven deres Feil vaer, thi nu begyndte Tabet stærkt at vore; Laderne bleve ideligen bortfludte af Fjendens Skraa og Muffetugler, og de Saaredes Antal tiltog saa stærkt, at Lazarethet snart ikke kunde optage dem. Rundtom paa Dækkene laae Haardisaarede, som man ikke kunde bringe bort; mange af disse bønfaaldt Nisbrich om Hjælp, som gif omkring og tilfalte dem trøstende med den ham egne Mildhed og Hjertensgodhed.

Af Besætningen, hvis Størelse efter Nisbrich var

270, (Bardensleth angiver den til 371) vare ifkun omtrent 50 usaaerede. Maanedslieutenant Groth forblev ombord tilligemed Chirurgerne for at have Tilsyn med de efterladte Saarede; de bleve Dagen efter frigitte.

Nisbrich udviste under Slaget, efter hiint Dievidnes Udsagn, den samme milde Møilighed som til enhver anden Tid, fast Bestemthed og Fortrolighed med Krigens Dont og dens Scener. Sine Befalinger gav han med koldt Overlæg. Hans Dispositioner før Slaget, hans Forhold under det, og det sindige Overlæg, hvormed han udførte Komningen af det sønderfludte Drag maa give Enhver et høit Begreb om hans Værd som Kriger.

Nisbrich høstede med sine Vaabenbrødre Krigerens skønneste Løn: sin Konges og et paaskønnende Fædrelands hædrende Tilfredshed og Udmærkelse. At han bar sin velfortjente Hæder uden Bram, det tør vi tage hans Charakter, som den allerede i det Foregaaende ligger klar for os, til Borgen for.

Fra denne Tid frembyder Nisbrichs militære Liv ifkun faa Mærkeligheder. Den senere paafulgte Krig blev af en Natur, at hans Rang og Alder udelukkede ham fra virksom Deeltagen i den. Denne tilfaldt, efter Tabet af Flaaden, en yngre Slægt, som i en livfuld og hæderlig Krigs Tummel druknede for en Tid Tanken om det uersatte-lige Tab, den havde lidt, et Tab, der saa ganske forandrede dens Fremtids Udsigter.

I Nisbrichs Optegnelser finde vi, at han Aar 1800 var beordret, tilligemed Commandeurcapitainerne L. Fisser og Bille, at tilræde Constructions og Reguleringss-Commissionen, for at regulere Flaadens Forandring, Forbedring m. m.

Bidere om dette Hvervs Udførelse finde vi ikke omtalt, og vi have herom forgjæves eftersøgt Cap. Gardes „Efterretninger om den danske Somagt.“*)

I December 1801 erholdt Nisbrich Commandeurscapitains Charakter, men han avancerede ikke til denne Charges Gage før den 20de Juni 1804, og omtrent ved samme Tid indgik han Ægteskab med Enkesrue Mariane Beck, fød Nellemann, med hvem han erholdt en betydelig Formue. Aaret derpaa gjorde han en betydelig Vandreise, for at gjenvinde Kræfterne i sit Been, der endnu vedblev at være svagt efter hiint Fald. Fuldkomment lykkedes dette ham aldrig; han vedblev steds at være noget besværet i sin Gang.

Under Kjøbenhavns Besæiring i 1807 var Nisbrich ansat til Liniefløjen Justitia, at have Tilsyn med det i Flaadens Leie. I November samme Aar var han første Medlem i en Commission, der blev nedsat for at undersøge Kjøbmand Hoppes og Fleres Forhold under Stadens Besæiring med at have haft utilbørligt Samkvem med Fjenden. Undersøgelserne foretoges med strengt Alvor; men Kjøbmand Hoppes Brode befandtes at indskrænke sig til at have tilsendt en engelsk Fregat Forfriskninger, for at bevirke Frigivelsen af et Par lybelske Skibe. Forhøret blev indsendt, og Sagens endelige Udfald er ikke omtalt. I 1808 var Nisbrich Præsæs i en lignende Undersøgelsescommission i Naffov i Anledning af, at en af vore der stationerede Kanonbaade var bleven overrumplet og tagen af Fjenden.

*) Vi savne hos Cap. Garde enhver Efterretning om denne vigtige Commission, hvis Virksomhed har haft saa stor Indflydelse paa Bestyrelsen og Organisationen af Flaadens Materielle.

Da denne Sag var sluttet, erholdt han Ordre at reise til Jylland, for at besørge Norges Forsyning med Korn og Levnetsmidler.

Nisbrich ankom i September til Jylland. Efter at have bereist de vigtigste Udførselssteder paa den østlige Kyst, og truffet fornøden Aftale med Amtmænd og Vedkommende, tog han sit Opholdssted i Aalborg som den By, hvorfra Bestyrelsen blev ham lettest. Det ham overdragne Hverv var ikke alene af største Vigtighed, da Norge var i yderlig Trang baade for Levnetsmidler og Krigsfornødenheder, men det var tillige forbundet med mange Vanskeligheder. De sydske Kostæder havde ved Krigens Udbrud mistet de fleste af deres større Skibe. De tilbageværende Fartøier henlaae ubrugte i Havnene og forfaldt. De Tab, de Handlende allerede havde lidt, havde gjort dem frygtssomme og utilbeielige til at vove Forsendelse for egen Regning. Under Ekagen og i Ekageraffet vrimslede af fiendtlige Krydsere.

Nisbrich greb Sagen an med Kraft. Alle tjenlige Fartøier bleve satte i Requisition; Rhederne opfordredes til at istandsætte dem og gøre dem seilklare; de fornødne Matroser til deres Bemanning bleve afgivne fra den kongelige Tjeneste. Fartøierne bleve taxerede, og en billig Godtgørelse sikret Eierne i Tilfælde af Forlis eller Opbringelse. Fragterne bleve bestemte, og det tillodes Rhederne at benytte $\frac{1}{3}$ Deel af Rummet til Indladning af Fødevarer for egen Regning. Sø-Officierer bleve underlagte Nisbrich, til at paadrive Indladningen i de forskjellige Havne og vaage over Opfyldelsen af hans Ordre for Afseilingen. Flaadstrand og Hals vare bestemte til Samlingssteder for Trans-

porterne, hvor det gunstige Dieblit for Afseilingen skulde oppebies. Nisbrich havde erholdt Tilladelse til directe at rapportere til S. M. Kongen, for hurtigere at fremme alle Foranstaltninger.

Endeligen var det lykkedes Nisbrich i Begyndelsen af November at have en Mængde Fartøier færdige til Afseiling, ladede med alle Slags Provisioner, Ammunition og Munderingsfager; og i stormende Veir af S. V. afgik i to Dage ikke færre end 68 Skibe, af hvilke Storstedelen lykkeligen naaede deres Bestemmelse og saaledes afhjalp den første trængende Nød. Iffun nogle Faa strandede paa Norstefysten eller bleve underveis opsnappede af Fjenden.

Planen, Nisbrich fulgte, var at lade Skibene seile i Afdelinger til saadanne Tider, at de i Mørkningen passerede Kladsstrand, hvor han selv under Afseilingen opholdt sig; de passerede da Slagen ved Mattens Indbrud og maatte i Dagbrækningen kunne være i Sikkerhed under Landet i Norge. Senere hen paa Vinteren, saavel som i det følgende Foraar, opsendtes flere Transporter paa lignende Maade, med afverlende Held.

Det følgende Aar foranstaltedes egne Fartøier i Norge til denne Transport. De vare i Almindelighed Skonnerter, af en vis passende Drægtighed, og disse Fartøier, bekendte i Krigens Tid under Navn af Providerings Skonnerter, gjorde god Nytte. Imod Esteraaret 1809 organiseredes en Commission til at bestyre Norges Forsyning, under Navn af Providerings-Administrations; den bestod af Commandeur Nisbrich, Kammerjunker Løvenskjold (siden Amtmand i Høsbeks Amt), Krigsraad Langeland og Secretair

Evers. I 1810 skete en Forandring i denne Administrations Personale, idet Løvenskjold og Langeland afgik til anden Embedsstilling, og i deres Sted indtraadte Kammerjunker Baron Adeler og Cancellieraad Lund, og endeligen erholdt den 1811 endnu et Medlem i Krigsraad Krog fra Norge.

Nisbrich vedblev i denne Function indtil Krigens Ende, og reiste i 1814 tilbage til Kjøbenhavn, hvor han endnu i længere Tid var beskæftiget med det meget vidtloftige Regnskabs Opgjørelse og endelige Afsluttelse; og herymed endte denne udmærkede Mand sin offentlige Løbebane.

I October 1809 var Nisbrich avanceret til Commandeur. I 1810 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog. I 1813, i Januar, erholdt han Contra-Admirals Charakter, og benaadedes til samme Tid med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. I 1815 ved S. M. Kongens og Dronningens Kroning udnævntes han til Commandeur af Dannebrog.

Vi komme nu til et Punkt i Nisbrichs Liv, som vi ikke uden en vis vemodig Følelse kunne berøre, hans Udtreden af Staten ved den i samme foretagne Reduction i Aaret 1815.

De uhorste Tab, vort Fædreland havde lidt i den ulykkelige Krig, den totale Afmagt, hvori det befandt sig efter dens Ophør, gjorde store og gennemgribende Indskrænkninger i Statshuusholdningens forskjellige Grene til en bydende Nødvendighed. Disse Indskrænkninger, fandt man, lode sig fornemmelig foretage i begge Militair-Etater; og Sø-Etaten, der ovenikjøbet efter Adskillelsen fra Norge,

og saalænge en ny Flaade ikke endnu var til, ikke stod i noget rimeligt Forhold til Behovet og Omstændighederne — So = Staten var den Første, der bragte det dyrebare Fædreland det tungeste Offer, som nogen Stand, nogen Statsborger kan bringe det. Sølvets Eiendommeligheder forvænne fra den tidlige Ungdom Sømanden fra at finde sit rette Hjem paa Landjorden; den gamle Sømands Tankegang, hans Underholdningstone gjer ham fremmed udenfor hans vante Kreds; hans Tanker, hans Samtaler, hans hele Væsen er knyttet til Soen. At gjøre for stedse Alfald paa nogenstunde oftere at tumles paa Vølgen, at fornye sin Ungdoms Erindringer i fremmede Lande, paa fjerne Kyster, var derfor altid det tungeste Skridt at beqvemme sig til for den der i Sandhed var Sømand. Selv om end Alderdom, Helbred, Stilling eller andre Forhold udelukkede enhver rimelig Udfigt dertil, under Tingenes naturlige Løb, selv da kostede det So = Officieren den største Overvindelse at frastige sig sit Element; og skulde han nu endog træde ud af sine Kammeraters Midte, maatte han føle sig som udstødt af Slægtningers Kreds, iblandt Fremmede, der ikke forstode ham, ingen Sympathie kunde skjænke ham.

Fædrelandet krævede Officieren. Et bestemt Antal af Statens Officierer skulde udtræde, Reglerne, hvorefter de af Kongen dertil betroede Mænd gif frem i deres Udvalg, kunne ikke være os bekjendte; men disse Mænd vare i Besiddelse af Statens Tillid og Hoiagtelse, de havde aflagt Kongen Regnskab, og — var vel end Budskabet smerteligt, den det naaede boiede sig uden Harm, uden Bedbreidelser under det. Nisbrieh var En af dem; og med Resignation

foiede han sig i sin Skjæbne. Den i mangen Kamp prøvede Nisbrieh, Bagriens heltemodige Forsvarer, den af alle Medborgere for sin Ksefthed, sit Retssind og sine private Dyder elskede og hoiagtede Mand vidste med Sikkerhed, at hverken Udygtighed eller nogensomhelst Plet, der hvilede paa ham, kunde være fremført imod ham. Han havde modtaget saa mange Besøfer paa Kongens Raade indtil ganske kort Tid før sin Afskedigelse, og han vedblev at nyde Besøfer paa den indtil sit Livs sidste Ende, at han ogsaa fra denne Side kunde være beroliget, ved at vide sig i uforringet Besiddelse af Monarkens Tilfredshed. Han deelte Skjæbne med saamange hæderlige Mænd, der, om end ikke med samme Berømmelse og i saa lang en Række af Aar, dog med Ore og Trost havde tjent Staten.

Nisbrieh, som nu begyndte at ældes, og for hvem Livet i Hovedstaden ingen Tilskuffelse havde, saae sig nu om et Opholdsted paa Landet, hvor han i landlig Ro kunde tilbringe Resten af sine Dage, i en saa behagelig Nydelse af Livet, som hans under Krigen stærkt sammensmeltede Formue endnu altid gav ham Raadighed over. Det er ikke usandsynligt, at hans Frues Forfærlighed for Fyen, hvor hun var født, har bevæget ham til at bosætte sig i denne Provinds, og han valgte det, for sin yndige Beliggenhed som for dens Omegns kultiverede Beboere, noksom bekjendte Svendborg til sit Opholdsted for Fremtiden. Han kjøbte sig der en smuk Bolig, hvis Hauge og Omgivelser han med megen Smag forskønnede, og her henlevede han fra 1820 sine Dage i Nydelsen af landlig Ro og en dannet og behagelig Omgangskreds.

I 1834, Aaret før sin Død, overraskedes Nisbrich ved et Tegn paa sin Konges Naade, der overbeviste ham om, at den gamle tro Tjener ikke var glemt i sin Fraværelse: Han blev udnævnt til Vice-Admiral. At dette Naadestegn glædede Oldingen inderligt, vise hans Ord i et Brev til en yngre Baabenbroder, som denne har havt den Godhed at meddele os. „Jeg kan ikke undlade at yttre for Dem“ — siger Nisbrich — „at den Naadesbeviisning, min høitilskede Konge hædrede mig med, har glædet mig meget, da den kom mig ganske uventet. Bestillingen meddeleste mig gratis og i meget hædrende Udtryk.“

Æret og elsket af Alle endte Nisbrich, efter en kort Sygdom, sit Liv, den 29de September 1835, lidet over 81 Aar gammel. Hans blide og fordringsløse Charakter, hans altid ventlige, jevne Væsen, hans milde Godgjorenhed havde vundet ham Alles Hjerter, saa at hans Død vakte en almindelig Sorg i Svendborg og dens Omegn. Alle, Høie og Lave, kappedes om ved hans Begravelse at lægge deres Kjærlighed og Hoiagtelse for den hædrede Olding for Dagen, og neppe har nogensinde Svendborg været Vidne til en Jordefærd som hans.

Hans Frue var i 1828 gaaet forud for ham, og Nisbrich folte dybt sit Tab, thi hun havde været ham en kjærlig og trofast Hustru. Deres Egtestab var barnløst; men en from og kjærlig Pleiebatter erstattede dem Savnet; hendes Omhed forsøbede ham hans sidste eenomme Leveaar; „hun var“ — som den Geistlige udtrykte sig ved hans Baare — „hans Lyft i Livet, hans Trost i Døden.“

Vi ville slutte denne Hædersmands Biographi med den Indskrift, der staaer paa Stenen, der bedækker hans Grav:

Herunder hviler

Wagriens Chef

i Slaget den 2den April 1801,

Frederik Christian Nisbrich,

født den 13de Juli 1754,

død den 29de Sept. 1835.

Heltetmod bragte ham Laurbær.

Trosskab skjenkte ham Hæder og sin Konges Tillid.

Borgerbyder vandt ham alle Hjerter.

Samfundet sørger ved hans Grav.

p.

C. A. Rothe,

Chef for Cavallerieprammen Nyborg.

(Efter Archiv for Søvesenet 11te Bind, 1839, med nogle Forforninger.)

Af Commandeur = Capitain P. B. Dahlrup.

Carl Abolp̃h Rothe, Contra-Admiral, Kammerherre, General-Adjutant af Sø-Staten, kongelig Jagtcapitain, samt Deputeret i Admiralitets og Commissariats Collegiet, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, blev født den 8de December 1767 paa Herregaarden Tybjerggaard i Sjælland, som hans Fader, den navnkundige Tyge Rothe, dengang eiede.

Allerede i en meget tidlig Alder yttrede sig hos ham Spiren til det genialste, kraftfulde Bæsen, som siden udviklede sig, og Elementerne til en ualmindelig, med stærke Contourer tegnet Charakter viste sig kjendeligen. Af Naturen skjænktes en stærk Legemsbygning, havde i Ungdomsaarene hans hele Maneer og alle hans Bevægelser et vist Præg af udtryksfuld Kraft, men tillige en vis Stivhed og Uhjælp-somhed, som foraarsagede, at han, ved sin Tilboielighed til driftigt vovede Dvælses og Foretagender, ofte paadrog sig legemlige Bestagelser og Smerter: saavel imod disse, som

imod Beirligets og andre Naturbegivenheders Indflydelse, der ellers pleie at paavirke og ængste den yngre Alder, viste han en i hans Alder usædvanlig Haardforhed. Frygt for Fare syntes, allerede da, at være ham ubekjendt, og modig gif han imode det, hans Ligealdrende søgte at undvige.

Ifke mindre kraftfuldt end hans Pphysiske var ogsaa i tidlige Alder det Geistige. Lidet tilboielig til at forstaa sig Kundskab igjennem den sædvanlige Skoleunderviisning, hvis stillesiddende, tvangbundne Form ikke passede til hans virksomme, frihedelskende Drifter, syntes han meget mere at have en erklæret Modbydelighed for Alt, hvad der var Skoletvang, saa at han heller ikke gjorde nogen synderlig Fremgang i Skolen; hvorimod han, betragtede med rolig, ufravendt Opmærksomhed de ham omgivende Gjenstande og det, der foregik i det eensformige Landliv, han levede, gif i Stilhed sin egen Vej, hentende sine Ideer ud fra sig selv, ubekymret om de bifaldtes af Andre eller ikke, og hængende ved dem indtil Paastaaelighed.

Det var at forudsee, at der fra disse Egenheder og Former vilde i Tiden uddanne sig en ualmindelig Charakter og noget Egent, som endnu ikke lod sig ret skjælnes. Det var desaaarsag vanskeligt at finde den rigtige Maade for hans Opdragelse, og hans forstandige og for deres Børn meget omhyggelige Forældre overlode ham derfor mere til sig selv, end man ellers pleier med den yngre Alder, hvorimod de fremfor Alt stræbte at give hans moraliske Begreb den rigtige Retning, hvilket ogsaa lykkedes dem i den Grad, at der hos ham blev lagt en urokkelig Grundvold for en Moralitet, som siden, under et meget omtumlet Livs Tilfælder, aldrig svigtede. Hans mennefskjænnende, i det

mennekelige Hjerter dybt skuende Fader, som havde bestemt denne Søn til Krigsstanden og Tjeneste i den af ham — Faderen — saa høit, indtil Beundring ærede Sø-Stat, hvor ogsaa Sønnen vandt det skønne, Familienavnet pryvende Rygte, forstod at skjælné hine underlige Anlæg og Drifter; og da det ikke undgik hans skarpe Blik, at det alene var paa egen Virksomheds og Erfaringens Veie, at dette underlige Væsen skulde uddanne sig selv, til engang at vorde den Mand, han syntes bestemt til at blive, saa lod Faderen hans Oplærelse for det Meste være indskrænket til det Elementaire af de Kundskaber, der ere nødvendige for ethvert i Verdens dannede Cirkler indtrædende Menneske.

Denne Maade, hans Hjemme-Underviisning var indrettet paa, havde til Følge, at Carl Rothe ingensinde kom til eller gav sig af med den egentlige Boglærdom, som han ikke satte nogen høi Pris paa, endskjøndt han sit hele Liv igjennem havde den største Hoiagtelse og dybeste Erbødighed for den sande Videnskabelighed, og søgte at erhverve sig deraf selv, hvad han troede der kunde føre til Anvendelse og Gavn i Menneskelivet. Men ikkun efter denne Maalestok var det, han taxerede al Kundskab og Viden, saa at han ofte ikke skyede at ringeagte endog de meest roste Arbejder, naar de ikke tilbode ham noget for det praktiske Liv Brugbart; hvilken Ringeagt han da, i sin sædvanlige energiske Udtryksmaade, og ligegyldig for, om Andre vare af forskjellig Mening, ikke formaaede at tilbageholde, selv under de stærkeste Modsigelser, med mindre han, hvilket dog ofte var vanskeligt at opnaae med ham, saa sig overbevist ved Grunde, som hans lyse Forstand bød ham erkjende.

Allerede i sit 3die Aar var Rothe, efter den Tids Skik, bleven indskreven som Søcadet. Ved hans Underviisning blev der taget Hensyn til denne hans Bestemmelse, og en af hans Lærere var Lieutenant Sneedorff, Ewalds og Gerners Yndling, ogsaa i Tyge Rothes Huus længe en yndet Gæst. Sneedorffs varme, poetiske Charakter synes ingen Samklang at have fundet i den unge Rothes, uidentviol fra Faderen arvede, strenge, praktiske Sind, ikke heller fandt der i ældre Alder den Tilnærmelse Sted imellem dem, som ellers hiint Forhold pleier at give Anledning til imellem saa agtværdige Charakterer. To Gange, i 1776 og 1778, ansøgte og erholdt Faderen Tilladelse til at lade ham privat undervise, hvilket vidner om, at man dengang har modtaget de Indskrevne i en meget tidlig Alder til Underviisning paa Academiet; naar han tiltraadte denne, finde vi ikke omtalt, men sin første Ucommando til Søes modtog Rothe den 19de April 1779, til Linieskibet Gronland, Com. Capt. Jens Gerner, der havde Station i Drejsund som Bagtskib. Da imidlertid Indfødsretten, Com. Cap. Winterfeldt, beordredes til en Krydstour i Nordsoen og under Nordcap, udvirkedes for Rothe Tilladelse til paa egen Bekostning at gjøre denne Tour med, og han traadte derfor allerede den 27de April over paa dette Skib, som efter endt Tozt kom her tilbage og oplagdes den 12te September.

Det følgende Aar blev Rothe, i Slutningen af Juni, commanderet med Fregatten Kiel, Capitain Claus Tonder, som hørte til Vice-Admiral Schindels Escadre og krydsede med denne i Nordsoen til Handelens Beskyttelse. Escadren blev i Slutningen af September adsploitet af Storm, og

Skibene ankom enkeltviis til Kjøbenhavn i October og Novbr. Maaned. Linieskibet Prinds Frederik tilfattede den 30te September paa Kobbergrundene ved Lesø, og Kiel stodte ogsaa paa samme Grund, men kom af igjen og maa have været blandt de sidste af Escadrens Skibe, der naaede Kjøbenhavn, da Commandoen først blev strøget den 29de Novbr.

1781 den 16de Marts blev Nothe virkelig Cadet med Gage, og erholdt saa Dage derefter Udecommando til Linieskibet Sophie Frederikke, Commandeur Greve Adam Mollke, som med en Tender, Snauen Fama, fra Begyndelsen af Mai til midt i Juni krydsede i Nordsoen til Handelens Beskyttelse imod de frigsorende Magters Kapere, som i stort Antal foruroligede disse Farvande. Sidst i August blev Skibet oplagt, og i December fik Nothe Ordre til Fregatten Bornholm, som under Capitain Mathias Villes Commando skulde gaa til Vestindien. Denne Fregats ulykkelige Hændelser paa dette Togt har erhvervet den Navnkundighed baade i og udenfor Marinen. Bornholm var bygget i 1774 af Gerner, og hørte til den Tids sværeste Fregatter; den førte nemlig 36 Kanoner, 12 Pdg. Den havde allerede gjort 2 Togter for dette; det ene, under Capitain Wleugel, til Middelhavet, og det andet, under Schønning, til Vestindien, hvor den bekjendte Affaire med de engelske Kapere forefaldt, som havde Schønningss Cassation til Følge, da han i Mai dette Aar vendte tilbage fra Stationen. Det hed, at Bille modtog Commandoen, efter at en Anden havde unddraget sig fra en Tour, som efter Aarstiden maatte forventes at ville blive besværlig. Sneedorff var Næstcommanderende; nuværende Vice-Admiral Wesel Brown og Greve Wedel vare Lieutenanterne, og af Cadetter vare

der ombord: Soelberg, Holtermann, Bang, Mac Dougall, Nothe og Michael Bille, en Son af Chefen. Allerede her paa Nheden begyndte denne Fregats Fataliteter: dens Barcaas, som havde været i Land for at hente Vand og Provisjoner til den i Renden seilklar liggende Fregat, forulykkede under Umbordseilingen om Aftenen, og Lieutenant Greve Wedel med Cadet Bang og alle Folkene i den tilfattede Livet. I Greve Wedels Sted commanderedes Lieutenant E. von Thun, og nogle Dage efter gif Fregatten under Seil med 2 Transportskibe, som den skulde convoyere til Vestindien. Vedholdende Storme skilte den fra Convoyen, og efter at den paa Seiladsen nordenom havde mistet Bougspryd, Fokkemast og Storstang, og ubstaaet overordentlig meget Dndt, frelste den sig med Nød og Neppe ind i en lille Havn, Newport-Pratt, paa Vestkysten af Irland. Her forblev den indtil hen paa Sommeren. De fleste af Mandskabet bleve syge af de ustandne Besværligheder; Chefen døde i Marts; Sneedorff laa i lang Tid farlig syg oppe i Landet, og paa Stedet vare ingen Materialier til Fregattens Istandsettelse at erholde. En Forstang blev anvendt til Bougspryd, den anden Stang med Bramstang paa blev gjort til Fokkemast, og til Storstang toges Krydsstangen. Saaledes taklet laa den klar, da en ny Chef, Capitain Raphael Tønder, indtraf for at føre den tilbage; og under sine Nødmaster seilede Bornholm hjem til Kjøbenhavn, hvor den ankom den 6te August.

Nothe havde saaledes, endnu forend han havde fyldt sit 15de Aar, allerede seet endeel Tjeneste og prøvet Sølivets Farer og Besværligheder i en Grad, som maatte tjene til at udvikle hos ham det kolde Mod og den Fasthed

i Farer, som Naturen allerede havde nedlagt Spiren til hos ham. Hjemkommen fra det sidste besværlige Togt, forblev han ikke længe i Uvirksomhed; allerede i Slutningen af September blev han commanderet med Linieskibet *Odenborg*, Grev A. Moltke, som dog kort efter oplagdes. Næste Foraar, 1783, blev dette Skib paany udrustet, for under samme Chef at udgaae til Middelhavet; og Nothe kom atter berombord med Second-Lieutenants Charakter. Sidst i September kom de tilbage, hjembringende Marmoret til Kong Frederik 5tes Mausolee. Nothe gif til Academiet igjen, og den 19de August 1785 avancerede han til Second-Lieutenant med Gage.

Det var i Slutningen af dette Aar, at Biskop Egede udvirkede, at det blev besluttet at udsende en Expedition for at opsoge Grønlands Østerbooyd. I 40 Aar havde han uafsladeligen arbeidet til dette Maal og stræbt at vække Interessen for den gaadefulde Kyst, hvorom der eksisterede saa mange dunkle Sagn, som ret vare skikkede til at beskæftige Phantasien med Robinsonader i en stor og eienommeligt Stiil. Ligesom de fleste lige ned til vore Dage, da endelig Graahs Reise, og senere, de gamle Sagns kritiske Fortolkning ved Professorerne Finn-Magnusfen og Rasmussen have vist os, hvor de tabte Colonier skulle søges — antog Egede Grønlands utilgængelige Østkyst for Stedet, hvor de Gamles Østerbooyd maatte findes, og hvis Eisbarriere kun maatte gjenemtrænges for at naae de i Sagaerne tidtomtalte „Garde, Herjolsfnaes, Ollumlangri o. fl.“ I en med megen Sagkundskab udkastet Plan foreslog han Expeditionen med dens Detail af Udrustning, Afsejlingstid, Courser m., m. og Capitain-Lieutenant Løvenørn, som var

udseet til at commandere det af den grønlandske Handels-direction dertil overladte Skib, Grev Schimmelmann, erholdt Ordre til, i Forening med Egede og en i denne Anledning nedsat Commission at gjenemgaae Planen noiere og indgive Udkast til den endelige Instruction for Expeditionen.

Af nogle af Egedes Breve og egenhændige Optegnelser, som vi have for os, see vi, at han og Løvenørn meget snart ere blevne uenige, og at det hele Foretagende erholdt en anden Gang, end den Egede havde foreslaaet.

Skibet Grev Schimmelmann, der laantes til denne Expedition af „Grønlandske Handel“, var af en almindelig Construction og blev ikkun forsynet med nogle ikke meget betydelige Forstærkninger i Bougen, for nogenlunde at kunne modstaae Isen. Foruden Løvenørn commanderedes Lieutenanterne C. F. Grove, Egede (Søn af Biskoppen) Bille og Nothe til denne Expedition. Først den 3die Mai kunde Skibet afgaa fra Kjøbenhavn, og naaede efter 13 Dages Seilads Island. Efter at have anstillet hydrographiske og astronomiske Observationer til Juli Maanedes Begyndelse, begav Løvenørn sig paa Opdagelsen af Østerbooyden, men maatte snart afstaa derfra for Isen, og da den i hans Instrux for Hjemreisen fastsatte Tid var forhaanden, vendte han tilbage til Island, lod Lieutenanterne Egede og Nothe overtræde paa Jagten „Den nye Prove,“ som forsynedes med Proviant til Overvintring, og vendte saa med Skibet Grev Schimmelmann tilbage til Kjøbenhavn, hvor han ankom den 5te September. En Beretning om denne Reise er udgivet i Trykken.

Den 8de August, samme Dag som Løvenørn afskillede til Kjøbenhavn, lettede Egede med Jagten og stod Nord

efter fra Havnefford til den 12te, da de paa 66° Brede og 30° Lgd. V. for Paris traf paa en uigjennemtrængelig Jis, som nødte dem til at holde Syd efter. Den 16de fik de, paa 65° 20' Br. og 33° 25' Længde, Landet af Øster-Grønland at see, imellem N. D. t. N. og N. V. 1/2 N., efter Gissning omtrent 10 Mile fra nærmeste Land. Veiret var smukt og klart, og ingen Jis var at see. Kl. 3 1/2 om Eftermiddagen vare de Landet nær paa omtrent 6 Mile. Kysten strakte sig N. D. og S. V. hen, omtrent 16—20 Mile. De overmaade høie Fjelde vare overalt bedækkede med Jis og Sne, dog troede de at see enkelte Steder fri for Jis, hvor der vorede Græs eller Mos. Ingen Udynter eller Ræs vare at see paa Kysten, hvor man kunde formode, at Isen vilde blive standset i sin Flugt. En Toning toges af Landet, som strakte sig fra N. 56° D. og til 41° fra N. ad Vest. Ingen Bund fandtes med 100 Favne. Om Aftenen Kl. 8 lagde en tyk Taage sig over Landet.

Den næste Dag om Morgenen bemærkedes, at Isen laa som en Vold for Landet, og længere inde saaes mange høie Jisfjelde, hvoraf nogle vare af en umaadelig Størrelse og antoges at staae fast i Grunden. Jagten vedblev at staae nærmere ind imod Landet, imellem svære Jismasser, indtil den næsten var fast indesluttet, hvorpaa den vendte ud fra Land. Den 18de var Landet endnu i Sigte; Strømmen havde sat dem S. V. hen, og de vare bestandig omgivne af Jis. Den 20de, paa 64° 50' Brede og 34° Længde, efter Gissning, fik de atter en heel Strækning af Landet at see, der løb i samme Flugt som det forrige og strakte sig omtrent 16—20 Mile, imellem 59° fra N. ad

D. og 30° fra N. ad Vest. De vedbleve hele Dagen at staae ind imod det, indtil de vare det paa 3 Miles Afstand, og omtrent 1/2 Mill fra den faste Landis. Landet var, som forhen, meget høit og bedækket med Jis og Sne. En bred og dyb Fjord, som løb øster ind i Landet, peiledes i N. 53° D. En Toning toges af den hele Landstrækning fra N. 84° D., til N. 23° V. Der loddedes uden at faae Bund med 100 Favne. Om Aftenen vendte de ud fra Landet, da der ingen Udfigt var til at komme ind til det. Den 21de saaes endnu Land, men Taagen bedækkede det snart, og da Strømmen satte stærkt ind, stode de øster-efter og søgte siden i de følgende Dage at arbejde sig nord-efter imellem de svære Jismasser, der omringede den. Den 25de, paa 65° 20' Br. og 28° 55' Længde blæste det haardt op af N. D., og svære Storme af Øst og N. D. vedvarede nu uafbrudt til den 10de September, da de fik Sigte af Isfjelen paa Island. Jagten laa den meste Tid bi for Taffel og Toug; Søen brod idelig over den, og den 29de August fik den en saa svær Styrting over sig om Natten, at Lasten forskjøb sig, Tougene og Storbæden feer ned i Lø, Rundholsterne gif løs, Rathuset ligeledes, og de fastgjorte Seil blæste fra. Den 11te blæste det endnu en Storm af Østen. Den 13de fik de Fugleffjærene at see, og den 18de om Aftenen kom de lykkelig til Ankers i Holmens Havn. Uagtet de i Søen havde lempet saa godt det lod sig gjøre, frængebe Jagten dog 10° til Styrbord, da de vare komne i Havn. Skibet var iøvrigt tæt, og Besætningen, alle udførelse Besværigheder uagtet, ved god Sundhed.

Den 22de lettede Egede fra Holmens Havn for at

gaae til Havneffjord i Vinterleie; men endnu maatte de døie en haard Storm af Vest, som tvang dem til at ankre imellem nogle Skjær, hvor de for 3 Anker rede Stormen af. Den 27de September naaede de lykkelig Havneffjord, hvor de overvintrede, for næste Foraar at gjøre nye Forsøg.

Efter at have overvintret i Island, udgik Lieutenanterne Egede og Nothe i Begyndelsen af Mai Maaned 1787 paa nye Forsøg; denne gang med to Fartøier, Egede med Hukkerten „Hvidsiffen“ og Nothe med Jagten „Den nye Prøve.“ Alle Forsøg paa at naae ind til Kysten mislykkedes, fordi Isen netop dette Aar laa i usædvanlig Mængde, og hermed opgaves indtil videre Tanken om Østerrøysens Opdagelse. Først i vore Dage lykkedes den, med Vaade fra en af Colonierne, syd om Landet og langs Kysten nordøst. Begge Lieutenanter vendte seent paa Efteraaret tilbage fra Island paa Jagten, men maatte overvintre i Ekvaag i Norge og ankom i April 1788 til Kjøbenhavn.

Samme Aar den 2den Juni blev Nothe commanderet ombord i Linieskibet Norske Love, Com. Cap. Ramshart, hvilket Skib horte til den Escadre af 6 Linieskibe og 1 Fregat, som under Contra-Admiral Kriegers Commando var Hjælpemagt med Rusland imod Sverrig; men 8 Dage efter forfattedes han til Prindsesse Louisa Augusta, Com. Capt. Winterfeldt, af samme Escadre, og endnu 2 Gange, samme Aar, forflyttedes Nothe til andre Skibe i Escadren, nemlig Justitia, Com. Capt. Vording, og Oldenborg, Com. Capt. Claus Tønder.

Vi ere nu for en Række af Aar indskrænkede til den blotte Dypregnen af de Skibe, Nothe har faret med, uden

at vi see os istand til at berette Noget om hans personlige Hændelser og Tjeneste; og med Undtagelse af det ene Aar 1792 finde vi ham uafbrudt i Activitet, som Subaltern eller Skibschef, indtil Aaret 1809, da han gif over til de høiere Embedsstillinger, han afserkende beklædte til sin Dødsdag. Saaledes var han da 1789 commanderet med Fregatten Moen, Capitain Lieutenant J. E. Krieger, hvilken Fregat horte til den Flaade af 11 Linieskibe, 3 Fregatter og endeel mindre Skibe, som dette Aar, under Vice-Admiral Schindels Commando, gjorde et kort Krydstogt i Østersøen til Demonstration imod Sverrig. En stærk Defension af Blokkskibe, Stykpramme, Flaadebatterier og Kanonbaade var udlagt paa Rheden. Flaaden kom i August tilbage til Kjøbenhavns Rhed, hvor den blev liggende til sidst i September, da den oplagdes. Moen gjorde efter Flaadens Tilbagekomst et 4 Ugers Dvelfestogt med Cadetter.

Aar 1790 var Nothe ude med Fregatten St. Thomas, Capitain Ursin, paa et Dvelfestogt i Østersøen med Cadetterne. Dette Aar i Juli erholdt han Premierlieutenants Charakter, men avancerede ikke i Nummer til Gagen før næste Aar den 28de October. Aar 1791 var Nothe commanderet paa Luggeren Lærken, Capitain Lieutenant Hans Raas, som horte til den udrustede Escadre af 6 Linieskibe og 2 Fregatter, der med Undtagelse af Nep-tunus og Odin forblev liggende paa Rheden til Efteraarets Begyndelse. Disse 2 Linieskibe havde en kort Besælingsstour i Østersøen, hvor Lærken ledsagede dem. Det følgende Aar finde vi ikke, at Nothe har været udcorderet, men at han om Vinteren besøgte Prof. Bugges Forelæsninger. 1793 i Marts fik han Ordre til Briggen

Sarpen, Capitain Lieutenant Jacob Arenfeldt, som havde Stationen i Skagerakket og under Norske-Rysten til Handelsens Beskyttelse under den da udbrudte Krig imellem England og Frankrig. Men i September traadte Rothe over paa Snauen Krø, Premier-Lieutenant Bernhard Raas, som afgik samme Maaned til Station i Vestindien. Her forblev han indtil i Foraaret 1795, da han afgik til Briggen Nidelven, Capitain Lieutenant F. Braun, og vendte tilbage til Kjøbenhavn med denne Brig sidst i September.

I Februar 1796 blev Lieutenant Rothe beordret at afreise til sin Post ved Indrulleringen i Nakskov, hvor han Aaret forhen var bleven ansat, og efter affholdt Session hidbragte han det udfrevne Mandskab. En Escadre af 8 Linieskibe, 3 Fregatter og 2 Brigger blev dette Aar udrustet, for, i Forening med en lige saa stærk svensk Escadre, at understøtte den imellem de nordiske Magter afsluttede Convention, bekjendt under Navn af „den bevæbnede Neutralitet.“ Commandoen over den forenede Flaade fortes, ligesom i de foregaaende Aar, verelviis hver 3die Maaned af vor Vice-Admiral F. C. Raas og den svenske Vice-Admiral Nordenfjeld. Rothe blev den 9de Mai commanderet til Linieskibet Ddin, Commandeur Capitain D. Lütken, som hele Sommeren igjennem forblev hos Flaadens Hovedstyrke i Sundet.

Da franske og hollandske Kapere ofte søgte ind med deres Priser i norske Havne, som i det indesluttede Farvand af Nordsoen og Skagerakket tilbød dem en sikker Tilflugt for de dem forfølgende engelske Krydsere, opstod der snart Besværinger herover fra Englændernes Side.

De beklagede sig over, at det, selv med den stærkeste og meest aarvaagne Convoyering, blev deres Koffardflaader fra og til Østersoen umuligt at passere igjennem Skagerakket uden at miste Skibe, da Kaperne inde i de norske Havne i Nærheden af Næsset, hvor Seiladsen som oftest forte Flaaderne op under, kunde passe det beleilige Dieblis til at løbe ud, og efter gjort Fangst atter søge Beskyttelse med deres Priser paa det nære neutrale Territorium. Mange Smaafrictioner og enkelte Krænkelser af Territorialretten vare Følgerne heraf; dog vidste Diplomaten endnu stedse at jevne disse, og saaledes fortæller Capitain Brenton, i sin *Naval History of Great Britain*, at da en fransk og en hollandsk Kaper med 4 Priser vare, af en engelsk Escadre, commanderet af Capitain Halsbed, udskarne af Havne omkring Egervæn og bragte til England, bleve de, paa Forestilling af det danske Hof, siebliklig bragte tilbage til Stedet, hvor de vare tagne. Regjeringernes senere Overenskomst, at ingen Kaper tillodes at indløbe i norske og svenske Havne, uden i Nødsfald, ei heller at sælge sine Priser der, hævede Grunden til Englændernes Klager. Imidlertid gjordes det nødvendigt for os, at holde en tilstrækkelig Force stationeret under Norge, for at forebygge Gjentagelse af disse Uorden, og i den første Deel af Sommeren detacheredes et Linieskib, en Fregat og en Brig fra Flaaden i Sundet, for at krydse under Norges Ryster.

I Begyndelsen af Juli afgik Rothe fra Ddin til Briggen Glommen, Capitain Lieutenant Wessel Brown, som kort efter affeilede i Følge med Linieskibene Sophie Frederikke og Oldenborg samt Fregatten Havfruen, og lige saa mange svenske Skibe, for at afløse den under Norge

stationerede Division. Den 6te September kom disse Skibe tilbage til Kjøbenhavns Næb, og Rothe blev i October forflyttet til den nylig afløbne Fregat Naiaden, Capitain J. C. Krieger, som i denne og November Maaned be- seiledes med Fregatten Kronborg, hvorefter Naiaden op- lagdes, og Rothe afgik i Land.

I Aaret 1797 var Rothe Næstcommanderende paa Chebequen Lindormen, som under Capitain-Lieutenant Stampes Commando var Vagtskib paa Kjøbenhavns Næb. 1798 den 7de Februar blev han commanderet til Linie- skibet Oldenborg, Commandeur-Capitain Lügow, som af- seilede herfra den 14de April til St. Helena, for at be- skytte vore hjemvendende Ostindiefarere, og kom den 16de November tilbage til Kjøbenhavn. Det følgende Aar blev Rothe paany commanderet til samme Skib, under Comman- deur-Capitain Olfert Fischer, men afgik derfra kort efter og erholdt Commandoen af Kutteren „Den flyvende Fisk“. Med dette Skib var han, tilligemed Kutteren „Forsvar“, Capitain-Lieutenant Jessen, stationeret ved Christianssand indtil imod Slutningen af October. Den 14de Juni d. A. erholdt han Capitain-Lieutenants Charakter. Aaret derpaa fik han Commandoen af Kutteren „Forsvar“, der havde samme Station som det foregaaende Aar, i Forening med den til Brig forandrede Kutter „Den flyvende Fisk“, Cap- itain-Lieutenant Gether. I August forstærkedes Posten ved Christianssand med Briggen Sarpen, Capitain-Lieutenant Ebbesen, til hvem Gether nu aftraadte Commandoen paa Stationen, som ældste Skibschef.

Spændingen imellem os og Englænderne var i Løbet af dette Aar stæget til den Grad, at et Brud syntes nær,

og indtraf ogsaa Aaret derpaa. Opbringelsen af Fregatten Freia og dens Convoy, Stridighederne i Middelhavet med vore convoyerende Orlogsmænd, hyppige Opbringelser af vore Koffardskibe og endelig de mange Smaafractioner, der opstode af franske og hollandske Kaperes Ophold ved Norges Kyster, foranledigede en varm Noteveksel imellem Hofferne og en extraordinair Ambassadeurs, Lord Whitworths Sendelse til Kjøbenhavn. En engelsk Escadre af 8 Linieskibe, under Vice-Admiral Dixon, blev sendt til Sundet, for at understøtte Ministerens Forestillinger imod det af Danmark og de nordiske Magter etablerede Princip for den neutrale Skibsfart: frit Skib — frit Gods, der saa længe havde været England en Torn i Diet. For at møde disse truende Demonstrationer udrustes af os 4 Linieskibe, som med de andre 4, der fra Begyndelsen af Sommeren havde været stationerede i Sundet, bleve for- enede til en Escadre, under Contre-Admiral Wenzels Commando. Til denne Escadre blev Rothe den 18de September beordret at støde, og forblev ved den, indtil Skibene i Slutningen af October oplagdes, da han halede ind af Bommen med Kutteren og strog Commandoen den 1ste November.

Da Krigens Udbrud til Foraaret var at forudsee, og allerede den 14de Januar 1801 Embargo var lagt paa alle danske, svenske og russiske Skibe i England, fortsattes Rustningerne hos os om Vinteren, saavidt Omstændig- hederne vilde tillade det. Foruden den faste Defension af Blokskibe, Stykpramme, Flaadebatterier og Kanonbaade, hvoraf nogle allerede om Sommeren havde været udlagte og siden vare tagne ind igjen, bleve ogsaa de seilbare Skibe

af Flaaden gjorde klar til at kunne udrustes ved Foraarets Anbrud, og Nothe erholdt saaledes den 12te December Ordre til Linieskibet Ditmarsken, hvis Last blev lagt og videre Tilberedelse til Equiperung gjort. Men den 16de Februar udnævntes han til Chef for Cavalleriprammen Nyborg, et fladbundet Defensionsfartoi paa 22 Cester Vardenfletth 20) 24pd. Kanoner, med en Besætning af 219 (e. B. 209) Mand; hans subalterne Officierer vare 2 Maanedslieutenanter, Lund og Telleffen. Med dette Fartoi indtog Nothe, midt i Marts, sin Plads i den til Nhedens Forsvar udlagte Linie af Defensionsfartoi, paa søndre Fløi, imellem den næstester Wagrien liggende Cavalleripram Rendsborg og Blokkskibet Jylland.

En Beskrivelse af Slaget horer ei hjemme her, og om Nyborgs Andeel i det vide vi ikkun saadanne enkelte Omstændigheder, som kunne udbrages af de generale Beretninger. Det var noget norden for Nyborg, at Linieskibet Ebgar, den engelske Linies Formand, ankrede op. Slaget begyndte kort efter Kl. 10 (efter Nelsons Rapport Kl. 10^h 5^m), og henimod Middag var Rendsborg, Nothes forreste Secundant, ilde tilredt og dens Touge overfludte, saa at den drev ind paa Revshalen, hvor den kom til at staae fast i en saa uheldig Stilling, at den vendte Forskibet imod Fjenden. Nothe holdt ud paa sin Post til Slutningen af Slaget, da, enten fordi hans Touge vare overfludte, eller han kappede dem for at landsætte, han satte Seil og styrede ind imod Kysten. Undervejs passerede han Cavalleriprammen Aggershuus, Capitain-Lieutenant Fasting, og da denne var endnu mere synkefærdig end han selv, tog han den paa Skæbetoug og naaede lyffelig

ind til Kysten, hvor Begge sank paa grundt Vand, saa at baade Fartoi og Mandskab frestes fra at falde i Fjendens Vold.

Nothes Forhold i dette for Danmark saa hæderfulde Slag mødte fortjent Anerkjendelse; hans opoffrende Iver, for at komme sin i Nød stædte Kammerat til Hjælp, blev sat iblandt de enkelte Træk, som man holder af at udhæve og dvæle ved efter enhver endt hæderlig Kamp, og Medborgere og Medborgerinder nævnte med Lovtale Nothes Navn, i Forening med Lasens og Willemoes's. Det laae i Nothes Natur at skye al Opfigt, at skyde enhver udbortes Hyldest fra sig; kært var det ham derfor, saa Dage efter Slaget at kunne udbrage sig disse velmeente Hædersbeviisninger af Landsmænd og Landsmændinder, hvis patriotiske Begeistring en yngre Slægt nu ei letteligen maler sig, idet han den 5te April blev commanderet ombord paa Linieskibet Danmark, Commandeur-Capitain Steen Ville; og da dette Skibs Besætning siden traadte over paa Linieskibet Norge, og Linieskibet Trekroners Besætning og Chef, Commandeur-Capitain Niegelsen, igjen gif ombord paa Danmark, forblev Nothe ved Skibet og gjorde Besællingstogtet imellem de to Skibe med om Høsten i Østersøen.

I Maret 1802 den 6te Marts modtog Capitain-Lieutenant Nothe Ordre, som Chef for Corvetten, eller — som man endnu da kaldte alle Cet-Batteries Skibe med 3 Master — Fregatten Elven, at oversøre endeel Mandskab og Gods til det i Christianssand oplagte Linieskib, Prindsesse Louise Augusta. Vendt tilbage fra denne Sendelse, fik han den 7de Mai Ordre, at aftræde Corvetten Elven til Capitain-Lieutenant Villienffjold og overtage Commandoen af den nye

Fregat Frederiksteen, som var bestemt til at afløse Fregatten Iris paa Stationen i Bestindien.

Nothe var den 22de Januar avanceret i Gagenummer som Capitain-Lieutenant, og den 17de April modtog han Guldmedaillen for Slaget den 2den April 1801, som S. M. Kongen skænkede til de Officiere, der havde deeltaget i Slaget, at bære i Knaphullet som et Hæderstegn „for udviist berømmeligt Mod og Daad til Forsvar for Konge og Fødeland.“

Fregatten Frederiksteen, som Nothe havde faaet Commandoen af, var ganske af samme Tegning som den, to Aar før, i Middelhavet forulykkede Hvide-Drn. Den var imidlertid givet en stærkere Bevæbning: 26 Stykker 30 pd. Caronader, istedetfor hiins 24 8 pd. Kanoner. Det Gaadefulde ved Hvide-Drns Undergang og de forskjellige Gissninger i Staten om de nærmere Aarsager til denne, som Nogle vilde tilskrive dens Mangel paa Stivhed, Andre dens spinkle Bygning, og atter Andre de mange Lugeaabninger i dens Batteridæk — Alt dette maatte give denne Commando en forhoiet Interesse for Nothe. Det var en smuk og velsleende Klasse Skibe, som paa den Tid kunde være sukkelig at conservere for Marinen, og for at udrydde den ugunstige Mening, som Hvide-Drns Forlis havde vakt om den i Staten, var det godt at have en Mand's Dom, der, som Nothe, var bekendt for Selvstændighed i Mening og kun at hylde eet Parti — Sandhedens. Det er ikke usandsynligt, at netop saadanne Betragtninger have bestemt Valget af ham til Chef for Frederiksteen. Hvordan hans Dom har været er os ikke bekendt; men da Fregatten, umiddelbart derpaa, atter blev udsendt

til Bestindien under Capitain-Lieutenant Jessen, og Aaret derpaa igjen blev brugt som Flagflib i Evolutionsefcadren, saa tør vi deraf slutte, at vor Hukommelse ikke skuffer os, naar vi troe at erindre, at Frederiksteen var en Favorit i Marinen*).

Nothe var paa Station i Bestindien indtil det følgende Aar, da han tidligt om Foraaret vendte tilbage til Kjøbenhavn. Den 16de Mai, efter Hjemkomsten, fik han Ordre til at antage sig Inspectionen med Linieflibet Prindsesse Louise Augusta, saalænge det laa i Flaadens Leie. Det følgende Aar 1804, den 12te Januar, fik han Ordre at tiltræde Regleringscommissionen som Medlem, medens et nyt Taffelage-Reglement blev udarbejdet. Snart kaldtes han deraf til activ Tjeneste, idet han den 10de April s. A. blev commanderet som Næstcommanderende paa Linie-

*) Vi erindre imidlertid, at have hørt Capitain Jessen fortælle en Tildragelse, der kunde vække Tvivl om denne Fregats Stivhed, stod den ikke isoleret og uden at være ledsaget af de nærmere Omstændigheder ved den. Det var i Slutningen af October 1803, samme Aar den var hjemkommen, at Frederiksteen atter gik ud til Bestindien under Jessens Commando. Fabrikmester Høhlenberg, som den 28de August s. A. havde begjært sin Afked og faaet den med Capitains Charakter, var i Slutningen af September bleven ansat som Overlods og Havnemester i Christianssted paa St. Croix, og gik ud til sin nye Post som Passager med Frederiksteen. Undervejs havde de en Dag haardt Veir, og i en Vilfægger kom en saa haard Byge paa, at Fregatten kastede hele Siden under Vand, og var ikke Joffestjode sprunget eller ved Lieutenant Langemach kastet los, vi erindre et hvilket, er det tvivlsomt om den ikke vilde have gaaet rundt med det samme. Da Jessen strax efter kom ned i Kabytten, fandt han Høhlenberg sidende bleg som et Ligg, og paa Jessens Tiltale udbød han: „Nu begriber jeg, paa hvad Maade Hvide-Drn er gaaen under. Albrig vilde jeg have troet det muligt, at dette Stib skulde kunne have kastet saa meget over!“

skibet Neptunus, Commandeur-Capitain og General-Adjutant Lindholm. Dette Skib udrustes for at føre H. K. H. Kronprindsen til Norge, og Skonnerten Ornen, commanderet af Premier-Lieutenant Lüzen, var bestemt til dets Tender. Den 22de Mai afskillede begge Skibe til Fladstrand (det nuværende Frederikshavn), hvor H. K. Høihed havde bestemt at indskibe sig. Cadetskibet, Linieskibet Seiren, med dets Tender, Briggen Fama, anløb siden Fladstrand for at gelejde Kronprindsen paa hans Reise; men Forhindringer vare indtrufne, der først foranledigede Reizens Opsættelse og siden, at Tanken om den blev opgivet. Som Følge heraf fik Neptunus, efter at have ligget nogen Tid ved Fladstrand, Ordre til at gaae med sin Tender til Eckernförde, hvorfra det den 20de Juni, efterladende Skonnerten, vendte tilbage til Kjøbenhavn og aftakledes. Om dette Skib, der var et af Flaadens smukkeste, som det var et af dens største Skibe, 84 Kanoner, erindre vi, at det paa dette Togt havde røde Finkenetsklæder, en Ting der efter Nutidens Smag vil synes bizar, men som vi kunne forsikre var langt fra at tage sig ilde ud.

Det følgende Aar, 1805, er mindeværdigt i vor Marine ved Udrustningen af en Escadre af Smaaskibe, 9 i Tallet, og en Skonnert til Repetiteur, der udsendes for at øve Officiererne i Flaade-Evolutioner. Escadren udgik paa tvende Togter i Østersøen, hvert paa 4 Uger, og omstiftede Officiersbesætningerne ved 1ste Togts Ende for at udstrække Dvælsen til den største Deel af Staten. Den 2den Juli, paa det 2det Togt, tiltraadte Capitainlieutenant Nothe Næstcommanderende-Posten paa Fregatten Frederikssteen, der

var Contra-Admiral Raphael Tonders Flagskib, og hvis Chef var Capitain Rasmus Rasm.

I Aaret 1806 var Nothe Chef for Fregatten Frederiks-værn, der var stationeret som Vagtskib i Sundet. Den 7de Marts d. A. avancerede han til Capitain.

1807 den 14de Marts fik Nothe Ordre at reise til Christianssand, for at equipere den der oplagte Fregat Triton, og nedbringe den til Kjøbenhavn med 300 Mand udsfrevne Matroser. Den 10de Mai ankom den hertil og blev aftaklet og oplagt.

Da den engelske Flaade i Begyndelsen af August ankom i fjendtlig Hensigt til Sundet, bleve i største Hast alle Anstalter truffne til at forsvare Kjøbenhavn fra Søiden, og Capitain Nothe fik Ordre som Chef af Blokkskibet Elephanten, det ene af de 3 paa Grund satte Blokkskibe, der samlede førte Navn af Provesteens Batteri, og, tilligemed en Stykpram og et Flaadebatteri stode under Commandeur-Capitain van Doctums Commando. Under Fjendens Foretagender imod Kjøbenhavn forblev Provesteen uangrebet, ikkun een Gang kastedes nogle Bomber imod det. Strax efter Stadens Capitulation afgik Nothe i Land fra Skibet.

Ved Fjendtlighedernes Udbrud befandt sig i Norge Linieskibene Prinds Christian Frederik og Prindsesse Louisa Augusta. Begge disse Skibe frelstes for Fædrelandet og udgik, det første under Capitain Jessens, det andet under Commandeur-Capitain Eneendorffs Commando, i November paa Krydsstation i Skagerakket, for at holde Samfærdselen aaben imellem Nigterne. Efter nogen Tid nedkaldtes de, og Prinds Christian blev sendt ind i Østersøen, hvorfra det, efter at have udstaaet meget Dødt af Storme og streng

Kulde, vendte tilbage og anfrede i Renden Juledag; og samme Dag blev Capitain Nothe commanderet derombord som Næstcommanderende. Skibet blev liggende i Renden, for atter, saasnart det var provisioneret paany, at udgaae paa et Krydstogt i Nordsoen.

At Nothe paa sin egen Begjæring er bleven ansat som Næstcommanderende under Jessen, kunde der være Grund til at troe, da Begge stode hinanden saa nær i Classen, at der kun var 8 Nummere imellem dem. Paa Prinds Christian, hvor man havde fundet sig saa tilfreds under Premier-Lieutenant Top, den hidtilværende Næstcommanderendes milde Disciplin og godmodig muntre Omgangs- og Commando-Tone, modtog man en nye Næstcommanderende med en vis Forventning. Nothe havde erhvervet sig et Aristides Navn i Staten; han gjaldt almindelig for en Mand af uboelig Strenghed i Tjenesten, forenet med den urokkeligste Retfærdighed. At dette netop er en saadan Charakter, under hvis Commando man i Længden finder sig lykkeligst, og med hvem baade man selv og Tjenesten er i Almindelighed bedst tjent, til den Overbeviisning kommer hver retsindig Mand med Aarene; men det unge Menneffe er som oftest af en anden Mening: det kolde Ydre; den skarpe, korte Tone i Commando; den Udeeltagelighed for hans ungdommelige Følelse skræmmer det unge Menneffe tilbage, og kun Tid og Erfaring kan lære ham at satte en Charakter, hvis Overvægt synes at nedtrykke ham. Saaledes gif det ogsaa her, og vi troe at kunne gjøre en individuel Dom til den almindelige, at Nothe, der modtoges af Prinds Christians ungdommelige

Officierbesætning*) ikke uden en vis Spænding, endte med at tage Alles fuldkomne Hengivenhed og Agtelse i lige Grad med sig, da han traadte ud af den Kreds, han havde tilbragt meer end 4 Maaneder i. At han var en Binding for Skibet, kunne vi siige uden at fornærme en anden brav Mandes Eftermæle. Hans nærmere Forhold til Jessen og den Indflydelse, dennes oprigtige Agtelse og Vennskab indrommede ham, gjorde det lettere for Nothes rolige Kulde at temperere Opbrusningerne af den ædle Jessens varme Temperament, end det altid havde været for den ligesaa fyrige Lieutenant Top. Den smukkeste Harmonie herskede derfor paa hele Togtet imellem Begge saavel som i hele Skibet, og den strengere Punktlighed i Tjenesten, der afløste Tops livfulde, bejtelende Aktivitet, gjorde intet Skaar i det selskabelige Livs Frihed.

I muligste Hast skulde Prinds Christian provisioneres og gjøres klar til at affeile. To Transportfibe, ladede med Krigsfornodenheder til Armeen i Norge, laae klare til at afgaae under dets Convoy. Nytaars-Morgen 1808 Kl. 2 E. M. D. gif Prinds Christian iværk med at lette; men da Ankeret næsten var heelt opfattet, sprang den nye, samme Dag skaarne Katlober; Stopperne knækkede og Touget tog ud til heelt Tong, saa at det blev forfildigt med den stive Kuling at komme under Seil den Dag. Den næste Dag, med sydlig Vind, haard Kuling og stærkt Sonden-Bande

*) Officiererne vare, foruden Chef og Næstcommanderende: Pr. Lieutenant Top, 30 Aar; Jerry 28; Second-Lieutenanterne: Willemoes 24 Aar; T. Lützen 21; J. W. C. Krieger 20; J. W. Daplerup 20 Aar; H. B. Daplerup 17; Christie 20 og D. F. Lützen 19 Aar, Ung i Aar maa vistnok denne Officerbesætning forekomme nutildags.

prøvedes atter paa at lette; men under Indbyrtingen sprang alle Seifinger og Stroppe, der vare i Skibet, og man var nødt til at blive liggende, for Ratten over at forfærdige nye. Dagen derpaa, den 3die Januar, kom Skibene endelig under Seil om Formiddagen Kl. 10, men maatte for tyk Taage ankre paa Helsingørs Næb, hvorfra de igjen lettede om Eftermiddagen og stode Sundet ud. Den næste Morgen ankrede for Stille under Falkenberg; og da Vinden siden sprang op fra N. V., løb Skibene tilbage og ankrede udenfor i Sundet. Efter den følgende Dag forgjæves at have forsøgt paa at komme indenfor Kronborg med Vinden N. E. V. og V. i. N. formedelfst det stærke Søndenvande, gik endelig henimod Aften Vinden til S. E. V. og Prinds Christian stod nu med sin Convoy Kattegattet ud, passerede Skagen om Middagen den 6te og kom den 7de til Ankers i Frederiksværn, med Convoyen i god Behold. Ved Landets Andvning blæste det haardt med tykt Veir, og allerede paa denne korte Overreise klagedes over Taffelagens maadelige Forfatning. Da alle Holmens Forraad vare horiforte af Fjenden, havde man været nødt til at opkjøbe Tougværk rundt om hos Private, meest af det dengang yderst flette russiske, og det Tougværk, Skibet var bleven forsynet med fra Taffeløstet, viste sig at være af saa slet en Dvalitet, at det sprang hvert Dieblif.

Da dette Prinds Christians Vintertogt ikke frembyder mange Mærkeligheder, skulle vi i Korthed affærdige det. Efter saa Dages Ophold i Havn, løb Jesfen atter ud at krydse i Forening med Briggen Lougen, der var stødt til ham i Frederiksværn. Paa dette Kryds havde de uop-

horlig Storm, ledsaget af Sneefog og Kulde, og Briggen blev skilt fra Linieskibet, der ved den østlige Bindevæd ud under Næsset. Den 18de, da Vinden var gaaen vestlig, men endnu med overhændigt Veir, løb Prinds Christian ind til Frederiksværn, ikke uden Bekymring for Briggen. Denne var imidlertid 2 Dage før kommen ind til Christianssand med Forliis af Skjæget og med sprungne Vaterstage.

Efter et kort Ophold i Havn løb Prinds Christian atter ud og convoyerede 2 Islandsfarere ind i Kattegattet, hvorpaa det holdt krydsende imellem Skagen og Marstrand til den 6te Februar, da det løb ind til Frederiksværn, hvor Frostens paakom og det fros inde. Paa dette Kryds opdagedes en Morgen tidlig en svær Seiler, som antoges for en Drølogsmand og blev jaget ind til Skjærene ved Gothenborg. Siden fik man at vide, at denne Seiler var Fregatten Dvebek, der havde 200,000 Esterl. i Specie, ombord, Subsidiar til Sverrig. Veiret var ogsaa paa dette Kryds yderst stormende; Seil skjeredes og Taffelagen leed betydeligt.

I Frederiksværn laa Prinds Christian indefrossen til den 20de Februar, da Isen brød op, og den løb ud at krydse igjen. Den 29de løb den ind til Christianssand, og her modtog Jesfen den Aftens Ordre at nedseile til Kjøbenhavn.

Paa denne Tid begyndte der at yttre sig Sygelighed iblandt Mandskabet, en Følge af den idelige Fugtighed imellem Dækkene og den indesluttede, fordærvede Luft, som i det haarde Veir ei kunde fornyes ved at aakne Batterisportene. Overkirurgen Leverenz og 25 Mand bleve lagte i Land paa Hospitalet, og deres Tab erstattet fra Kanon-

flotillen. Den 10de lettede Prinds Christian fra Christianssand, og kom den 11te om Aftenen til Ankers ved Hornbæk, hvorfra det igjen lettede den næste Morgen og løb Sundet ind. Men her modtog Jesſen Ordre at forblive liggende ved Helsingør, da Rheden ved Kjøbenhavn var tillagt med Iis. Prinds Christian blev derfor fortoiet paa Helsingørs Rhed, saa nær under Beskyttelse af Kronborgs Kanoner, som Skibets Sikkerhed tillod det.

Ved Ankomsten hertil vare 61 Mand syge, og Dagen efter indberettede Jesſen, at de Syges Tal var voret til 114, hvoriblandt 2 Lieutenanter og de to første Chirurger. Sygdommen var en ondartet Feber, hvad man dengang kaldte Skibs- eller Forraadnelsesfeber, i mange Tilfælde med Petecher eller Sprinkler. I de følgende to Dage vare henimod 40 Mand daglig tilkomne paa Sygelisten. Hos Mange yttrede Sygdommen sig strax med Delirium, saa at man om Morgenens, ved Udpurringen, havde det bedrovelige Syn af en halv Snees eller flere affindige Mennesker, der løb halvnøgne omkring paa Batterierne. Flaadens Overmedici bleve sendte ned fra Kjøbenhavn, for at undersøge Tilstanden, og man gif i værk med at føie Anstalter i Land til at modtage de Syge, som til et Antal af 200 Mand bleve indlagte deels paa Dresunds Hospital, deels i dertil leiede private Huse. Transporten af disse Syge var forbunden med mange Vanskeligheder paa Grund af den strenge Kulde og Isen, som laa et Stykke ud fra Landet. Istedetfor det afgaaede Mandskab nedsendtes andre Folk fra Kjøbenhavn, hvoraf de første 60 kom ombord den 15de, de andre successive imellem den 17de og den 20de. Største Deelen af disse vare Solimiter, stærke, men raae

og usovante Folk, imedens det i Land sendte Mandskab var af Besætningens bedste Matroser. To Officierer afgik her: Lieutenant T. Lütken til anden Commando i Kjøbenhavn, og Lieutenant Christie, som, i en meget høj Grad angreben af Sygdommen, blev lagt paa Hospitalet. I deres Sted kom to Maanedslieutenanter af Cadetcorpset, Braag og Thostrup ombord, samt 3 Cadetter: F. A. Wulff, Weidemann og F. Lütken. Ogsaa en ny Overchirurg, Martini, en Schwaber*) kom ombord tilligemed en Underchirurg Næve, et ungt Menneſte.

Flere Gange i de 8 Dage, Prinds Christian laa her paa Rheden, tog Drivisen Ankrene med og satte Skibet fast i Landisen. Dette forøgede Arbeidet overordentlig for det svage Mandskab, ved idelig Baryning og Omfortøining. For Officiererne var der fuldt op at bestille med disse Arbejder, de Syges Transport og det nye Mandskabs Dressur og Exercits. Denne Ombytning af fuldt Tredelelen af Mandskabet med nye, aldeles usøvede Folk, fremmede for den øvrige Deel af Besætningen og Officiererne, var ingen heldig Omstændighed for det to Dage efter indfaldende Møde med en overlegen Fjende.

Krigen mod Sverrig var kort for declareret, og et fransk Hælpecorps under General Bernabotte var paa Marschen ind i Danmark, for fra Sjælland at gjøre Landgang i Skaane, hvortil allerede Anstalter vare truffne med

*) Der maa have været Mangel paa indfødte Chirurger dengang, siden man valgte denne Mand, der kun en kort Tid havde opholdt sig her for at studere Jødselsvidenskaben og forlod et Sprog. Han døde siden, kort efter Ankomsten til Gothenborg, af Feberen.

Transportfartøiers Ansamling m. m. Enkelte ssendtlige Krydsere havde uformodet viist sig i Beltet og truede Overfarten for Tropperne. Det blev derfor besluttet, at lade Prinds Christian løbe derind, for at fordrive dem og holde Communicationen aaben, saalænge ingen større Magt viste sig. Den 20de Marts modtog Jessen Ordre hertil, og den 21de om Morgenen lettede han, og forsøgte først med den østlige Vind at staae søndenefter, men da han fik den mere sydlig, maatte han kortefter kaste nordover, og stod nu Sundet ud og nordom Sjælland. De derpaa følgende Begivenheder kunne vi ikke bedre fortælle, end ved at meddele den Rapport, Rothe ved sin Hjemkomst fra Fangenskab afgav til Admiralitetet. Den lyder saaledes:

„Den 21de Marts, om Morgenen, lettede vi fra Helsingørs Rihed og seilede sydester, for at søge Beltet den Veie. Da Hveen var passeret, gif Vinden Sydost, saa at vi ikke kunde seile Torbeks Rev forover, eller Drogden ind. Vi vendte da nordover og seilede Sundet ud og rundt om Nordkysten af Sjælland. Kl. 1 $\frac{1}{2}$ E. M. D. saae vi 2 tremastede Skibe, som vi kjendte at være Drlogsmand; de vare imellem Hasteens Grund og Hjelman, over 2 Mill fra os, og styrede med Force af Seil ind ad Beltet til. Vi kunde formedelst Afstanden ikke sskjonne, om det var Linieskibe eller Fregatter.“

„Kl. 3 passerede vi imellem Sjællands Rev og Hasteens Grund; derefter styrede vi ved Vinden ind efter Seiers, som vi Kl. 5 vare tværs af, uden at have vundet noget paa de ommeldte Seilere. Kl. 6 ankrede begge Seilerne tværs vestenfor Revsnæs. Da Vinden var for sydlig til at seile Bolsjaffen forover, og Dagen for nær til

Ende, for i dette Farvand at kunne foretage Noget imod de to Skibe, som ikke kunde være andet end ssendtlige, og hvis Styrke vi ikke kjendte, ankrede vi i Mørkningen imellem Revsnæs og Seiers, noget over en Mill fra de to Skibe.“

„Den 22de, Kl. 8, lettede de ssendtlige Skibe og stode først nordover; de gjorde derefter nogle Slag for at komme Hatter-Grundene forover. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ gif vi under Seil og stode nordover tilligemed Skibene, som førte Force af Seil for at komme op med os. Vi førte maadelig Seil, da vi maatte reparere Storfeilet, som var betydelig sskjoret under Tilseiningen. Kl. 12 saae vi endnu et tremasted Skib komme nordfra, som vi snart kjendte at være en Drlogsfregat, der toneede engelsk Flag. Da vi ikke tonede Flag, og ikke besvarede hans Signaler, sskjytede han vestefter og forenede sig med de to andre. Kl. 1 havde vi et af de ssendtlige Skibe, som vi saae at være en stor Fregat, i vort Rholvand, omtrent $\frac{1}{4}$ Mill fra os. Vi vendte da for at attackere ham; men da han strax sskjytede plat for Vinden, og det ikke passede med vor Hensigt at seile os i Læ af de to andre ssendtlige Skibe, jagede vi ikke efter ham, men vendte nordover igjen.“

„Hensigten var at forhindre disse tre Skibe, som vi nu kjendte at være Fregatter, fra at komme ind i Beltet og formere de Forhindringer, der vare for Overgangen af Tropperne. Da de alle Tre stode nordud efter os, passede det ikke med denne Hensigt, at attackere nogen Enkelt af dem, førend vi havde truffet dem ud af det snevre Farvand, hvor vi vare blevne nødte til, for at angribe en Enkelt af dem, at seile os i Læ med ham og derved lade

de to Andre være Herrer af at forstærke den ringe Magt, som vi havde Kundskab om at være ved Sprogø, hvorhen vi da ikke kunde komme; derimod, naar vi havde dem nord for Hasteens-Grunden, da attackere dem saaledes, som vi kunde komme til, hvilket vi ikke havde Tvivl om, jo skulde lykkes os, da vi seilede bedre, end Enhver især af dem."

"Omtrent Kl. 2 saae vi 2 svære Skibe komme for Vinden imellem Anholt og Lyse-Grunden, og efter nogen Tid kjendte vi dem at være Linieskibe. Vi vendte og stod omtrent $\frac{3}{4}$ Time rumskjeds efter Ost-Hukken af Seiersøen; derpaa vendte vi nordover og holdt ved Vinden, indtil vi ved Veiling af Hjelman saae, at vi kunde beseile Farvandet imellem Sjællands Rev og Hasteens-Grunden, da vi vendte S. D. hen."

"De to Linieskibe havde snart, ved Signaler fra Fregatterne, Kundskab om os, og da de vare til Luvert og seilede rumskjeds, nærmede de stærkt ind paa os. Omtrent Kl. $5\frac{1}{2}$, da vi netop kneb Sjællands Rev forover, vare de omtrent en halv Mil fra os, og jagede med al den Fordeel, som deres Hoide i Vinden og Farvandet, der forbad os at flygte rumskjeds, gave dem. Fregatterne arbejdede sig nu af alle Kræfter op til os. Vinden var sydbøstlig, saa at vi netop kunde seile langs med Ost-Siden af Sjællands Rev; da han gik lidt sydligere, maatte vi vende nordost over og stode saaledes omtrent $\frac{3}{4}$ Time, hvorpaa Vinden gik noget østligere og vi vendte S. D. over. Rulingen loiede imidlertid til noget mindre end B. S. Ruling, hvilket ikke var til Fordeel for vor Seilads, saa at de fjendtlige Skibe nærmede os."

"Kl. $7\frac{1}{2}$, da et af de fjendtlige Linieskibe var i Rjolvandet og paa Skud, og det andet Linieskib 2 Kabellængder vestenfor ham, gjorde vi adskillige Skud med Kanonerne af Arkelie-Portene, hvoraf et traf i Fjendens Boug og et bleserede hans Forre-Branstang. Omtrent $\frac{1}{4}$ Time efter vore første Skud fik vi det nærmeste Linieskibs fulde Lag agter ind paa Styrbords Laaring, og saa Minutter efter ligeledes fra det andet. Vi gave Lag igjen til Begge, ved at gjøre Affald for at saae Siderne til at bære. Saaledes forfattes med Lag, og i Almindelighed næsten paa Pistolskuds Distance. De fjendtlige Skibe anvendte al Kunst for at undgaae vor Ild og give os deres Lag saaledes, at de vovede mindst. Overalt skete det hele Angreb med meget liden Driftighed fra Fjendens Side. Vi, som saae, at vi ikke kunde ende denne Kamp imod saa stor Overmagt, til vor Fordeel, seilede noget rumt, imod Landet, i den Hensigt at tabe Skibet, men undgaae at blive Bytte for Fjenden."

"Omtrent Kl. 9 var Fjenden, uagtet sine Fordele og sin forsigtige Maade at attackere paa, saa forskudt, at begge Skibene lode sig sække og holdt op med deres Ild, for at reparere, og vi havde en Stilstand af omtrent $1\frac{1}{2}$ Dvarteer. Vor Taffelage var saa utrolig meget sender-skudt, og af vore Tops- og Dæks-Gaster vare saa mange døde og saarede (i Storemærs var 3 Døde og 3 Saarede) saa at det vi kunde istandsætte tilveirs, var utilstrækkeligt. Skildpadden til Mattinen var skudt itu om Styrbord, saa at vi ikke kunde bruge Mattet. Korstammen var gennemskudt paa 2 Steder, saa at Stylingen med Grundtallien ogsaa var vanffelig; adskillige Kanoner paa begge Batterierne

vare demonterede; et betydeligt Antal Mennesker var faldne og saarede. Ratten og det formindskede Antal Officierer gjorde det vanskeligt at forebygge, at jo nogle Feige af Mandskabet krob ned og forstak sig: desuagtet, da de fjendtlige Skibe kom op med os igjen og fortsatte Attaquen, bleve begge Sider brugte efter Omstændighederne imod dem, og vi holdt Cours, saavidt Styringsmidlerne og Taffelagen tillod det, ind imod Landet, undtagen naar deri skete Forandring, for at anbringe vor Ild paa Fjenden. Kl. 9³/₄ saae vi Landet og var da omtrent 1¹/₂ Dvartmil derfra."

„Kl. 10¹/₄, ved det sidste Lag, som Fjenden gav, blev jeg blesseret og maatte forlade Dækket. Lieutenant Top var kort Tid før ligeledes sat ud af Activitet; Lieutenanterne Willemoes og W. Dahlerup samt Landlieutenant Soland vare faldne; 61 Mand vare faldne og 84 haardt saarede. Det ene af de fjendtlige Linieskibe seilede derefter op paa Bagbord's Boug og det andet paa Styrbord's Vaaring, og deres Hensigt var udentviol, efter at have givet deres Lag, at lægge os ombord, hvilket i den Tilstand, Skibet og Taffelagen var i, ikke fra vor Side kunde forhindres. Fregatterne vare tæt ved os. Der blev fra det Linieskib, som laa agter paa Vaaringen, raabt om Overgivelse, og Flaget blev da stroget."

„Skibet havde allerede været paa Grund; men var gledet af og flot igjen. Da en engelsk Officier fra Linieskibet „the Stately“ kom ombord for at tage Skibet i Besiddelse, lod han Ankeret falde, og idet Skibet spingede op derfor, stod det paa Grund med Agterenden og huggede strax temmelig meget. Agterskibet var da en liden Kabel-

længde fra Land. De fjendtlige Linieskibe og Fregatter vendte, da vi havde overgivet os, fra Landet og ankrede 3—4 Kabellængder udenfor os. Capitain Jessen blev strax bragt ombord i Linieskibet Stately, og de af Bemanningen, som ikke vare saarede, bleve saa hastigt, som det lille Antal af Fjendens Chalupper kunde bestride det, bragte ombord i Skibene, uden at det tillodes Folkene at tage deres Klæder med sig. De saarede Officierer og Mandskab forbleve ombord og bleve røgtede saa godt, som det kunde skee af vor egen Overchirurg, som ifkun havde een Underchirurg til Hjælp, da Anden-Chirurg var syg. De fjendtlige Skibe kunde, uagtet det blev begjæret, ikke sende Hjælp af Chirurger, da de sagde, at have dertil for meget Arbejde med deres egne Saarede. Seilene paa vort Skib kunde ikke blive beslaaede, da alle Gaardinger og Givtoug vare overfludte; endeel af Seilene bleve besaarsag slaaede fra Nærne."

„Den 23de blev jeg og Lieutenant Top bragte ombord i Stately; de andre Saarede og Syge bleve lidt efter lidt bragte ombord i de fjendtlige Linieskibe. Denne Transport medtog hele Dagen, da ifkun meget faa Fartoiir kunde bringes tilveie dertil. Stately havde kun eet eneste Fartoiir, han kunde bruge; de andre vare stukte itu. De fjendtlige Linieskibe seilede noget længer fra Landet og ankrede. En Parlamentair blev sendt mod Landet fra den Hoistcommanderende, for at tilbyde at ville lande de Saarede af vor Bemanning, imod Dvittering og at et lige Antal engelske Krigsfanger skulde vorde løsladte; men Chaluppen, som skulde bringe dette Grinde, kunde ikke lande formedelt Brænding paa Kysten."

„Om Aftenen Kl. 7, da alle Saarede vare bragte fra Skibet, blev det af Fjenden sat i Brand, og brændte tilligemed Officierernes og Mandskabets hele Equipage, paa meget lidet nær. Fjenden kunde ikke, af Mangel paa Fartøier, bjerge Noget af nogen Slags af Skibet.“

„Prinds Christian Frederik førte 28 Stykker 24pd. og 30 Stykker 18pd. Kanoner, alle let Skyts, 4 Stykker 8pd. Kanoner og 6 Stykker 18pd. Caronader. Bemandingen var primaplan 576 Mand, hvoraf 36 vare syge.“

De fjendtlige Linieskibe vare „the Stately,” Capitain Georg Parker, armeret med 26 Stykker 24pd. og 28 Stykker 18pd. Kanoner, 12 Stykker 32pd. Caronader paa Skandsen og 2 Stykker 8pd. Kanoner paa Bassen, bemandet med 491 Mand. Det andet Linieskib var „Masfau” (forhen Holfsteen), Capitain Robert Campbell, armeret og bemandet ganske som det første. Fregatterne vare „Dvebeck,” 44 Kanoner, og 2 mindre Fregatter. Hele Escadren var under Capitain Parkers Commando.“

„Begge de fjendtlige Linieskibe havde lidt meget meer, end vi kunde formode. Stately, hvor jeg var ombord, havde under Actionen kastet 12 Mand overbord; i de tre følgende Dage ligeledes 11 Mand, som i den Tid vare døde af deres Saar, og den 1ste April havde han endnu 27 haarbt blesserede paa sin Sygelliste, som jeg tilfældig fik at see. Alle hans 3 Master vare forskudte, saa at han maatte lægge Skaaler paa dem. Stormasten fik 4 Skaaler, og desforuden et Stykke af en Spiir paalagt for at kunne tjene. Paa Bogsprydet maatte ogsaa lægges en Skaal. Storskaalen var halv gjennemskudt og maatte repareres. Stovtangen var saa forskudt, at den maatte tages ned.

Alle hans Fartøier vare utjnelige, undtagen den Jolle, som hang paa Siden om Styrbord. Det Bagbords Galleri var næsten bortskudt, foruden hvad Skroget ellers havde lidt; og der maatte anvendes 4 Dages strengt Arbejde for at bringe Skibet i den Stand, at det kunde komme under Seil for at søge Gothenborg. Den 25de forløbe Fregatterne Escadren og gik formodentlig til Storebelt.“

„Resultatet af det Foregaaende var altsaa, at Linieskibet Prinds Christian Frederik var tabt, dog tabt med Ære. Der vandtes, foruden Fjendens Agtelse, at af en fjendtlig Magt, bestaaende af 2 Linieskibe og 3 Fregatter, bestemt til at forbyde Troppernes Overgang over Storebelt, bleve Fregatterne forhindrede i 3 Dage, og Linieskibene i 3 Uger fra at kunne udrette Noget for denne Bestemmelse, og altsaa kun en liden Fregat og en Brig vare i Beltet, som kunde modsætte sig Overtgangen, hvilket er at haabe en saa ringe Magt ikke vil være istand til.“

Nothes Post, som Næstcommanderende, var paa Bassen: dog var han den meste Tid agter paa Skandsen ved Ledelsen af Manøvrerne, som Fjendernes Antal og Forsigtighed gjorde vanskelige. Da Willemoes, staaende paa Caronaden ved Falderebet for at see efter Fjenden, blev truffen af en Kanonkugle, sprang han ned og greb Nothe under Armen, og denne førte ham et Stykke hen af Skandsen til Trappen, hvor han segnede om og var død — den halve Hjernehal var borte. Ved det sidste Lag af Fjenden blev Nothe saaret — den venstre Arm blev slaaet over paa flere Steder, med betydelige Knuusninger paa Side og Ribbeen — han gik da ned i Lazarethet, hvor han foresandt Top, der

havde mistet Venet, og den brave Soland, der endnu levede, skjøndt Underlivet og begge Venene vare ynkkelig forskudte af en Straasæk.

Formiddagen efter Bataillen blev Nothe bragt ombord i Stately, hvor han indlagdes i Chefens rummelige Kammer tilligemed Lieutenant Top og Lieutenant H Dahlerup, der var syg af Feberen. Den største Omsorg vistes dem, saavel af de engelske Læger, til hvis Cuur og Pleie de overgaves, som af Chefen, der tog sit Leie tilligemed Jessen i den agterste Kabyt, hvor det halve Agterspeil og Bagbordts Galleri var bortskudt, og Vastmaatter og Presenninger vare spigrede over for at holde den skarpe Kulde ude. Alle Beqvemmeligheder forskaffedes dem, saavidt Skibets Tilstand og Leiligheden tillod, og denne Omhu vedvarede, saa længe de vare iblandt Englænderne.

Efter 5 Dages Forløb ankrede Linieskibet paa Nheden ved Gothenborg, hvor Isen laa saa langt ud, at der ikke var at tænke paa at transportere de Saarede og Syge i Land. I henved 3 Uger forbleve de ombord, i hvilken Tid Nothe langsomt bedredes, saa at han i de sidste Dage kunde forlade Koien, med Armen i et Bind, og spise ved Bordet med Parke og Jessen.

Den 10de April bleve endelig de Saarede landede i en af Gothenborgs Forstæder, hvor det sunde Mandskab, der den 1ste April var landet, i det saakaldte „Masthuffet“, indlogeredes i det forrige ostindiske Compagnis Huse, og en Bygning ved samme indrettebdes til Lazareth for de saarede Matroser og Soldater. Officiererne og de civile Bejente fik Qvarteer i den tilstødende By „Majorna“,

hos Borgere, hvor de ikke savnede nogen tænkelig Beqvemmelighed, og af hvis Familier den meest deeltagende og hjertelige Omsorg vistes dem.

Vi kunne ikke afholde os fra at meddele her nogle Træk af Nothe, der skildre ham som Menneske; et af disse angaaer os selv,*) og vi skyldte at omtale det som en Hengivenheds Tribut til hans Minde. Med det kolde Ydre, det i dagligt Liv ordknappe Væsen, den fjerne Afstand, han holdt Alle paa, ved sin korte, og stundom skarpe Tone, besad han i Sandhed et følende Hjerte; og vi troe, at den Skæl, der tilsyneladende omgav det, var mere med Flid erhvervet, som et Værn imod Følelsernes Magt, end den var Natur. Stedet til at omtale dette finde vi her, fordi det er fra de Dage, vi tilbragte nær ham, paa Sygeleiet i det engelske Skib og i Fangenskabet i Gothenborg, at vi have Erindringer om den noiere Jagttagelse, en saadan Nærhed gav Leilighed til.

Det var Nothe, der fra Lazarethet i Vrinds Christian sendte Overdoctoren om Natten hen at see til Lieutenant H. Dahlerup, som laa syg af Feberen, ganske ene, i et Lutaf forud paa Banjerne; og atter om Formiddagen, da han selv blev bragt ombord paa det engelske Skib, sendte han Over-Styrmanden hen til den Syge med Forfriskninger og paalagde ham at forblive hos ham og sørge for, at han blev bragt fra Skibet. Paa det affüdes, for Officierkamre usædvanlige Sted, hvor den syge Lieutenant laa, Afgangen til ham næsten spærret af nedskudte Skodder og Trapper,

*) Dahlerup.

og de døde Kroppe af endeel Saarede, der vare nedbragte og her ubaandede Livet, kunde han gjerne have henligget den hele Dag, indtil de Engelske visiterede, før Ilden paa-sattes om Aftenen, uden at Nogen vilde have savnet ham, da de fangne Officierer kom ombord paa forskjellige Skibe, og altsaa Enhver, der i Begivenhedernes Tummel havde tænkt paa ham, vilde have troet ham ombord paa et af de andre Skibe. Nothes menneskekjærlige Charakter lod ham under egne Lidelser erindre sig og tænke med Omsorg paa Andre.

Om de første 10—12 Dage, der fulgte efter Ankomsten paa Stately, kunne vi Intet tale. Da vi vaagnede af den bevidstløse Tilstand, Sygdommen havde kastet os i, var Nothe allerede saa meget i Bedring, at han kunde sidde opreist i Koien; her sad han taus, hensunken i egne Betragtninger, uden at yttre mindste Tegns paa Smerte eller ondt Lune. Top, hvis muntre Lune aldrig forsagede ham, selv under Smertes, der ofte vækkede ham op af Søvn og aftvang ham de heftigste Skrig — Top spøgede og fortalte Anecdoter den hele Dag, og afløskede Nothe mangen hjertelig Latter, der hos ham ikke var let og lydelig, men tør og kort, og ledsaget af en ligesom convulsiv Bøvgælfelse, der synligt rystede Kroppen, saa at han tidt endte med, spøgende at forbyde Top at faae ham til at lee, fordi det voldte ham Smerte i Saarene. Engländerne indgjød Nothes alvorlige og faste Bøvsen en ualmindelig Respect; og med den høist menneskekjærlige Behandling, den milde Deeltagelse og sine Delicatesse mod de Overvundne, som de viste imod alle Officiererne, blandede der sig imod Nothe

Udtrykket af den høiere Agtelse, som en overlegen Mand allevegne moder.*)

Under Opholdet i Sverrig vare Officiererne neppe

*) Nothe havde en gammel Tjener, ved Navn Hans Rod eller Rud, der i længere Tid havde tjent ham og var et sandt Sidskytte til Patridge i Tom Jones. Han var i Dmsflyningens Tummel bleven skilt fra sin Herre og kommen ombord paa Nassau, hvor han forblev en Tid, formodentlig fordi Isen havde afbrudt Sammenmet imellem Skibene. Han kom da ombord til sin Herre og yttrede oprigtig Glæde over at finde ham saa vel. Da han havde havt Tid til at give sine Jølelser Lust, spurgte Nothe ham, om det var lykkedes ham at bjerge Nogen af hans Lei, især Linned, som han meget felte Savnet af. „Jo Hr. Capitain, en heel Koffert fuld“ — svarede Hans Rod med megen Selvtillfredshed — „jeg har den med mig herombord.“ — „Perligt, Hans Rod, hent den!“ gientog Nothe, og denne lode afsted og kom strax efter ind med en stor Koffert, som blev sat paa Dækket, foran for Nothes Koi. Hans Rod fortalte nu vidt og bredt, imedens han søgte i Lommen efter Nøglen, hvor megen Nøie det havde kostet ham, at holde Engelsenmandenes Fingre fra Kofferten. Nothe afbrød ham med Utaalmodighed og bød ham at lukke op. Omfider, efter megen Snakken og Gamlen i Lommen efter Nøglen, lukkede han op og Nothe saae — en Stovleknekt i den tomme Koffert. Det var for haard en Prøve for Nothes Taalmodighed, og Hans Rod stod nær nok til at rækkes af Nothes høie Haand, der tildeelte ham et vældigt Drefsig. Den forbausede Tjener foer hen i en Krog af Kammeret og beklagede sig i en Strøm af Dyd over Capitainens Bredde: „han havde jo intet Dødt gjort — hverfor Capitainen slog ham? o. s. v.“ Endelig kom det frem — at han havde Tøiet udenfor, i en Sæk, hvori han havde stuet det, for bedre at transportere det; en Omstændighed han i sin Iver havde glemt at omtale. Den tro Karl havde virkelig været saa heldig at faae reddet endeel Linned og Klæder, og Alt var snart glemt paa begge Sider, efter at Hans Rod havde formanet sin Herre til ikke at være saa hastig af sig en anden Gang. Siden var Hans Rod bestandig om de Syge i Parkers Kammer og hjalp til at fordrive dem Tiden paa sin Bils, med Fortællinger af sit Liv, hvoriblandt Spøgelseshistorier, han havde oplevet paa sine Soreiser, ikke vare de ringeste.

betragtede som Fanger. Opsynt med Mandskabet, Udbelingen af Provisioner, og Tilsyn med Orden og Reenlighed var overdraget dem. De havde Frihed til at spadserer rundt om i Egnen, saa langt de vilde; i Gothenborg selv kunde de deeltage i selskabelige Nydelsler, og Indvaanerne viste dem haade Deeltagelse og Gæstfrihed, som om de havde været deres Landsmænd, endsskjønt der var Krig imellem Landene.

Kothes Saar vare smertefulde og Helbredelsen gik meget langsomt. Amputation var i de første Dage anseet for at blive uundgaaelig, og kun Kothes Forlangende, at see Tingene an, frelste ham Armen. Han gik, under den sidste Tid af Opholdet i Gothenborg, i de milde Foraarsdage, som indfaldt, jevnlig smaa Spadseretoure; men altid spadserede han ene. I et fælleds Spiseværelse, som var i det Huus, hvor Top logerede, samlede Officiererne til Maaltiderne — de vedbleve at leve i Messe og havde Rok og Dypasser af Skibets Mandskab som ombord. Ved Siden af dette var Tops Værelse, omkring hvis Seng Alle tilbragte en stor Deel af Dagen. Uden i mindste Maade at virke forstyrrende paa den muntre, selskabelige Tone, som især skylledes den livlige Top, trods de voldsomme Smarter han ofte leed, gik Kothe, med Armen i et Bind, som oftest taus op og ned af Gulvet, og kun nu og da med enkelte Ord deeltagende i Samtalen. Saaledes hengik Tiden forholdsviis ret behageligt for de fangne og saarede Officierer fra Prinds Christian.

Den engelske Flaade, under Admiral Saumarez, ankom til Gothenborg Rhed, ledsaget af en talrig Transportflaade, der førte en Armee paa, om vi ikke feile, 20,000

Mand, under den siden navnkundige Sir John Moore, bestemt til Hjælpemagt for Sverrig imod Norge. Den engelske Admiral — vi vide ei, om af egen Tilskyndelse, eller paa given Anledning fra Danmark — lod en Galease indrette til at hjemføre dem af de Saarede af Prinds Christians Besætning, der vare at ansee for utjensdygtige for en længere Tid; og Kothe og Top tilligemed saa mange af de Saarede blandt Mandskabet, der kunde taale Transporten, bleve omtrent midt i Mai indstibede og hjemsendte til Danmark. Underkirurgen Næve fulgte med for at have Tilsyn med dem undervejs.

Ved Hjemkomsten til Kjøbenhavn forblev Kothe i Nollighed, indtil hans Saar hen paa Sommeren vare lægte, da han, udverlet som Krigsfange, modtog Ordre den 11te August at reise til Holsteen og der overtage Commandoen af den bevægelige Søbesætning, der stillede til den franske General Prinds Pontecorvos Disposition. Men allerede den 30te s. M. erholdt han Ordre, at lade Kanonflotillen gaae til sin forrige Bestemmelse, og han selv vende tilbage til Kjøbenhavn, saafremt den ved Kremnitz liggende engelske Flaade var afsjeilet.

Ved Ankomsten til Kjøbenhavn udnævntes Kothe den 6te September til Vice-Gouverneur over Bornholm og Christiansø; og da Gouverneuren, Commandeur Roefoed, i November Maaned s. A. afgik ved Døden, blev Capitain Kothe udnævnt til virkelig Gouverneur over bemeldte Der, i hvilken Post han forblev under hele Krigen, indtil han hjemkaldtes i August Maaned 1814. I denne vigtige Post havde Kothe Leilighed til at lægge den sjældne Administrations-Dygtighed for Dagen, der siden bevægede Kongen

til at vælge ham til forskellige vigtige Værender og Stillinger. Skarpsind til at trænge ind i og opfatte Forholdene, Arbeidsomhed og streng Orden i Forretninger, Kraft til at haandhæve Lovene og forskaffe dem Lydighed, og en Retfærdighed og Nedelighed, som ingen Skumler havde at sætte mindste Plet paa, disse vare Egenheder, der ikke kunde feile at erhverve ham de brave Dboeres Agtelse og Tillid.

Følgende Afleedsord, der i sin Tid fandtes indrykkede i de offentlige Blade, troe vi ei at burde udelade her:

Carolo Adolpho Rothe

Borringiam relinquenti.

Mens invicta, tenax, inter tentamina, justi,
 Quam firmam multæ flectere res nequeunt,
 Rectis te acceptum reddebat et popularem;
 Absentisque olim hæc aminis vehemens
 Incendet desiderium votumque salutis,
 Ut patriam possis porro juvare tuam!
 Te formidabant soli ficta arte decori,
 Qui captant semper, destituuntque fidem.

Borringiæ XIII Augusti 1814.

I 1811, den 12te Januar, indgik Rothe Ægteskab med Frøken Benedicte Uglspærre de Turen, en Datter af Admiralitetscommissair de Turen, Inspecteur ved Drefunds Tolkekammer. Huuslig Lykke, som Rothe, midt i sit meget virksomme offentlige Liv, havde en levende Sands for og satte den høieste Priis paa, forskjønede hans private Liv, og hans Ægteskab var velsignet med 8 Børn, een Søn og 7 Døttre.

Rothe blev, den 28de Januar 1809, benaadet med Dannebrogordenen. Den 25de Januar 1812 avancerede

han til Commandeur-Capitain og benaadedes den 28de i samme Maaned med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

1815, den 20de September blev Rothe ansat som Equipagemester paa Gammelholm og udnævntes tillige til Medlem af Commissionen for Sø-Statens faste Mandskabs Organisation.

Vi komme nu til at omtale en Sendelse af Vigtighed, der overdroges Rothe, og hvorom vi ere i Besiddelse af udførlige Beretninger.

Fredstractaten imellem Danmark og Sverrig, sluttet i Kiel den 14de Januar 1814, fastsætter i dens 24de Artikel, blandt andet, følgende:

„De Krigsfartøier, som tilhører den danske eller svenske Marine, saavel som Paketbaadene, kunne uhindrede drages tilbage fra Norge og fra Pommern, saasnart Aarstiden tillader det.“

De Krigsfartøier, som tilhorte S. M. Kongen af Danmark og vare liggende i Norge, da bemeldte Fredstractat blev affluttet, vare følgende:

Briggen Mart, Seagull, Kiel, Alsen, Langeland, Lougen og Lolland; alle, med Undtagelse af den sidste, armerede med 18 korte 18pd. Kanoner og 2 lange 6pd. Speilkanoner. Lolland var af Pihls Tegning og forte kun 16 Kanoner, lange 18 Pundigere.*) Foruden disse 7 Briggen var der endvidere 8 Kanon-Skonneter (Kanonhaade med fast Dæk og Skonnert-Takkelage); 47 Kanon-Chalupper; 51 Kanon-Zoller; 2 Bombardeer-Chalupper; 7 Flaadebatterier; 2 Recognosceer-Skonneter; en Com-

*) Briggen Samsø, Capt. Lieut. F. Grobischilling, var den 31te December kommen til Kjøbenhavn.

mandofagt, Svanen kaldet; 2 Provideringsfartøier; en bevæbnet Chalup, Skarven kaldet; en Recognosceerbaad, nogle armerede Lods- og andre Baade.

Allerede i Februar Maaned 1814 tilfsjendegav den danske Regjering den svensk-norske sin Hensigt, at ville drage alle dens i norske Havne stationerede Krigsfartøier derfra, saasnart Narstiden vilde tillade det, og den svensk-norske Regjering anmodedes derfor om, ikke at lægge Hindringer i Veien for Udførelsen heraf. Ved samme Leilighed kundgjordes det svenske Hof, at S. M. havde besluttet at renoncere paa endeel af de ovennævnte Fartøier, deels fordi det vilde være for besværligt og for kostbart at nedbringe dem til Danmark, og deels fordi de meer eller mindre kun passede sig for Norges Localiteter. De Fartøier, Kongen saaledes vilde afstaae sin Eiendomsret til, vare: de 51 Kanonjoller, Flaadebatterierne, Bombardeerchalupperne og alle de øvrige Smaafartøier; saa at Danmarks Reclamation indskrænkede sig til Briggerne, Kanon-Skonnerterne og alle Kanon-Chalupperne.

Den svenske Regjering kunde dengang intet Svar give, da Norge endnu modsatte sig Foreningen med Sverrig; det trak derfor hen til i Februar Maaned 1815, førend Svaret indløb, at „man var villig til at udlevere til Danmark de i norske Havne værende Krigsfartøier, som maatte erkjendes at være dansk Eiendom, hvorom imidlertid det norske Statsraads Mening først skulde indhentes.“ Og endelig i November samme Aar skete en Indbydelse til at sende en Officier op for at modtage „de Fartøier, der maatte blive erkjendte at tilhøre Danmark.“

Der behøvedes ikke stor Skarpsindighed til af disse

Præliminarire at forudsigte Vanskeligheder for Ubleveringen af den reclamerede Eiendom. Imod Diplomattikens Finesser er det undertiden sikkest at sætte den ligefremme funde Fornuft, understøttet af en urokelig Charakterfasthed, der aldrig taber sit Maal af Sigte, med Jernstivhed holder fast ved det, og ved sin Udholdenhed trætter Modstanderen. En saadan Mand havde man i Rothe, og den 2den December 1815 erholdt han Ordre til, saasnart han havde modtaget de fornødne Instructioner, at afreise til Norge, for at begjære udeliveredede de Krigs- og Paketfartøier, som Kongen af Danmark, ifølge Kieler Traktatens 24de Artikel, reclamerede som Eiendom.

I de første Dage af Februar 1816 afreiste Commandeur-Capitain Rothe til Christiania, ledsaget af Premier-Lieutenant Poul Sandholt af Sø-Staten. Ved sin Ankomst dertil, den 16de, henvendte Rothe sig ufortøvet til Statsraad Fasting, daværende Chef for det norske Marine-Departement, som af sin Regjering skulde være befuld-mægtiget til at underhandle med ham. Foruden de ovennævnte Fartøier gjorde den danske Regjering Paastand paa endeel Effecter, tilhørende Marinen, nemlig et Parti Ballastjern, til Beløb i Vægt 5144 Skippund, som i Marene 1811 og 12 vare kjøbt og betalte af den kongelige Zahlkasse for at nedsendes til Danmark; foreløbigen vare de afleverede til Værfterne i Christianssand og Frederiksværn, for at afvente en sikker Leilighed til Afsendelse; en stor Deel af dem var i Foraaret 1814 indfibet i Christianssand, men blev tilbageholdt. Endvidere overraktes en Fortegnelse paa endeel Skibsankere m. m., som til forskjellige Tider vare ved bemeldte Værfter efterladte af danske Krigsskibe.

Efter mange Underhandlinger med den dertil fra den svenske Regjering udnævnte Befuldmægtigede: Contra-Admiral Fabricius, afluttedes under den 22de Juni følgende Overeenskomst:

Undertegnede, respective af vore allernaadigste Konger og Herrer udnævnte og befuldmægtigede til at overeenskomme til Bestemmelse af en Godtgjorelsesum for Overdragelse til Norge af de der værende danske Dragsbrigger Lolland, Langeland, Kiel, Alsén og Lougen, med deres Tilbehør, samt af de i Norge, ved dette Riges Afskillelse, værende Postfartøier, ere komne overeens at bestemme denne Godtgjorelsesum til 95,000 Specier i Sølv, siger Fem og Halvfemtesindstyve Tusind Specier i Sølv, at betales saaledes: 35,000 Specier i Sølv udbetales i indværende Aar, og de resterende 60,000 Specier i Sølv at betales inden Udgangen af Aaret 1817.

Dets til Bekræftelse have vi denne Overeenskomst underskrevet og med Aftryk af vore Signeter forsynet.

Christiania den 22de Juni 1816.

Carl Nothe.

Jens Schou Fabricius.

(Titel)

(Titel)

Denne Overeenskomst blev siden ratificeret af S. M. Kongen af Sverrig og Norge, og Ratificationen indeholdes i 2 Noter, udfærdigede af norsk Statsraad Collett, under 1ste og 25de October 1816, til det kongelige Gesandtskab i Stockholm.

Strax efter dette afreiste Nothe til Kjøbenhavn, hvor han endnu før Maanedens Udgang indtraf. Den fyldestgjørende Maade, paa hvilken han havde udført det ham

betroede vigtige Erinde, erhvervede ham Bevidnelsen af S. M. Kongens allerhøieste Tilfredshed.

Nothe tiltraadte atter sin Post som Equipagemester ved Holmen, og blev den 28de Januar 1817 udnævnt til Commandeur. Det følgende Aar, i Februar, fik han Ordre at indtræde som Medlem i Regleringscommissionen. Hans Stilling i Staten gav ham saaledes den, for en Mand med hans virksomme Aand, nødvendige Bestjæstigelser. Men snart kaldtes han til et andet Erinde af Betydning, skøndt vel neppe, selv for den i Integritet hårde Nothe, uden Torne, idet det medførte en Mand's Fald, hvis store Evner og ikke blot glimrende, men effelige Egenstaber som Privatmand maatte afløse Enhver Beklagelse. Om Sagen selv have vi Intet at meddele; den hører ei hjemme her. Det er altsaa kun de os meddelte Grundtræk af Nothes Embedsfærd i Bestindien, vi her forelægge Læseren.

I Aaret 1820 beordredes Nothe, ved allerhøieste Rescript af 14de Juli til: a) at afgaae med Assessor i Kjøbenhavns Politieret, Johan Carl Bungen, til de vestindiske Colonier, for, efter meddeelt kongeligt Commissorium, der at undersøge:

1) de Grunde, paa hvilke den vestindiske Regjering havde negtet, promte at udbetale de Summer, som det kongelige General-Toldkammer og Commerce-Collegium havde anvist; og

2) de Mangler og Feil, som maatte finde Sted ved Embedsforvaltningen i de vestindiske Colonier; at modtage specielle Klager, som kunde blive forebragte over derværende Embedsmænds Forhold, samt udføre de Undersøgelser, ved-

kommende Collegier maatte finde Anledning til at overdrage de to kongelige Commissairer; og

h) at indtræde med bemeldte Assessor Bungen og Kammerjunker Hilmar Krieger i en combineret General-krigscommission til at undersøge de Sigtelser, der af Høist-commanderende paa de kongelige vestindiske Der, Oberst v. Stabel vare fremførte imod daværende Generalgouverneur over bemeldte Der, Generalmajor v. Bengon.

Hermed fulgte tillige Beskikkelse for Commandeur Nothe, til at forestaae, indtil videre, General-Gouverneurens Embede, og General Bengons Dispensation fra samme.

Nothe afreiste fra Kjøbenhavn i Slutningen af Juli Maaned og indskibede sig med sit Folge i Falmouth den 9de September paa en Paket, der affeilede samme Dag. Allerede den 16de October kunde han indberette sin Ankomst til St. Croix og Overtagelsen af General-Gouvernementet.

General Bengon befandt sig paa Permission i Kjøbenhavn, da dette Uveir trak sig sammen over hans Hoved. Han forlod Staden senere end Nothe, opholdt sig nogen Tid i Paris og ankom endelig til St. Croix den 8de December. Her forefandt han Undersøgelsen imod sig i fuld Gang, og allerede den 9de Februar følgende Aar faldt General-Krigscommissionens Dom. Den indsendtes uført til Kjøbenhavn til Indhentelse af Kongens Resolution, som faldt den 27de April og lod: „at General-Gouverneuren, Generalmajor Bengon og Oberst Stabell vare affædigede uden Pension fra deres Embeder, den Første som Generalgouverneur, den Anden som Vice-Generalgouverneur over

de kongelige vestindiske Colonier, og Obersten desuden paa-lagt en Arrest i sit Qvarteer paa 6 Maaneder.

Under 9de Juli, samme Aar, indberettede Nothe, at Publicationen af denne allerhøieste Resolution havde fundet Sted den 4de samme Maaned. Paa samme Tid var Nothe udnævnt til virkelig Generalgouverneur over Derne. Begge sine Medcommissairer havde Nothe den Sorg at miste omtrent ved denne Tid: Politirets-Assessor Bungen døde den 30te Mai og Kammerjunker Krieger den 12te Juli; Begge af Climatsfeberen.

Hvad det første Punkt i det ovenfor anførte kongelige Commissorium angaaer, kunne de følgende enkelte Exempler oplyse, med hvor megen Nødsørd, Djervhed og Embedsiver Nothe udførte dette ham overdragne Hverv. Under 15de Januar 1821, altsaa forinden Dommen var affagt i Bengons Sag, indgave Commissarierne en motiveret Betænkning om de vestindiske Pengesagers Regulering. Under 19de Februar lovede Nothe i en Beretning til General-Toldkammeret, at Intet skulde blive forsømt til den resterende Betalings Inddrivelse, forsaavidt Plantagernes Vedligeholdelse og Hensyn paa, ikke med et eneste uventet Slag uopreiseligt at nedtrykke Plantage-Eierne, visde gjøre det muligt. At Nothe i denne Henseende har havt mange Banskkeligheder at kæmpe med, for at holde sit givne Lovte, vil Enhver fatte, som erindrer sig den uheldige Crisis, Derne gennemgik, hvorved en Mængde gamle og ansete Plantere mistede deres Eiendomme, og Familierne geraadede i Armød, og denne Crisis indtraadte omtrent paa denne Tid; ikke bestomindre holdt Nothe sit Ord, hvilket de i hans Gouvernementstid remitterede Summer bevise.

Saaledes remitteredes i 1821:

i Brevler til Beløb.....66,060 Ps. vest. Cour.

Contant indbetalt.....31,176

tilsammen 97,236 eller omtrent 62,000 Specier.

I 1822 remitteredes omtrent...720,000 Rbd. r. Sølv.

Udgifterne vare..... 86,750

Den rene Indtægt for dette Aar var...633,250 Rbd. r. Sølv.

Her have vi et nyt Beviis paa det udmærkede Administrationstalent, Nothe besad. Vel var hans Virksomhed som Følge af den korte Tid, han forblev i Gouvernementet, indskrænket meest til at ordne Coloniernes Pengesager, hvorpaa hans Sendelse fornemmelig gif ud; men ogsaa i mange andre Bestyrelsesgrene og i Embedernes Forvaltning indførte han den Orden og Noiagtighed, der var ham selv egen, og blandt Andet indgav han ogsaa Forslag til et Hospitals Oprettelse paa St. Thomas for de Syge af Garnisonen og Krigsskibenes Besætning, samt syge Matroser fra egne og fremmede Handelskibe. Sandt, at Nothes faste Haand soltes formeget, til at han i den korte Tid kunde opnaae at vinde Indbyggernes af mange Ulykker aigrerede Sind; dertil udfordredes en længere Tid, at Frugterne af en retfærdig, fast og velordnet Styrelse kunde have ført dem til Dverbeviisning om det for Alle Gavnlige i en saadan, og overtydet dem klart om hans Hensigters Reenhed. Nothes Princip var her som allevegne: Altelles vunden først; Hengivenheden kommer da med Tiden og staaer saa meget fastere paa dette Grundlag.

1822 den 17de Februar hjemkaldtes Nothe ved et kongeligt Rescript, og til hans Aflofer udnævntes Kammerherre J. F. Vardenfleth, Hofchef hos H. K. H. Prinds

Frederik Ferdinand. Den 20de i samme Maaned blev Commandeur Nothe udnævnt til General-Adjutant for Søstaden og Kongelig Jagtcapitain. Den nye General-Gouverneur ankom til St. Croix den 30te Mai 1822, og Overleveringen skete den 5te Juli, hvorpaa Nothe kort efter tiltraadte Hjemreisen med Corvetten Diana, Capitain A. Krieger.

Ved allerhøieste Resolution af 1ste Juni, samme Aar, var Nothe allerede afgaaet fra Equipagemester-Posten ved Gammelholm og udnævnt til Deputeret i Admiralitetens og Commisariats-Collegiet, hvor han indtog sit Sæde strax ved sin Hjemkomst. Her forblev han indtil 1824 den 19de Juli, da han, ved Contra-Admiral Kriegers Død, udnævntes til Holmens Over-Equipagemester, men vedblev at være General-Adjutant og Kongelig Jagtcapitain, samt forbeholdtes sin Plads i Collegiet. Samme Aar, den 16de Mai, havde han erholdt Kammerherrensølen.

Den Virkefreds, Nothe nu indtraadte i, maatte fremfor enhver anden være ham behagelig. Han fulgte efter en Mand, der havde saa at sige omstabt Holmen, efter at den i de trange Krigens Aar nødvendigviis maatte være geraadet i Forfald. Bestyrelsen var paa det Bedste indrettet efter Marinens nyere Tilstand; Reparationer og nye Anlæg og Indretninger vare vidt fremmede og Planen lagt for deres Fuldførelse. Nothe havde længe arbeidet under Admiral Krieger, han var altsaa hjemme strax i sin nye Stilling og gif frem i sin Formands Fodspor med sin vante Nidskærhed og Kraft. Videre at omtale denne Deel af Nothes offentlige Liv, der ligger den nærværende Tid saa nær, forbyde Forholdene os.

Holmens Overeqvipagemester forblev Rothe til Aaret 1833, den 16de April, da han ved Admiral Billes Død avancerede til Contra-Admiral og udnævntes til 2den Militair-Deputeret i Admiraltiets-Collegiet. Kort var den Tid, der forundtes ham af Forsynet til at virke i denne vigtige Embedsstilling. Allerede Aaret derpaa, den 12te Juli 1834, bortrev Døden denne endnu tilsyneladende livskraftige Mand, efter et kort Sygeleie. Hans kraftige Sundhed havde allerede i nogen Tid været undergravet: men, altid sig selv liig, bar han i Stilhed paa store Smertor, og vidste med Sjælsstyrke at skjule sin Tilstand for sine Omgivende.

Hans Dødsdag var en dyb Sorgens Dag for hans egen talrige Familie, hans Slægt og hans prøvede Venner, og — vi vove at tilføie — for hele den Stand, han ligesaameget selv agtede og havde Kjærlighed for, som han besad dens Agtelse, Hengivenhed og fuldeste Tillid.

Et Tilbageblik paa Manden Rothes Liv af den samme ham nærstaaende Jagttager, vi skylde Charakterfiktilbringen af ham i de yngre Aar, forelægge vi vore Læsere til Slutning.

„Den Maade, hvorpaa Carl Adolph Rothes Opdragelse var gaaet frem, havde tidligt frembragt den Originalitet, den Tillid til egen Kraft og det Hængen ved de eengang fattebe Ideer og Synsmaader, hvilken i hans ældre Aar, efterat han havde faaet dem bestyrkede ved et i bestandig Activitet tilbragt Livs mangfoldige Erfaringer, udmalede sig i hans hele Væsen, agtet af de forstandigen Skjonnende, men ligesaa ofte miskjendt af de Mange, som ikke forstode hans Tankegang, og som sølte sig trykkede af hans originale Maneer og ofte djerve Alvorlighed.“

„Hans ualmindelige Charakterfasthed og den aldrig forsvindende Stolen paa egen Sjælskraft: en uimodstaaelig Drift til at udiale, uden Forbehold, hvad han ansaae for Sandhed og Ret, og derhos en erklæret Ringeagt for Alt, hvad han troede at være slet og forkasteligt eller uforstandigt, syntes ikke sjældent at give hans hele Væsen et Præg af Haardhed og Utilgængelighed, som ogsaa virkelig bortstodte Mange, der ellers gjerne nærmede sig til ham. Dog var denne tilsyneladende Strengthed alene et Træk i hans udvortes Maneer, og hans Hjerte havde deri ingen Deel. Fra dette udgik Intet uden Godmodighed og en ædel Overbæren med Skrøbeligheder og Feiltrin, naar han troede disse undskyldelige. Men havde hans Forstand først sagt ham, at Noget var slet eller uærdigt, og havde han først faaet fæstet hos sig den Tanke, at det var saa, da var Hjertets Stemme forgjeves, og Forstanden overdøvede den. Ellers om og deeltagende i Andres Nød, opoffrende sig for Venner og Lidende, bar han i Hjertet et blødt og for ædle Følelser aabent Gemyt; og var det endog Tilfældet, at hans Sjælskraft og hans ofte for høit stillede Idealer bragte ham til at ansee som Smaat, og at foragte Adskilligt af det, som andre Menneker beundre og holde for Godt, saa var dog dette ikke begrundet i en Haardhjerttet Lyst til at opsoge Ondt; men blot i den store Overvægt, hans Forstand havde over Hjertet, hvortil endnu kom, at han, i alle sine Foretagender raisonnerende og tiltalende Forstanden, næsten aldrig lod sig henrive af Lidenskaberne, hvis Herredomme hans frie Aand lige saa lidt taalte, som anden ubefoiet Indskydelse.“

„Saadan var — saa vidt det lader sig udmale af

Andre, end ham selv — Nothe i sin Unglingsalder, Ungdoms- og Mandts-Alder og indtil sin Død; bestandig sig selv liig, vare hans Ungdomsmanerer endnu kjendelige i hans ældre Aar, og maatte være det, fordi al Affectation var langt borte fra ham."

De her saaledes tegnede, herstkende Grundtræk i hans Charakter udvikledes for en stor Deel ved en meget tidlig Bortffjernelse fra det fædrene Huus og ved Leven iblandt Fremmede, overladt til sig selv, paa Reiser og Sotog. Disse var det, der gave hans hele Væsen og Fremgangsmaade, som Militair, og senere som Forretningsmand i vigtige Embedsstillinger, et Sving og en Form, der, idet den syntes at antyde den Lust til at raade selv og at herste, som ikke saa sjældent karakteriserer Mand af stærke Sjælseeyner og megen Mandskraft, ofte mishagede dem, der ikke retteligen forstode ham, eller ikke kjendte ham noie nok for at skjælnø og bedømme hans Motiver, og som ikke saae eller skjønne, hvor uroffkeligen han dog altid holdt sig til streng Lydighed imod de Foresattes Bud. Endskjøndt han altid ønskede at bringe sine Meninger, om hvad der var vigtigt og ret, til Udførelse, tillod han sig ingensinde Indvendinger, uden naar han ansaae disse, enten som Pliigt i Tjenesten, eller dog som tilladelige og nyttige for Sagen, hvorom det gjaldt."

"I det borgerlige Samliv og Selskabsomgangen, saavel som i Marinen, var han, med alle sine usædvanlige Manerer og Egenheder, agtet og yndet af de Fleste. Endskjøndt altid redebon til at modsigø Meninger og Yttringer, som han holdt for vildfarende, og da, aldrig frygtende de Modsigendes Mishag, gav han ikkun efter, først for høiere

Befalendes Bud, og dernæst for egen klar Dverbeviisning ved gyldige Grunde, men krympede sig heller aldrig ved at vige for disse."

"Det endelige, totale Resultat af hans Charaktertegning er, at hans første og høieste Attraa, og Endemaalet for al hans Stræben var, at være Kongens og Statens troe Mand, byggtig og retskaffen Militair, duelig og uegenlyttig Forretningsmand, de Forstandiges og Godes Ven, sine Undergivnes Beskytter og Hjælper, omhyggelig og kjærlig Familiefader."

"Han døde som religiøs Mand og som tænke, troende Christen."

Nothe ligger begravet paa Sø = Statens Kirkegaard, udenfor Stadens Østerport. Over hans Grav er sat følgende Indskrift:

"Sin Konges og Fædrelandets troe Mand. Med kraftfuld Sjæl i hærdeø Legeme gif han, usofsærdet i Farens Stund, over Havets Volger, modig og flog fjendtlige Vaaben imøde, naar hans Konge bod. Den danske Marines Vel var hans Stræbens Maal. Retssindig i Wandel, klippefast i Benskab, kjærlig Huusfader, hædreø han af sin Konge og af sine Medlevende. Hans Minde være velsignet!"

John Christian Schrödersee.

Chef for Blokkibet Indfødsretten.
(Af Udgiveren.)

John Christian Schrödersee blev født 1754. I sit nittende Aar blev han Second-Lieutenant. 1777 overtog han Commandoen over Skomerten Støren, hvis Chef, Premier-Lieutenant Brøhjer, blev arresteret fordi han havde corporlig straffet en hollandsk Skipper formedelst personlig Grovhed. Ved Krigens Udbrud mellem Frankrig og England i Aaret 1778 sendtes en Deel danske Sø-Officierer, saavel i fransk som engelsk Tjeneste, blandt de sidste var Schrödersee. Foruden dobbelt Gage erholdt han Reise-penge, og efter at have med de andre danske Sø-Officierer bivaanet flere af de i denne Krig foresaldne Sø-Slag paa det Uresuldeste, vendte han tilbage til Danmark efter at Freden var sluttet 1783. I det Tidsrum var han imidlertid bleven Premier-Lieutenant og blev efter sin Hjemkomst 1784 Capitain-Lieutenant.

Til Nhedens Forsvar udrustedes i Aaret 1788 flere Skibe, blandt hvilke han fik Commandoen over Cavalleriprammen Aggershuus. 1789 udnævntes han til General-Adjutant. 1793 fik han Commandoen over Briggen

Blommen, der tilligemed Fregatten Triton udsendtes for at convoyere til Cap Finisterre og krydse ved det vestlige Indløb til den engelske Canal, hvor igjennem de hjemvandrende Ostindiefarere skulde beskyttes af disse Skibe. I September 1796 afgik han formedelst Svagelighed af Tjenesten med Capitains Charakter. I Aaret 1801 under Slaget paa Nheden opholdt Schrödersee sig i Kronprindsens Følge paa Nyholm. Da Chefen paa Indfødsretten, Capitain Thurah, var falden strax i Slaget og kort efter ham Næstcommanderende, og dette meldtes Kronprindsen, henvendte han sig til de omkring ham staaende Officierer med det Spørgsmaal: hvo der vilde paatage sig denne Post. Schrödersee tilbød strax sin Tjeneste, og lod sig siebliffelig sætte ud til Indfødsretten, paa hvilken han dog neppe var kommet ombord, førend han, i det han tiltraabte Folkene i Vaaden, at de skulde skynde sig op paa Dækket, blev rammet dødelig af en Kugle. Han faldt Heltens Død, og Kronprindsen, rørt herover, lod til hans Ære opreise et Mindesmærke paa det Sted paa Batteriet Christianus Sextus, hvorfra han kastede sig i Vaaden for at paatage sig Commandoen over Indfødsretten.

Albert de Thurah.

Chef for Blokskibet Indfødsretten.
(Meddeelt.)

Thurah var en Søn af Commandeur i Sø-Staten, Christian Henrik de Thurah og Hustru Helene de Weinigell, og blev født den 1ste Marts 1761 i Kjøbenhavn. Ansat 1767 som Volontair ved Socadet-Corpsset gjorde han med et Orlogsskib 1772 sin første Søreise, blev 1775 virkelig Cadet, 1779 Underofficier ved Cadetcorpsset og 1780 Second-Lieutenant. I Aaret 1785 foretog han en Reise til Ostindien med et Koffardiskib. Da han i November 1788 seilede med Fregatten Hvideørn, blev Skibet forslagen af Stormen, mistede Noer og Stænger, og maatte med Livsfare for Mandskabet drive om i Isen, indtil det kom ind til Mandal i Norge, overvintrede der, og naaede først om Foraaret 1789, sin Station i Elben. Samme Aar blev han Premier-Lieutenant. 1790 blev han ansat som Indrulleringsofficier i Arendal, men udcommanderedes kort efter med Linieskibet Lovise Augusta i en Evolutionsescadre. Samme Aar blev han som Næscommanderende paa Fregatten Kronborg sendt til Bergen, for at dæmpe et Oprør. Han ægtede 1793 Jomfru Margarethe Catharina Behr, en

Datter af Justitsraad, Ridder og Byfoged Behr, og hans Slægtning. I dette Ægteskab havde han tre Børn, af hvilke een Søn og een Datter endnu leve. Efterat være vendt tilbage til sin Post i Arendal fik han Befaling at overtage Commandoen over Krigsskibet Vro, for at krydse i Vestindiens Farvande, hvorfra han 1797 reiste hjem. Aaret iforveien var han bleven Capitain-Lieutenant. 1798 gjorde han en Tour med Linieskibet Oldenborg til St. Helene, og seilede næste Aar med Linieskibet Sophie Frederikke til Norge. I Aaret 1800 havde han det Uheld ved et Fald at brække Benet, og var neppe fuldkommen helbredet, da han ved Englands Angreb paa Danmark erholdt Commandoen over Blokskibet Indfødsretten, Skroget af et Linieskib paa 64 Kanoner, som udgjorde en Deel af den paa Kjøbenhavns Rhed udlagde Forsvarslinie. I det paafølgende Slag den 2den April 1801 faldt han i Besyndelsen af Slaget, truffen af en fjendelig Kugle. Kort før sin Død var han bleven Capitain, og blev tilligemed flere Gange begravet paa Sø-Statens Kirkegaard, hvor en Mindesteen bedækker hans og hans 1828 afdøde Hustrues jordiske Levninger. Han var af en fast, energisk Charakter, og tjente sit Fædreland som en duelig og kæk Officier.

Peter Willemoes.

Chef for Flydebatteriet Nr. 1.

(Af Udgiveren.)

Peter Willemoes er født den 11te Mai 1783 i Afsens i Fyen. Hans Fader var Kammerraad og Amtsforvalter Christian Willemoes, hans Moder Christiane Dreyer. Alt som Barn var han usædvanlig livlig og i Drengelæge meget forvoven, hvorfor ogsaa hans Fader antog, at han var meest skikket til Sømand, og lod ham indskrive som Socadet. I Aaret 1795 kom han til Søcadetacademiet, hvor han stod i stor Indest hos Lærerne og sine Kammerader. Han besad allerede i en saa ung Alder en stor Vresfølelse og satte hoi Priis paa sin Stand. Da derfor en Dag en af hans ellers gode Venner fortalte, at han havde seet en ældre Søofficier i beskjæmtet Tilstand, blev han saa forbitret over den Plet, han troede den Fortællende dermed satte paa hans Stand, at han tog et stort Stykke Brænde og huggede det efter hans Hoved med det Udraab: „Jeg skal lære Dig, vil Du prostituere min Stand!“ I Slutningen af August 1800 blev han Secondlieutenant, og allerede det følgende Aar i Marts udnævnt som Chef for det gernerste Flydebatteri Nr. 1.

Dette bestod af et Antal sammensøiede Vælsker, der dannede en Firkant, havde et Brystværn, samt var forsynet med Stykporte, og et Gulv til at sætte Kanonerne paa. Det var armeret med 24 Kanoner og havde en Besætning paa 120 Mand. Denne Post var egentlig en Capitainlieutenantpost, og fandt den Besynderlighed Sted, at den næstcommanderende var en 40aarig Maanedslieutenant, Behr. Den Koldblodighed og det Mod, hvormed den attenaarige Anfører kæmpede med sin Modstander, det engelske Admiralstib Elephanten under en heftig Geværild fra Skibets Søsoldater, tildrog sig endog Nelsons Beundring*). Efter flere Timers vedholdende Kamp saae han sig nødsaget til at kappe Ankeret, og varpe Flaadebatteriet ind paa Grunden, men lod paa samme Tid en Deel af Mandskabet bestandig fyre paa Fienden, for at holde denne i tilbørlig Frastand. Efter at Vaabensilstanden var indtraadt, buxerede han Flaadebatteriet til Skovshoved, hvorpaa han først gif i Land.**)

Efter Slaget blev han af alle Klasser i Samsundet

*) See Nelsons Levnet af Southey.

***) At den Hæder, den unge Officier havde indlagt sig, dengang opvakte Misundelse blandt flere af hans ældre Kammerater, er ikke til at undres over. Saaledes yttrede En til ham, ligesom han traadte i Land paa Toldboden: „Men Willemoes, hvad var det for en Larm, der fandt Sted paa Deres Batteri; Deres Folk skrege jo saa frygteligt, at man maa antage, de vare beskjæmtede!“ Den ved Siden af ham gaaende Maanedslieutenant svarede i Stedet for Willemoes: „De tager fejl, min Herre! Fiendens Kugler sloge i Begyndelsen af Slaget Brændeviinsankerne itu. De Skrig, De horte, var Fryderaab af Mandskabet, hvergang det saae at Kuglerne fra Nelsons Batteri faldt, uden at gjøre nogen Skade, over vore Hoveder.“

overvældet med Dymærksomhed. Damerne bare Loffer a la Willemoes, der havde krollet Haar, og flere Born, baade Piger og Dreng, bleve i Aarets Lob opkaldte efter ham. Den gernerste store Guldmedaille blev ham foræret, men med den ham egne Beseedenhed, beholdt han den ikke selv, men gav den til Chesen for Societet-Academiet, hvor den endnu, saavidt vides, bliver opbevaret. Ligeledes sendtes der ham fra en Deel Damer i Holsten en værdifuld Kressabel. I Lobet af Sommeren 1801 var han Lieutenant paa Cadetfregatten, og paa hvilket som helst Sted i Provindserne Cadetterne gif i Land, tildeelt der 2den Aprilshelten de største Kressbeviser.

I det følgende Aar 1802 var han paa en Reise til Bessindien. 1804 om Foraaret blev han commanderet til Middelhavet. Da han kom hjem i det følgende Aar 1805, gav han sig i et mismodigt Lune, da han troede sig krænket af sine Kammerader, til at studere Jura, og lærte Latin i Aaret 1806. Han forandrede imidlertid pludselig denne sin Beslutning, søgte i Slutningen af samme Aar Tilbedelse til at gaae i russisk Tjeneste, og forlod Danmark i Begyndelsen af Aaret 1807. Men da han i August s. A. hørte i Rusland tale om Englændernes forehavende Angreb paa Danmark, vendte han i største Hast tilbage til sit Fædreland. Han henvendte sig her personlig til Frederik den Sjette, der dengang opholdt sig i Kiel, og fik af ham det hædersfulde, men yderst farlige Hverv, at sætte Tropper over om Natten i Baade fra Langeland til Lolland. Han udførte ogsaa lykkeligt dette ham paalagde Hverv i 40 Nætter, og faldt paa det snilde Indfald, i Nattens Mulm, da han ikke turde benytte Lys, for ikke at bemærkes af

Fjenden, og dog maatte styre efter Compasset, at oplyse dette med affaarne Sildehoseeder. Flere ældre Land-officierer erindre maaskee endnu denne hans usfortredne, kjække Færd.

Da han i Efteraaret 1807 ved Englændernes Bortgang kom tilbage til Kjøbenhavn, blev han i Slutningen af samme Aar udcommanderet paa Orlogsskibet Prinds Christian, som Adjutant hos Skibets Chef, Commandeur Jessen. Dette Skib, der foruden Lovise Augusta var det eneste Danmark havde tilbage af sin Flaade, efter Englændernes Ran, afgik i Begyndelsen af Januar 1808 til Norge. I Begyndelsen af Marts fik Skibet Ordre at seile ned til Kjøbenhavn, ankrede allerede den 11te ved Hornbæk, og fik nu Ordre paa ny, at forblive liggende paa Helsingørs Rhed som Vagtskib, tildeels fordi det havde ondartede Sygdomme om Bord. For at holde Beltet ryddeligt, da Prinds Ponte-corvo var paa Marschen ind i Danmark, for fra Sjælland at gjøre Landgang i Skaane, fik nu Prinds Christian atter Ordre at løbe ud og tage en engelsk Fregat, der havde taget Post ved Sprogø. Den 21de gif Skibet under Seil, løb Sundet ud og nord om Sjælland. Samme Eftermiddag opdagedes 2 tremastede Seilere, men formedelt Mørket maatte Skibet ankre mellem Seiers og Nevsnæs, ligesom de to ffendtlige Skibe ankrede een Mil fra Prinds Christian. Næste Morgen lettede de 2 Fregatter og stode først nordover, hvilket ogsaa Jessen gjorde, da det var hans Hensigt at trække disse to Skibe ud af Beltet, for at gjøre Dverfarten fri for Tropperne, og derpaa, i det mere aabne Farvand at angribe dem. Officiererne og Mandskabet vare godt stemte, da man ventede

at det vilde komme til Slag.*) Om Middagen nærmede en tredie Fregat sig med engelsk Flag. Da den største af disse tre Fregatter var $\frac{1}{4}$ Mil fra Prinds Christian, vendte denne for at attackere den, men Fregatten flygtede strax. Om trent een Time efter saaes 2 svære Seilere at komme nordensfra og bemærkede man snart at det var Linieskibe.***) Prinds Christians Chef besluttede at gaae Fjenden imøde, og forsøge paa, under en løbende Fægtning, begunstiget af Mørket, muligt at vinde Seilladsen fra ham og komme tilbage under Kronborgs Kanoner. Fjenden gjorde nu Jagt paa Skibet, og ud paa Aftenen vare begge Linieskibene komne det saa nær, at Prinds Christian fik det glatte Lag af begge med nogle Minutters Mellemrum. Bataillen blev nu almindelig, og Prinds Christian besvarede Fjendens Lag paa begge Sider næsten hele Tiden paa Pistolskuds Distance. Paa samme Tid søgte Chesen at nærme sig Landet, for at tilfætte Skibet, hvis den ulige Kamp fordrede det. Efter to Timers Fægtning, da de 3 Fregatter ogsaa vare komne til, lod Skibets Chef det løbe paa Grund, men da det kom igjen af et Dieblik efter blev Flaget strøget efter som Skibet kun skød med enkelte Kanoner og over en tredie Deel af Mandskabet var dræbt eller saaret. Willemoes, der stod ved den forreste Caronadestæde om Bagbord paa Skandsen — hvor han, som Chefens Adjutant,

*) For Tidsfordriv, da en af Officiereerne havde ytret halv spøgende: „Hvem ved nu, om vi alle imorgen skulle være saaledes samlede,“ lagde man om Eftermiddagen Kort op. Ved et besynderligt Tilfælde vilde Kortene ikke falde til for Willemoes og W. Dahlerup.

**) Da Willemoes bemærkede de svære Seilere, der nærmede sig, skal han have sagt: „Lad os tage Stadsuniformerne paa; thi det bliver en høitidelig Bataille.“

havde Commandoen over Kanonerne — for at see ud over Rælingen efter Fjenden, var den første Officier, der faldt, da en Kugle borttog et Stykke af hans Hovedskal. Utroligt, som det synes, er det dog bekræftet af den Næstcommanderende, Capitain Nothes egen Mund — desuagtet sprang han selv ned paa Dækket, greb Nothe ved Armen og bad ham hjælpe sig ned. Nothe ledsagede ham hen til Agtertrappen, hvor han segnede om og var død.*)

Strax efter Dvergivelsen kom Skibet paa Grund. Efter flere forgjæves Forsøg at faae det flot, satte Englænderne næste Dags Aften Ild paa Skibet, som hen ad Natten sprang i Luften. Volgerne kastede siden mange døde Legemer op paa den danske Kyst, og blandt dem gjenkjendte man Eigene af Willemoes, W. Dahlerup og Soland. De bleve hæderlig begravne paa Oddens Kirkegaard. Capitain Fribert til Anneberggaard lod siden efter opreise en Mindestotte af norsk Marmor over de faldne. Paa denne er afbildet en Forstavn værget af en Love med en Herkuleskølle, støttende sig paa et Skjold med det danske Vaaben. Paa Spidsen hænger tre Skjolde for de faldne Anførere, med en Hjelm og en Krands af Cypresser. Paa Sienen findes følgende Indskrift af Danneffalden Grundtvig:

De Snekker mødtes en Nat paa Hav,
Og Luften begyndte at gløde;

*) Om bord i Prinds Christian var han afholdt af Alle for sin godmodige Charakter. Han fulgte i Døden: Landofficieren Soland og Soltieutenant W. Dahlerup, hvis Hoved blev affkudt. Nothe og Top bleve haardt saarede. Den første venstre Arm blev knust og den anden høire Been affkudt.

De leged' alt over den aabne Grav,
Dg Bølgerne gjordes saa røde.

Her er jeg sat til en Bautasteen,
At vidne for Slægter i Norden,
Danste de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden.
Danste af Tunge, af Et og af Id,
Thi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Kortfattet Beretning

om Solientenant, senere Viceadmiral i den norske Marine,
Joachim Nicolai Müllers Deeltagelse i Slaget paa
Kjøbenhavns Uhed, den 2den April 1801.

(Uddraget af hans egenhændige Optegnelser fort efter bemeldte Slag.)

(Meddeelt.)

Efter i Løbet af Marts Maaned 1801 afværende at have været beordret til Tjeneste ved Udruftninger paa Holmene, som Subaltern ombord i en Fregat, som Chef for en Kanonchalup m. m., erholdt Lieutenant Müller Mandag Aften den 30te Marts Ordre til som Chef at overtage Stykprammen „Hayen“, en af de ved Holmen værende store aabne Pramme, bestemt til inden Bommen at transportere Orlogsartøiers Batterier til eller fra Borde. Denne Pram, som, for at kunne armeres, var bleven forsynet med Dæk og de høist fornødne Apteringer til Opbevaring af Krudt, Provisioner og til andre Diemeed, havde da ombord Ankere, Louge og et Batteri af 20 Stykker 18 Pd.s Metalkanoner med Tilbehør. Ved Chefens fortsattes Udruftningen hele Natten igjennem. Tirsdag Morgen den 31te Marts meldte sig til Tjeneste ombord Maanedslieutenant Lind; noget senere kom ligeledes til Tjeneste ombord 1 Kanonerer, 1 Proviantskriver, 1 Dvar-

teermand, henved 100 Frivillige af Holmens Haandværkere, 2 Soldat-Underofficerer og 20 Soldater. Samme Dags Formiddag lagdes ud af Bommen med Prammen, som imidlertid af den medhavende Lods, en af Holmens Skibere, blev sat paa Grund tæt syd for Lynetten. Først Onsdag Morgen den 1ste April lykkedes det, efter anstrængende Arbejde den hele Nat, at faae Fartøiet af Grunden. Under den forfattede Udvarpning saaes den engelske Flaade at seile op sydester; — Besætningen fordeeltes nu til Kanonerne, disse ladedes med Skarpt, Haandarmaturen optoges og uddeelttes, fort Alt gjordes, saavidt muligt, slagfærdigt. Da Fartøiet ligesaa lidt var medgivet Doctor som det var blevet forsynet med chirurgiske eller medicinske Requisiteer, fik Qvarteermanden det Hverv at forbinde dem, der muligen maatte blive blesserede, i hvilket Niemeed der anvistes ham Plads i Lasten, gaves ham 2 Haandlangere, og tilbeelttes ham noget Vin. Om Eftermiddagen var „Hayen“ fortoiet paa dens bestemte Plads i Defensionslinien, imellem Blokskibene „Dannebrog“ og „Kronborg“, hvorefter Melding af Lieutenant Müller gjordes ombord i Flagstibet, det førstnævnte af hine Blokskibe. I det han igjen, fort derpaa, forlod dette Fartoi, sagde Lieutenant Nasmus Wulff til ham ved Faldrebet: „God Nat! Imorgen ved denne Tid er jeg enten Capitain eller Engel“. Wulff blev skudt den 2den April.

For, i paakommende Tilfælde, at kunne redde „Hayen“ fra at komme i Fjendens Besiddelse var det af Lieutenant Müller paatænkt at føre et Bary tværs ind ad Land til, en Foranstaltning, som imidlertid undlødes for ikke at bringe Besætningen paa den Tanke, at hiint Tilfælde kunde

indtræffe, — Noget der maaskee igjen kunde have haft en skadelig Indflydelse paa Mandskabets Mod og Udholdenhed.

Efterat alle Foranstaltninger, saavidt muligt, vare trufne, for paa første Vink at være færdig til at modtage Fjenden med den størst mulige Virkning, blev Bagten opsat; Chefen tog selv Førstevagt og Dagvagten, Hundevagten anfortroedes Maanedslieutenanten. Under Førstevagt blev fra Batteriet „Dvintus“ kastet 3 Bomber, hvilke tydeligen saaes at falde midt imellem de Skibe af den fjendtlige Flaade, som laae sondenfor Defensionslinien.

Torsdag Morgen den 2den April purredes ud Kloffen 5; et Par Timers Tid tilbragtes med Kanonerexcitie, hvorefter blev givet Frokost. Kloffen imellem 8 og 9 lettede den engelske Flaade, løb nordester (Vinden syblig, laber) for 3 Mersseil, og ankrede, med Touget fra Agterstibet, i en Linie langs med Defensionslinien, omtrent i en Kabel-længdes Afstand fra denne. Ligesom „Hayen“ lagde sig Linieskibet „Glatton“ paa 54 Kanoner (paa underste Batteri 68^{ts} og paa øverste Batteri 32^{ts} Karonader), fra hvilke den skød med Skraa, bestaaende af 3^{ts} Kugler. Ligesom Flagstibet „Dannebrog“ og saaledes lidt paa skraa for „Hayen“ laa det fjendtlige Linieskib paa 74 Kanoner „Elephanten“, fra hvilket Admiral Nelson ledede det engelske Angreb. Kloffen omtrent 9,* da de forreste Skibe af Defensionslinien og den fjendtlige Flaade vare komne hinanden paa Skud, begyndte Bataillen, og fortsattes, efter-

*) Er vist nok en Skrivfeil. Slaget begyndte efter Kl. 10, og i Fjenders officielle Rapport siges der, at Kl. 10½ passerede de forreste Skibe af Nelsons Flaade de sydligste Skibe af Defensionen. (Udg. Anmærkning.)

haanden som de fjendtlige Skibe avancerede nord efter, langs hele Linien. Saasnart „Hayen“ med den forreste Kanon kom paa Skud, beskjedes Fjenden med denne, og strax derefter med det hele Batteri. Efter omtrent 1 Times Fægning havde „Hayen“ kun 4 Blesserede, iblandt hvilke Dvarteermanden nede i Kasten. I det Hele havde „Hayen“ forholdsvis kun faa Blesserede, hvilket for en Deel maa tilskrives dens meget lave Keling og lave Bastingage af Seilbug, hvorved kun gaves liden Anledning til Splinter. Efter henved 3 Timers Fægning bemærkedes det, at, naar undtages Blokkibet „Bagrien“, der dog endnu kun ffjød enkelte Skud, var Slaget borte paa alle Syd for „Hayen“ liggende Skibe, paa Flagfibet „Dannebrog“ Nord for den, og paa Fregatten „Elven“ indenfor den. Af de 3de høhlerbergste Cavalleripramme laa den ene paa Grund og var hørt op at skyde; de 2de andre, hvis Chefer vare Capitainlieutenanterne Rothe og Fasting *) (den Første senere Admiral, den Sidste Statsraad i Norge) havde saavel som det Gerneriske Flaadebatteri (Chef Lieutenant Willemoes) trukket sig indenfor Tre Kroners Batteri, og vare sunkne, den ene ved dette Batteri, den anden ved Tolbboden. Efterhaanden saaledes ene udsat for Ilden fra de i Nærheden liggende fjendtlige Skibe og især fra det lige over for liggende Drlogsskib „Glatton“, og med Kanoner, der ved den idellige Skydning bleve alt mere og mere urolige, saa at de affloge Broge og Tallier, mistede nu „Hayen“ paa een Gang Flere

*) Rothe og Fasting vare Begge blandt de i Slaget den 2den April meest Udmærkede, men have dog ikke desomindst senere hen været blandt de i denne Anledning mindst Umtalte.

(Indf. Anmærkning.)

af dens ved 2 Natters og 3 Dages uophørlige, anstrængende Arbeide trattede Besætning. Herved fremkaldtes Ytringer om, at man burde høre op at slaae, hvilke Chefen dog let bragte til Taushed ved Opmuntringer og ved at uddelse Brændeviin, saa at Bataillen fremdeles fra „Hayen“ blev fortsat med Liv og yderste Anstrængelse *), idet der nu tillige gjordes Signal for fra Land at erholde mere Krudt. Omfider da „Hayen“ efter 4 a 5 Timers Kamp, hvoraf den i omtrent 1 Time næsten var det eneste Fartoi, der fra Defensionslinien fortsatte Slaget, havde mellem 20 og 30 Blesserede og Dræbte, dog forholdsvis et meget større Antal af de sidste, og da den tilbageværende Deel af Besætningen var i høi Grad udmattet, flere Kanoner demonterede og næsten alt Krudt bortskudt, — blev dens Flag strøget **). Da Fjenden endnu en kort Tid

*) Formedelt Mandskabets Mangel paa Dvelse havde baade Chefen, Maanedslieutenanten og Kanoneren lige fra Slagets Begyndelse personligen deeltaget i Kanonerens Betjening, og vedbleve fremdeles med dette i en Bataille høist anstrængende Arbeide. — Maanedslieutenanten bestyrede den forreste, Chefen og Kanoneren de øvrige 9 Kanoner. (Indf. Anmærkning.)

***) I Almindelighed havde Fjenden skudt for høit, maaskee især Drlogsskibet „Glatton“, som ellers med nogle Lag af sit ualmindeligt svære Skyds maatte kunne have nedskudt „Hayens“ Besætning og sænket dens til Bataille meget svært byggede Skrog.

Det hændte under Slaget nogle Gange at Lieutenant Müller, dels for at faae de demonterede Kanoner hurtigt muligt ombyttede, dels for at iagttage Slagets Gang eller i anden Anledning, stod noget højere end Besætningen i Almindelighed. Denne søgte da steds med største Omhyggelighed og uden Pansyn til egen personlig Sikkerhed at fjerne ham fra saadanne Steder, hvor han ansaaes at være mere udsat for de fjendtlige Kugler. (Indf. Anmærkning.)

efter Flagets Nebhaling vedblev at flyde, blev Besætningen nedsendt i Lasten medens Chefen og Kanoneren fornagtede Kanonerne og søgte at faae en Flaade dannet (Rosarioiet var nemlig forstukt), for paa denne at redde Mandskabet i Land. Kort derefter blev „Hayen entret af 2de armerede Barkasser, hvorpaa dens Chef, uden at berøves sin Sabel, af en ssendtlig Officier blev bragt ombord i Flagskibet „Elephanten“. Ved sin Ankomst her ombord traf Lieutenant Müller paa Skandsen*) flere fangne danske Officierer, blandt hvilke en Lieutenant, der modtog ham med følgende Ord: „Nu skulde jeg dog troe, vi blive Capitainer i Marinen“ — en Yttring, der i et Dieblig som dette dobbelt forundrede Müller, som netop hos sig selv havde overveiet, om han kun ogsaa i enhver Henseende havde opfyldt hvad han skyldte Fædreland, Ære og Pligt. Noget senere blev Lieutenant Müller, der, saavidt vides, var den eneste af de ombord i „Elephanten“ værende danske Officierer, der blev præsenteret for Admiral Nelson, ligesom han var den eneste, der som Fange forblev ombord i dette Fartoi (thi de Dvrige fordeeltes ombord i andre engelske Skibe) — indført i øverste Kabin, hvor Nelson, en liden, mager, meget rank Mand, iført en grøn Kalmuks Overfrakke, og en trekantet Hat, der sad saaledes som Napoleon har den, gik frem og tilbage, idet han af og til standsede foran Lieutenant Müller; til venstre Side stod Chefen for „Elephanten“, Capitain Folly, senere commanderende Admiral

*) Han blev her ogsaa særdeles forbindelig tiltalt af en engelsk Landofficier, Chef for et Corps af 1000 Mand Skarpskyttere — Jægere — ombord i den engelske Flaade.

(Inds. Anmærkning.)

i Portsmouth, en høi, smuk, noget ældre Mand, i fuld Uniform, behængt med Ordener, og til Hoire sad en civil klædt Person, der skrev. I den nu paafølgende Samtale yttrede Nelson: „Hvad der idag er passeret gjør mig ondt, og som Beviis herfor har jeg allerede sendt en Parlemantair iland for at underhandle om Baabensstilstand, skulde denne imidlertid ikke blive antaget, bliver jeg nødt til at tage Trekroners Batteri og at brænde Arsenallet.“ Hertil svarede Lieutenant Müller: „Der ere nogle Omstændigheder ved Trekroners Batteri, som, hvis de vare Dem bekendte, vilde bringe Dem til at indsee, at dette Batteri ikke er saa let at tage, som De maaskee nu forestiller Dem; og, hvad Arsenallet angaaer, da ere mine Landsmænd vel ikke saa dumme at lade Noget forblive deri, naar de see det bliver bombarderet for at opbrændes.“ Capitain Folly forsikrede, at de Engelske ikke havde havt nogen saa varm Dag som denne, hverken med Hollænderne, de Franske eller Spanierne. Efter nogle Ytringer til Lieutenant Müller om, at han haabede, at dennes Ophold ombord i „Elephanten“ skulde blive saa kort som muligt, at der skulde blive draget Omforg for hans Bequemmelighed, samt for at han ikke mistede sit Toi o. s. v., hilste endelig Admiral Nelson, og Müller gik ud.

Nelson forlod samme Eftermiddag „Elephanten“, hvor Lieutenant Müller forblev i 9 eller maaskee 11 Dage, da han blev sat i Land ved Charlottenlund. Under hans Ophold der ombord vises ham den største Forekommenhed saavel af Officierer og Betjente som af Mandskabet; enhver passende Bequemmelighed, som kunde have ombord, erholdt han; blandt Andet indrømmedes der ham saaledes et Officier-

Lufaf i nederste Kabyt. Officiererne og Flere af Besætningen udtalte oftere for ham Dnsket om et bestandigt Venfkab mellem de Danffe og de Engelfte*). Efter Tilbud af en af de engelfte Officierer, der i Tjenesteanliggender blev sendt ombord i Bloffkibet, Drlogffkibet „Sjælland“ (Chef Capitain Harboe), ledsagede Lieutenant Müller ham ombord i dette Fartoi, hvor alle fire Sider paa begge Batterier, fra Forenden til Agterenden, vare faa aldeles gennemfudte, at man først ved nsiagtig Undersogelfe kunde komme efter, med hvilken Side Fartoiet havde lagt imod Fjenden; ja der fandtes ikke et Sted ved begge Batteriers fire Sider, hvor en Person vilde have kunnet ftaaet fudfri under Bataillen. Den engelfte Officier udbrod ogsaa: „By God! a ship such cut ut has newer been seen! (Ved Gud! et faa fonderfudt Skib har aldrig været feet!) — Da Lieutenant Müller ombord i „Elephanten“ havde Afgang overalt, endog nede i Lazarethet, havde han Leilighed til at overbevife fig om Rigtigheden af Englændernes Udfagn om, at dette Drlogffkib forholdsviis kun havde faa Dræbte og Blesferede (i det Hele nogle og tyve og deriblandt ingen Officierer), samt at det kun havde faaet liden Skade paa Skrog og Takfelage, og ingen paa eller ved Roret.

Efter Meddelelse af de engelfte Officierer ombord i „Elephanten“ befod den engelfte Flaade af 20 Linieffibe,

*) Det fortælles ogsaa Lieutenant Müller af Officiererne ombord i „Elephantena, at da den engelfte Flaade pafferede Sundet Syd efter, viftedes der fra Helsingborg til den med hvide Dørklæder, idet der tillige yttredes det faab, at de Engelfte nu gif til Øfterfoen for at ftaaе Anførerne, og de Danffe for at ftaaе de Svenske.
(Indf. Anmærkning.)

nemlig 2de paa 98 Kanoner (Admiralerne Parker og Nelson) fom Flagffibe, 11 paa 74, 5 paa 64, 1 paa 54 og 1 paa 50 Kanoner, 4 Fregatter, 2 paa 36 og 2 paa 32 Kanoner, samt 4 Brigger, 1 paa 30 og de 3de hver paa 18 Kanoner; desuden horte til Flaaden 5 Brandere og omtrent 20, deels Bombardeer-, deels andre mindre Fartoir, — altsaa i Alt henved 60 Seilere. Foruden i et hvert Linieffib at have overcomplet 20 Soldater, havde Flaaden tillige ombord 1000 Mand Skarpskyttere — Jægere.

Blandt Besætningen ombord i „Elephanten“ vare, foruden Chefen, Capitain Folly og Næftcommanderende, Lieutenant Willenfson, Sollicutenanterne Leyfont, James, Louis og Pearson, desuden Landofficiererne Capitain Peeres og Lieutenanterne Alvs, Baths og Claperton, Doctor Creagton, Forvalter Jones, Præft Davis og „Mæfter“ Andrewfson.

Næftcommanderende ombord i Drlogffkibet „Elephanten“, Lieutenant Willenfson, udnævntes til Chef for det tagne danffe Linieffib „Solsten“, med hvilket han i Forening med et andet engelft Linieffib og Fregatter tidlig i Mæret 1808 floges i Kattegattet med det danffe Linieffib „Prinds Christian“ (Chef Capitain Jessen), fom for at det ikke ffulde falde i Fjendens Vold, blev feilet paa Grund og opbrændt.

Med fine Baabenbrødre deelte Lieutenant Müller fin Konges og fine Medborgeres Erfjendelfe af opfyldt Pligt i Slaget den 2den April, hvorpaa han modtog flere hædrende Beviiser. Han erholdt faaledes den i Anledning af Slaget prægede Guldmedaille; en anfeet Borger paanødte ham et Gulduhr. Saavel i Danmark fom i Norge blev han indbuden til Vrefefte i Anledning af Slaget, foranffatede

deels af hele Corporationer, deels af Private, blandt hvilke kan nævnes Digterinden Frederikke Bruun. Flere Sange dediceredes til ham, hvoriblandt een af en i Slaget Underordnet. Et Par Dage efter hans Tilbagekomst til Kjøbenhavn var der tiltænkt ham et Hurra udenfor hans Bolig, af de Tiloversblevne af „Hayens“ Besætning, der i den Hensigt havde samlet sig; de bleve imidlertid herfra afholdte af nogle af Lieutenant Müllers ældre Kammerater og Venner, der vel vidste, at Müller ikke ønskede at foranledige Opsigt.

Det er almindelig bekjendt, at Admiral Nelson for Danmarks daværende Kronprinds med Nøds Skal have omtalt en af de danske Officierer, der deltog i Slaget den 2den April; ligesaa bekjendt er det, at Lieutenant Willemoes snart blev nævnt og senere almindelig er bleven anset for den Officier, hvem Nelson havde tilsigtet. Dersom dette Sidste ikke havde været Tilfældet, og Formodningen altsaa maa være for, at det medfører Rigtighed, maatte den Omstændighed, at „Hayen“ var blandt de Skibe i Defensionslinien, der længst fortsatte Slaget, og at dette Fartoi laa lige under Admiral Nelsons Dine, medens Lieutenant Willemoes med Flaadebatteriet, der laae udenfor „Dannebrog“ og „Hayen“ noget tidligere end „Hayen“ var hert op at søgte, og havde trukket sig tilbage, i Forbindelse med den Modtagelse og Behandling, der blev Lieutenant Müller til Deel ombord i Drlogsflibet „Elephanten“ — tale for, at Nelson med hine fordelagtige Ytringer har meent denne Officier. Saa vidt vides skrev ogsaa det Rygte, hvorefter Nelsons hævende Dmtale gjaldt Willemoes, sig fra en Meddelelse i en Avis, der udgaves af en Beslægtet af denne.*)

Indsenderens Bemærkning.

*) I Nelsons Levnet af Southey nævnes udtrykkelig en syttenaarig Yngling, ved Navn Willemoes, der udmærkede sig saaledes, at det ikke alene vakte Nelsons varmeste Beundring, men at denne ogsaa, da Willemoes, paa hans Begjæring blev foreskillet ham, rystede Ynglingens Haand og sagde til Kronprindsen af Danmark, at han forstjente at gjøres til Admiral.

(Udgiverens Anmærkning.)

Forklaring over Planen.

Dansk Styrke.

a. Bloksflibet Provesteen	58	Kanoner	Capt. Væfen.
b. — Bagrien	50	—	— Niebrich.
c. Cavallerieprammen Reindborg	20	—	— Egede.
d. — Nyborg	20	—	— Nothe.
e. Bloksflibet Jylland	54	—	— Brant.
f. Stykprammen Sværdsfisen	18	—	Lieut. Sommerfeldt.
g. Fregatten Kronborg	26	—	— Hauch.
h. Stykprammen Hayen	20	—	— Müller.
i. Fregatten Elven	6	—	Capt. Holsten.
k. Bloksflibet Dannebrog	60	—	— F. Braun.
l. Cavallerieprammen Aggerøhus	20	—	Lieut. Fasting.
m. Flydebatteriet Nr. 1	24	—	— Willemoes.
n. Drlogsflibet Sjælland	74	—	Capt. Harboe.
o. Fregatten Charlotte Amalia	26	—	— Koefoed.
p. Stykprammen Søhesten	20	—	Lieut. Middelfboe.
q. Drlogsflibet Holsten	60	—	Capt. Arenfeldt.
r. Bloksflibet Indisødrøtten	64	—	— Thura.
s. Fregatten Hjælperen	20	—	Lieut. Villienkoff.
t. 11 Kanonbaade hver paa	2	—	Capt. Waltherdorff.
u. Bloksflibet Elephanten	70	—	— v. Thun.
x. — Mars	64	—	— Gylbenfeldt.
y. Drlogsflibet Danmark	71	—	Comb. Capt. Steen Vibe.
z. Drlogsflibet Trefroner	74	—	— Riegels.
aa. Fregatten Iris	40	—	Capt. B. Brown.
ab. Briggerne { Særpen	18	—	— Fabr. Tengnagel.
{ Nidelven	18	—	— Gøtcher.
Et Batteri paa Amager. 6 Kanoner og 2 Morterer.			
Dointus. 26 Kanoner 5 Morterer og 4 Haubitsfer.			
Sertus. 44 Kanoner og 2 Morterer.			
Kastellet med dets Kanoner.			
Batteriet Trefroner 66 Kanoner.			

Engelsk Styrke.

1. En Brig, som under Slaget stod Provostenen for ind.
2. Fregatten Desfree (40 Kanoner Capt. Ingvann.)
3. Flere Fregatter, Brigger, og smaa Kanoer, som seilede langs Linten og fyrede paa de danske Skibe igjennem Raabningen imellem deres egne Skibe.
4. Drifogskibet Polyphemus ..... 64 Kanoner Capt. Lanford.
5. — Rusfel ..... 74 — — Cumming.
6. — Isis ..... 50 — — Walker.
7. — Bellona ..... 74 — — Thompson.
8. — Ardent ..... 61 — — Vertie.
9. — Edgar ..... 74 — — Murray.
10. 7 Bombardeer-skibe
11. Drifogskibet Glutton ..... 54 — — Bligh.
12. — Elephanten ..... 73 — — Foley.
13. — Ganges ..... 74 — — Freemantle.
14. — Monarch ..... 74 — — Ross.
15. — Desiance ..... 74 — Admiral Graves.
16. Fregatten Amazone ..... 38 — Capt. Riou.
17. 4 Fregatter og 2 Brandere til-
sammen paa ..... 153 — under Capt. Riou's Commando.
18. Parlers Division bestaaende af 8 Linieskibe, hvoraf 2 hvert paa 98
Kanoner, 4 hvert paa 71 Kanoner, og 2 hvert paa 61 Kanoner.

Medaillen, der staar foran Skriftet, er det Haerdsiegn, som Karsdagen efter Slaget den 2den April uddeltes til alle de Officierer, saavel af Sø- som Land-
Etagen, der havde været udkommanderet paa Defensionslinien og Batteriet Tre-
kroner, i Guld, og til de ringere Sø- og Landmilitaire samt Frivillige, der havde
udmærket sig i Slaget, i Sølv.

Medaillen er graveret af Gianelli efter en Tegning af Prof. Nibildgaard, viser paa Forsiden en Løve staaende paa Forsstavnen af et antik Krigsskib, holdende
med den venstre Fod det danske Vaabenskjold, og opløstende en Kasse med den
høire som til Forsvar. Omkrift: Modet værger. Underkrift: den 2den
April 1801. Bagsiden har foroven Krone, Scepter og Sværd, og derunder
Kongen hædres. Fædrelandet skjønner. Der prægedes ikke flere Exem-
plarer, end de der uddeltes.

DEN 2DEN APRIL 1801.

